

AS TBB pank

**2021. AASTA KONSOLIDEERITUD
MAJANDUSAASTA ARUANNE**

SISUKORD

LK.

1. SISSEJUHATUS	4
1.1 KREDIIDIASUTUSE ÜLDANDMED	4
1.2 AUDIITOR	4
2. TEGEVUSARUANNE.....	5
2.1 KREDIIDIASUTUSE GRUPI KIRJELDUS.....	5
2.2 TBB PANGA ÜLDJUHTIMINE	6
2.3 TBB PANGA JUHTIMISKORRA PÕHIMÕTTED	8
2.4 TBB PANGA SUUREMAD AKTSIONÄRID.....	10
2.5 2021. AASTA TULEMUSTE ÜLEVAADE	10
2.6 TBB PANGA ARENGUSUUNAD 2022. AASTAKS	14
2.7 SISEKONTROLLISÜSTEEM.....	15
2.8 DIVIDENDIPOLIITIKA	16
2.9 TASUSTAMISE PÕHIMÕTTED	16
2.10 SUHTARVUD JA KAPITALI ADEKVAATUSUS	17
2.11 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANDED 2017-2021	19
2.12 KOHTUVAIDLUSED JA MAKSUREVISJONID	20
3. KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	21
3.1 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE	21
3.2 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMI ARUANNE	22
3.3 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	23
3.4 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI LIIKUMISE ARUANNE	24
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	25
LISA 1. GRUPI ÜLDINFO JA KOOSTAMISE ÜLDALUSED.....	25
LISA 2. OLULISTE ARVESTUSPÕHIMÕTETE KOKKUVÕTE	26
LISA 3. OLULISED RAAMATUPIDAMISARVESTUSLIKUD JUHTKONNA OTSUSED JA HINNANGUD	45
LISA 4. RISKIJUHTIMINE	49
LISA 5. NÕUDED KESKPANGALE	69
LISA 6. NÕUDED KREDIIDIASUTUSTELE	70
LISA 7. NÕUDED KLIENTIDELE	71
LISA 8. MUU VARA	88
LISA 9. PÕHIVARAD.....	89
LISA 10. KINNISVARAINVESTEERINGUD	90
LISA 11. VÕLGNEVUS KLIENTIDELE	92
LISA 12. MUUD VÕLAD	92
LISA 13. MUUD KOHUSTUSED JA VIITVÕLAD	93
LISA 14. AKTSIAKAPITAL	94
LISA 15. TINGIMUSLIKUD VARAD JA KOHUSTUSED.....	94
LISA 16. INTRESSITULU	95
LISA 17. INTRESSIKULU	95
LISA 18. NÕUETE VÄÄRTUSE LANGUS	96
LISA 19. TEENUSTASUTULU	96
LISA 20. TEENUSTASUKULU	96
LISA 21. NETO KASUM/KAHJUM FINANTSTEHINGUTELT	96
LISA 22. PALGA- JA SOTSIAALMAKSU KULU	96
LISA 23. MUUD HALDUSKULUD.....	97

LISA 24. MUUD TEGEVUSTULUD	97
LISA 25. MUUD TEGEVUSKULUD	97
LISA 26. SEOTUD OSAPOOLED	98
LISA 27. BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED.....	99
LISA 28. EMAETTEVÕTTE KONSOLIDEERIMATA FINANTSSEISUNDI ARUANNE, KOONDKASUMIARUANNE, OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE JA RAHAVOOGUDE ARUANNE	100
4. SÕLTUMATU AUDIITORI ARUANNE	104
5. JUHATUSE KAHJUMI KATMISE ETTEPANEK.....	110
6. NÕUKOGU AVALDUS 2021. MAJANDUSAASTA ARUANDELE	111

1. SISSEJUHATUS

1.1 Krediidiasutuse üldandmed

Aruandeperiood:	1. jaanuar 2021 – 31. detsember 2021
Aruande bilansipäev:	31. detsember 2021
Aruande valuuta:	Euro (EUR)
Aruande ühikud:	tuhandetes eurodes
Ärinimi:	AS TBB pank
Asukoht ja aadress:	Vana-Viru 7, 10111 Tallinn
Registreerinud riik:	Eesti Vabariik
Registreerimise kuupäev:	30. detsember 1991
Registrikood:	10237984
Register:	Tartu Maakohtu registriosakond
Telefon:	+372 66 88 000
Faks:	+372 66 88 001
E-mail:	info@tbb.ee

1.2 Audiitor

Juhtivaudiitor:	Lauri Past (litsentsi nr 567)
Audiitoriühingu ärinimi:	AS PricewaterhouseCoopers
Audiitoriühingu registrikood:	10142876
Audiitori asukoht ja aadress:	Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn

2. TEGEVUSARUANNE

2.1 Krediidiasutuse Grupi kirjeldus

AS TBB pank (edaspidi ka „Pank“) on vanim tegutsev Eesti kommertsbank, mis alustas tegevust 1991. aastal. AS TBB pank (endise ärinimega Tallinna Äripanga AS kuni 19. juunini 2019.a) on registreeritud 30.12.1991 Tartu Maakonna registriosakonnas registrikoodiga 10237984. Aktsiakapital 31.12.2021 seisuga oli 25 500 tuhat eurot. Kehtiv krediidiasutusena tegutsemise litsents kannab numbrit EP-08 PO ning kehtib alates 21.01.1993. Seisuga 31. detsember 2021 puudus AS-il TBB pank rahvusvaheline reiting.

TBB pank on algusest saadik oma tegevuses keskendunud põhiliselt väiksetele ja keskmise suurusega ettevõtetele ning eraisikutele ning pakub traditsioonilisi pangateenuseid: laenude (nii tavalised laenud kui ka arvelduslaenud) ja liisingute andmine, hoiuste kaasamine, tehingud välisvaluutaga ja väärismetallide vahendamine.

Alates 2019.a. TBB pank on täisliige Mastercard International organisatsioonis ning väljastab klientidele erinevaid tüüpe deebet- ja krediitkaarte.

Juulis 2019 sai AS TBB pank EBA CLEARINGU STEP2 SEPA Credit Transfer (SCT) maksete otseliikmeks. Otseliikmelisus võimaldab pangal teostada makseid ilma vahendajateta, mis tagab pangaklientidele võimaluse euromaksete kiireks saamiseks ja saatmiseks

Viimasel ajal on Pank alustanud kombineeritud teenuste, sealhulgas komplekssete arvelduste ning toodete ja tarbekaupade vahetamise krediteerimist Eesti ettevõtete ja nende ELi välispartnerite vahel. Pank tegeleb ka põllumajandusettevõtete laenu- ja liisingitegevusega ning kompleksne finantseerimine äri-, tööstus- ja chitusettevõtetele.

Panga klientidele pakutakse paigutada raha eri tüüpi tähtajalistesse hoiustesse nii eurodes kui ka välisvaluutas. Pank on kehtestanud teatud kliendirühmadele soodsad intressimäärad ja teenustasud. Personaalsed pangateenused pakuvad kliendile rohkem individuaalset lähenemist.

Panga tegevust finantseeritakse peamiselt omakapitali arvelt ja Maaelu Edendamise Sihtasutuselt laenatud vahenditest. Lisaks kasutatakse vahendeid, mis on Panga käsutuses tulenevalt tema põhitegevusest (hoiused, rahalised kohustused seoses maksekorraldustega, pankadevaheliste arveldustega jms).

Panga peakontor asub Tallinnas, Vana-Viru 7. Pangakontorid asuvad Tallinnas Estonia pst 5a ja Viru 9 ning Narvas, Kerese 4.

Seisuga 31.12.2021 omab AS TBB pank 100% osalust kahes äriühingus: AS TBB liising ja AS TBB Invest.

Järgnevalt on toodud AS-i TBB pank (edaspidi ka “TBB pank” ja “Pank”) konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute üldandmed 31.12.2021 seisuga:

Ettevõtte nimi	Aadress	Tegevusala	Registrikood Reg. Kuupäev	Osaluse määr
AS TBB pank	Vana -Viru 7, Tallinn	pangandus	10237984 30.12.1991	emaettevõtte
AS TBB liising	Vana -Viru 7, Tallinn	liisingtegevus	10570483 16.07.1999	100%
AS TBB Invest	Vana -Viru 5, Tallinn	kinnisvaraarendus	11162243 01.09.2005	100%

Kuni 31.05.2021 Grupi koosseisu kuulus AS Morgan Trade, mille tegevusala oli kinnisvaraarendus. Seisuga 31.05.2021 oli sõlmitud kokkuleppe AS-i Morgan Trade ühendamise AS-ga TBB Invest.

Järgnevalt on toodud AS-i TBB pank (edaspidi ka “TBB pank” ja “Pank”) konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute üldandmed seisuga 31.12.2020 (kehtis kuni 31.05.2021):

Ettevõtte nimi	Aadress	Tegevusala	Registrikood Reg. Kuupäev	Osaluse määr
AS TBB pank	Vana -Viru 7, Tallinn	pangandus	10237984 30.12.1991	emaettevõtte
AS TBB liising	Vana -Viru 7, Tallinn	liisingtegevus	10570483 16.07.1999	100%
AS TBB Invest	Vana -Viru 5, Tallinn	kinnisvaraarendus	11162243 01.09.2005	100%
AS Morgan Trade	Vana -Viru 7, Tallinn	kinnisvaraarendus	11169423 03.10.2005	100%

AS TBB pank Grupi (IFRS mõistes) ja konsolideerimisgrupi („Krediidiasutuste seaduse“ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 mõistes) vahel erinevusi ei ole. Sellest tulenevalt on käesolevas aruandes kasutatud läbivalt mõistet “Grupp”.

2.2 TBB panga üldjuhtimine

Panga nõukogu

TBB panga põhikirja kohaselt koosneb nõukogu vähemalt viiest liikmest. Nõukogu liikmed valib ja kutsub tagasi aktsionäride üldkoosolek. Nõukogu liikmed valivad enda hulgast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tööd. Nõukogu liikmed valitakse kolmeks aastaks. Panga nõukogu koosneb viiest liikmest: nõukogu esimees Madis Kiisa ja nõukogu liikmed Veiko Veskiäli, Rene Salumäe, Sergey Gornyy ja Alexander Larionov. Nõukogu liige Sergey Gornyy omab 2 500 000 (9,8039%) Panga aktsiat, teised nõukogu liikmed ning nendega seotud isikud ei omanud seisuga 31.12.2021 AS-i TBB pank aktsiaid.

Panga juhatus

Juhatus on Panga juhtimisorgan, mis esindab ja juhib Panka. Põhikirja kohaselt koosneb panga juhatus vähemalt kolmest liikmest, kelle volituste tähtaeg on kolm aastat. Juhatuses esimees korraldab juhatuse tegevust. Juhatus valitakse panga nõukogu poolt.

Panga juhatus on kolmeliikmeline. Majandusaasta aruande kinnitamise hetkeks kuuluvad juhatusse: juhatuse esimees **Igor Novikov** ja juhatuse liikmed **Sergei Elošvili** ja **Evi Tānak**. Juhatus liige Sergei Elošvili ja temaga seotud isikud omavad seisuga 31.12.2021 Panga aktsiaid 1 248 904 (4,8977%). Aktsiate arv aastaaruande koostamise ajaks ei ole muutunud. 2022. aasta jooksul 9,5000% olemasolevate aktsionäride aktsiatest olid müüdud Suurbritania omanikule (summas 2 422 500 eurot). Teised juhatuse liikmed ning nendega seotud isikud ei oma Panga aktsiaid.

Seoses juhatuse koosseisu muutumisega nõukogu 18.01.2021 otsusega on juhatuse vastutusvaldkonnad jagatud järgmiselt:

- juhatuse esimees **I. Novikov**: üldjuhtimine, juhatuse töö korraldamine, finantsjuhtimine, raamatupidamine ja aruandlus, arveldused, finantsriskide juhtimise süsteemi korraldamine ja arendamine;
- juhatuse liige **S. Elošvili**: personali juhtimise korraldamine ja arendamine, reklaami ja turunduse korraldamine ja arendamine, sekretariaat, haldusosakond, juriidiline osakond, klientide teenindamise süsteemi korraldamine ja arendamine, sh toodete ja teenuste müük, finantseerimine, teeninduse automatiseerimine; IT divisjon, sh projektide elluviimine ja klientide teenindamise automatiseerimine (kontserni areng, äristrateegia ja ärimudeli väljatöötamine ja juurutamine, osavõtt riskide juhtimise süsteemi korraldamisest krediidiriski juhtimise osas;
- juhatuse liige **E. Tānak**: operatsiooniriskide juhtimise süsteemi korraldamine ja arendamine, AML/CTF/Sanctions, Compliance korraldamine, sh maksualase informatsiooni edastamine (FATCA, CRS, DAC2), infoturbe tagamise korraldamine.

Krediidikomitee, siseauditi osakond ja auditikomitee

Vastavalt krediidiasutuste seaduse ja audiitortegevuse seaduse nõuetele ning põhikirjale on **Panga nõukogu poolt** moodustatud alljärgnevad üksused:

Krediidikomitee (26.09.2006). Komitee ülesandeks on laenuosakonna ja/või krediidianalüüsiosakonna ja/või TBB liisingu poolt esitatud laenu- ja muude finantstaotluste, nendele lisatud dokumentide ja muu informatsiooni läbi vaatamine ning selle alusel seisukoha võtmine laenu/liisingu taotleja maksevõime ja usaldusväärsuse, tema poolt pakutavate tagatiste olemasolu ja piisavuse kohta lähtudes Pangas kehtestatud Krediidipoliitikast.

Siseauditi osakond (03.07.1996). Osakonna töö hõlmab kõiki Panga juhtimis- ja tegevustasandeid, et tagada krediidiasutuse tegevuse efektiivsus, finantsaruandluse usaldusväärsus ning vastavus seadustele ja muudele õigusaktidele, Panga juhtimisorganite poolt kinnitatud sise-eeskirjadele ja heale pangandustavale ning otsuste vastuvõtmine usaldusväärse ja asjakohase informatsiooni alusel.

Auditikomitee (15.06.2011) on nõuandvaks organiks Panga nõukogule ja juhatusele eesmärgiga tagada majandustegevuse ja riskijuhtimise vastavus Panga eesmärkidele. Komitee ülesanne on nõukogu ja juhatuse nõustamine järelevalve teostamisega seotud küsimustes, sealhulgas raamatupidamise korraldamise, välisauditi teostamise, sisekontrollisüsteemi toimimise, finants- ja operatsiooni riskide juhtimise ja tegevuse seaduslikkuse monitooringu ning eelarve koostamise ja majandusaasta aruande kinnitamise osas.

Panga juhatus on moodustanud ja kinnitatud järgnevate Panga üksuste tegevuse üldpõhimõtted ja pädevuse:

Riskide ja kapitali juhtimise komitee (19.11.2019). Komitee ülesandeks on Panga konsolideeritud grupi varade väärtuse ja kasumi kasvu tagamise toetamine riskide efektiivse juhtimise teel; Panga nõuetekohase finantsseisundi tagamise rakendamine, lähtudes Panga poolt sooritatavate operatsioonide iseloomust ja ulatusest; Panga juhatusele ettepanekute väljatöötamine Panga tegevuse prioriteetide osas riskide valdkonnas, s.h. oluliste riskide tuvastamine, riskijuhtimise meetmete väljatöötamine, riskijuhtimise süsteemi täiustamine ja arendamine.

Talituspidevuse protsessi juhtimise komitee (15.03.2007). Komitee eesmärk on Panga äriprotsesside osaliselt või täielikult võivate riskide analüüs ja seire ning kriitilisuse hindamine; süsteemide, reeglite, protseduuride ning ennetusmeetmete väljatöötamine Panga grupi talituspidevuse tagamiseks mh kriisisituatsioonis sh personali koolitamine erinevateks kriitilisteks olukordadeks.

Arengugrupp (15.10.2003). Grupi peamisteks eesmärkideks on Panga arengukava väljatöötamine ja selle täitmise monitooring; uute toodete ja teenuste väljatöötamine; uute projektide, mis võivad avaldada mõju Panga arengule läbivaatamine ja analüüs, juhatusele projektide esitamine ja nende kaitsmine.

Kõrge riskiga klientide aktsepteerimise komitee (06.06.2018). Komitee eesmärk on nii olemasolevate kui ka potentsiaalsete kõrge riskiga klientide vastavuse kontroll AML nõuetele ja Panga riskiisule.

Finantsinspeksioonile esitatava aruandluse eest vastutav töögrupp (15.10.2003). Töögrupi eesmärk on tagada Finantsinspeksioonile esitatavate aruandluse vastavus õigusaktidele; uute aruannete koostamine, ettevalmistamine, Finantsinspektsioonile aruandluse esitamise monitooring.

Audiitor:

23.04.2021 aktsionäride koosolekul valiti TBB panga välisaudiitoriks aastateks 2021 ja 2022 AS PricewaterhouseCoopers. Vastutavaks audiitoriks on Lauri Past. TBB pank täidab audiitori rotatsiooninõuet.

Audiitori poolt on Pangale 2021 aasta jooksul osutatud lepingujärgseid teenuseid, sh Panga konsolideeritud gruppi kuuluvate ettevõtete majandusaasta aruannete auditeid ning muid kindlustandvaid teenuseid, mille läbiviimise kohustus tuleneb krediitiasutuse seadusest ja väärtipaberituru seadusest.

2.3 TBB panga juhtimiskorra põhimõtted

Panga juhatuse liikmed kuuluvad Panga konsolideeritud grupi ettevõtete nõukogudesse. AS-i TBB liising nõukogu esimees on Evi Tänak ja nõukogu liikmed on Igor Novikov ja Sergei Elošvili. AS-i TBB Invest nõukogu esimees on Sergei Elošvili ja nõukogu liikmed on Igor Novikov ja Andrei Žukov.

Värbamis põhimõtted juhtorgani liikme valikuks

Pank juhendub juhatuse ja nõukogu liikmete värbamisel krediitiasutuste seadusest, EBA suunistest juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta, Finantsinspektsiooni soovituslikust juhendist ning Panga sise-eeskirjast. Juhtorgani liikme värbamisel on eelistatud Panga grupi sisesed kandidaadid, samuti kasutatakse sihtotsingut.

Panga juhatuse ja nõukogu liikmeteks valitakse isikud, kellel on krediidasutuse juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemused, haridus, kutsealane sobivus ja laitmatu ärialane reputatsioon. Enne isiku valimist panga juhatuse või nõukogu liikmeks esitab kandidaat pangale ülevaate oma hariduse, töökogemuse, ettevõtluses osalemise ja tema kohta karistusregistrisse kantud karistuste kohta ning kinnituse, et puuduvad sellised asjaolud, mis välistavad tema õiguse olla krediidasutuse juht.

TBB pangal kui väikest turuosa omaval ja tavapäraseid Panga ja finantseerimistooteid pakkuval krediidasutusel on väiksekoosseisuline ning lihtne juhtimisstruktuur. Juhtorgani liikme sobivuse hindamisel võetakse arvesse Panga tegevuse iseloomu, ulatust ja keerukust ning ametikohaga kaasnevaid kohustusi. Pank hindab juhtorgani liikme kandidaadi reputatsiooni, tema ametikohale vastavaid teadmisi, oskusi ja kogemusi, samuti sõltumatust ja ametiülesannete täitmisele pühendavat aega. Hindamine ja selle tulemused dokumenteeritakse.

Panga juhid tegutsevad nendelt oodatava ettenägelikkuse ja kompetentsusega ning vastavalt nende ametikohale esitatavatele nõuetele, lähtudes Panga ning selle klientide huvidest.

Mitmekesisuspoliitika

Pank pakub võrdseid võimalusi ja võrdseid õigusi kõigile, sõltumata soost, rahvusest, etnilisest päritolust, vanusest, seksuaalsest orientatsioonist, soolisest identiteedist või usutunnitusest.

Mitmekesisuse üldpõhimõtted kehtivad sealhulgas juhtorgani liikmete valikul. Panga nõukogu ja juhatuse liikmete koosseis on piisavalt mitmekesine ja vastab juhtorganite koosseisu mitmekesisuse põhimõtetele ning tagab, et juhtorgan on töövõimeline ja on esindatud erinevate pädevuste ja ametialase taustaga isikud. Juhtidel on kollektiivselt piisavad teadmised, oskused ja kogemused, arvestades krediidasutuse ärimudelit ning strateegiat, et mõista krediidasutuse tegevust, sealhulgas peamisi riske.

Sotsiaalne vastutus

Pank on võtnud selge vastutustundliku positsiooni. Lähtudes panga suurusest piirdub sotsiaalse ja keskkonnavalase mõju ulatus klientide finantseerimisega.

Pank ei finantseeri selliseid valdkondi nagu hasartmängud, tubaka tootmine, meelelahutus, relvatööstus jne. Samuti Pank ei finantseeri projekte, mis on seotud korruptsiooniga ja loodusele kahjustava mõjuga.

Pank aktiivselt finantseerib rohelise energia tootmisega seotud projekte.

Riskikomitee

Arvestades Panga tegevuse laadi, ulatuse ja keerukuse astet, ei ole Pangas moodustatud eraldi riskikomiteed, selle ülesandeid täidab vastavalt KAS-is sätestatuga auditikomitee. Riskijuhtimine sh kuidas teave riski kohta jõuab juhtorganini on kirjeldatud **Lisas 4**.

Info finantsinstrumentide finantsriskide maandamise eesmärgi ja põhimõtete kohta ning valuutakursside ja intressimäärade muutumisega seonduvaid riskide kohta on toodud **Lisas 4**. „Riskijuhtimine“.

2.4 TBB panga suuremad aktsionärid

Leonarda Invest AS omab TBB pangas 43,84% osalust, ülejäänud aktsionäridel on kõigil eraldiseisvalt alla 10% osalusest. Aktsiad jagunevad järgmiselt:

Aktsionär	Riik	Aktsiate arv seisuga 31.12.2021	Osaluse %	Aktsiate arv aastaruande koostamise ajal	Osaluse %
Leonarda Invest AS	Eesti	12 354 034	48,45%	11 180 438	43,84%
Muud aktsionärid	Eesti	8 184 414	32,10%	6 935 510	27,20%
Muud aktsionärid	Venemaa	4 961 552	19,45%	4 961 552	19,46%
Muud aktsionärid	Suurbritannia	-	-	2 422 500	9,50%
Kokku		25 500 000	100,00%	25 500 000	100,00%

2.5 2021. aasta tulemuste ülevaade

2021. aasta väliskeskkonna peamised sündmused:

- 2021. aastal oli majanduse taastumise aasta pärast 2020. aasta ülemaailmset finantskriisi, mille põhjustasid koroonaviiruse pandeemiaga võitlemiseks kehtestatud piirangud. Esialgsete hinnangute kohaselt kasvas maailma SKT 5,6%.
- Aasta jooksul jättis Euroopa Keskpank olulisemad intressimäärad varasemate aastatega võrreldes samale tasemele, sh baasintressimäär 0%-le ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäära -0,50 %-le.
- Majanduse taastumisega kaasnes 2021 aasta teise pooles energiahindade kiire tõus, mis mõjutas negatiivelt EL-i riikide inflatsiooniindeksi kasvu.
- USA Föderaalreserv jättis 2021. aastal dollari baasintressimäära muutmata.
- ECB teatas kvantitatiivse lõdvenduse programmi ja negatiivsete intressimäärade poliitika lõppemisest.
- Euroala aastane inflatsioon ületas 5 %. See oli kiireim hinnakasv alates euroala loomise hetkest
- 2021. aastal langes euro keskmine 6 kuu EURIBOR ja püsis aasta jooksul tasemel -0,523% (võrreldes 2020. aastaga oli -0,367%).
- Kasvav inflatsioon oli 2021. aastal oluliseks negatiivseks faktoriks. Näiteks, tõusis USA-s inflatsioon 7%-ni, mis on kõrgeim määr alates 1981. aastast.
- 2021. aasta oli Euroopa ja USA aktsiaturgude jaoks rekordilise kasvu aasta. Ameerika C&P indeks tõusis 27%, Saksamaa DAX - 15%, Prantsusmaa CAC - 28%, samas Hiina Shanghai Composite vaid 3,5%.
- Valuutaturg oli 2021. aastal USA dollari tugevnemise aasta enamiku maailma valuutade suhtes. Dollari indeks, mis peegeldab selle suhet kuuest juhtivatest valuutadest koosneva korviga, kasvas aastaga 7%. Samas valuutapaar EUR/USD langes 7%.
- Maailma juhtivate riikide majandused on edukalt taastunud, kasvav inflatsioon USA-s ja eurotsoonis sundis Föderaalreservi ja EKP-d teatama peatsest intressimäärade korrigeerimisest dollarites ja eurodes.
- 2021 aasta lõpuks suurenesid geopoliitilised riskid võimaliku Venemaa ja Ukraina vahelise sõjalise konflikti tõttu, mis põhjustas peaaegu kõigi kaupade ja teenuste inflatsiooni veelgi suurema kasvu.

2021. aasta Eesti majanduse peamised muutused:

- 2021. aasta peamiseks positiivseks tulemuseks oli Eesti majanduse taastumise algus pärast 2020. aasta kriisi, mille põhjustasid seoses Covid 19-ga pandeemiaga võitlemiseks kehtestatud piirangud.
- Püsivhindades SKP kasvas umbes 5% üle kriisieelse tipu ning jooksevhindades ligi 11% — see on Euroopa riikide seas üks kiiremaid taastumisi.
- Eesti peamiste kaubanduspartnerite majanduskasv oli kolmandas kvartalis mõõdukas. Meie naaberriikide (Soome, Rootsi, Läti, Leedu) SKP kasvas aastavõrdluses 4,2–5,1%.
- Kaupade eksport 2021. aastal suurenes võrreldes 2020. aastaga 28% ning import 32%.
- Eesti sadamate kaubamaht 2021. aastal kasvas võrreldes eelneva aastaga 4,5%. Kaubamaht ulatus 39,3 miljoni tonnini, 2020. aastaga võrreldes veeti 1,7 miljoni tonni võrra rohkem kaupa.
- 2021. aastal registreeriti inflatsiooni rekordiline kasv. Detsembrikuu lõpus on inflatsioonimäär tõusnud alates 6.8% oktoobris kuni 12.0%ni.
- Tarbijahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga ulatus 4,6 %-ni . Tarbijahindade kasvu peamised põhjused on kõrged energiahinnad, toiduainete hinna tõus (+6,1%) ning eratarbimise kasv.
- 2021 aastal on tootjahinnad kasvanud 24,7 %. Aasta jooksul jätkus nafta ja teiste energiakandjate hinnatõus. Selle tõusu põhjuseks oli materiaalsed-ja tööressursside puudus, Eesti peamistest kaubanduspartneritest inflatsiooni "import".
- Kinnisvaraturul jätkus aktiivsus, mille põhjustas ehituses 8,3% hindade tõus võrreldes eelmise aastaga.
- Olukord tööturul on paranenud ja tööpuudus vähenenud tasemele 5.7%. Töötute arv oli 31.12.2021. seisuga 44 103 inimest ehk 9 643 inimest vähem kui aasta tagasi.
- Keskmine palk jätkas kasvu. Aasta lõpus moodustas keskmine brutokuupalk 1 553 eurot, mis on 7.8% kõrgem eelmise perioodi võrreldes.
- Sisenõudlust toetas III kvartalis enim eratarbimine, mis kasvas aastaga 8,7% ja sai omakorda hoogu II pensionisambast välja võetud raha tõttu.
- Ettevõtete ja majapidamiste finantseerimisvõimalused paranesid 2021. aasta teisel poolel, mis on tingitud II pensionisambast finantsturule voolavast vabast rahast ja madalatest laenuintressidest pankades.
- Kapitali kogumahutus põhivarasse kahanes III kvartalis eelmise aastaga võrreldes ligi 9% ning majanduse investeerimismahukus langes 29,5%ni SKPst.
- Välituristide arv langes möödunud aastal 1997. aasta tasemele, aga siseturism tegi rekordi.
- Kiiret majanduskasvu toetab ka pankade laenude kättesaadavus. Kriisist taastumisel on järjest paranenud ka ettevõtete hinnangud pankade valmisolekule anda laene
- Eesti Pank alatest 2022 aastast taastab ja hakkab kasutama vastutsüklilise kapitalipuhvri baasnõudeid. Vastutsüklilise kapitalipuhvri määra tõstmine 1%-le suurendaks pankade kapitalinõudeid ligi 117 miljoni euro ehk 4% võrra.

2021. aastal koroonaviirushaigusesse (COVID-19) nakatumise uus laine ning paljudes euroala riikides kehtestatud kitsendavad ja kestvad piirangumeetmed mõjutavad majandustegevust. Vaatamata sellele maailmamajandus jätkas taastumist ning üleilmsed rahastamistingimused on endiselt väga soodsad.

Tulenevalt koroonaviirusest COVID-19 jälgib Grupp igapäevaselt enda finantsseisundit ning sealhulgas ka koroonaviirusest tingitud võimalike kõrgendatud riskide mõju nii krediidiportfellile kui selle läbi panga koondtulemustele. Grupis ei ole olnud vajadust COVID-19 pandeemia leevendusmeetmete rakendamise järele ning kuna ennekõike krediidiportfelli struktuur ning kliendid ise selles ei ole olnud otseses sõltuvuses koroonaviirusest tulenevate

majandusmõjudega, on klientide regulaarne jälgimine, riskide hindamine, aga ka klientidega otse suhtlus igapäevane tegevus eesmärgiga ennetada võimalikke makseraskusi krediitdilepingute teenindamisel. 2021. aasta numbrid näitavad, et eelmise aasta jooksul ei esinenud indikatsioone, et Grupi laenuportfelli kvaliteet kahaneks Covid-19 mõjude tõttu. Võetud riskid on hallatud ning ei ole võimaldatud krediitportfellil halveneda COVID-19 pandeemia ajal. Halvenemist ei ole ka ette näha.

Grupp jätkab oma tavapärase tegevust ning juhtimine on tagatud ja kontrollitud tavapärase juhtimise läbi. Töötajatele on antud võimalus kaugtööle, mis ei takista ühegi funktsiooni täitmist, k.a. tegevused kogu krediitvaldkonna ulatuses. Pangakontorid on osaliselt avatud ning internetipanga teenused on kätte saadavad ja kõik kasutusel.

Majandusaasta aruande kinnitamise hetkel on Grupi likviidsuse ja kapitali positsioonid tugevad ning ei erine oluliselt 31.12.2021 seisust. Grupi tegevus on jätkusuutlik. Juhatus ei näe hetkel indikatsioone, et Grupp rikub regulatiivseid normatiive: kapitali ja likviidsuse puhvrid on piisavad ning kõik normatiivid on täidetud.

2021. aastal olid Grupi tegevuses järgmised, peamised arengud:

- Kodulehekülje www.tbb.ee pidev arendamine ja otsingumootoritele optimeerimine selleks, et lehekülj oleks nähtav otsitulemustes paremal positsioonil.
- 2021. aasta lõpus alustas TBB pank maksekaartide teenindamise teenuste pakkumist koostöös Nets Denmark A/S Eesti filiaaliga. Pank saab nüüd partneriga koostöö raames pakkuda kaua oodatud makselahendusi: maksekaartide teenindamise teenuse müügikohtades koos makseterminali rendiga ja e-kaubanduse - veebipõhilise lahenduse Visa/Mastercard kaardimaksete turvaliseks, mugavaks ja lihtsaks teenindamiseks klientide internetikaubamajades või e-teenuste pakkumisel.
- 2021. aastal korraldas Pank kohalikule kliendile suunatud erinevaid hoiuse kampaaniaid.
- Samuti laenutoodete reklaamid olid kuvatud aasta jooksul Facebook platvormil, Google otsingutulemustes, ning kohalikel uudiste ja kinnisvara portaalides (nt City24, Kinnisvara24, Äripäev)
- Toimis ka pidev TBB panga klientide informeerimine olemasolevatest ja uutest teenustest ja kampaaniatest sotsiaalmeedia, kodulehekülje ja uudiskirjade kaudu.
- 2021 aasta jooksul toimis uue Internetipanga arendamine.
- Vastavalt PSD2 nõuetele viidi lõpuni e-kaubanduse tehingute tugeva autentimise meetodi. Olid korraldatud kohalikule era- ja juriidilistest isikutest klientidele suunatud laenukampaaniad.
- On lõppenud IT-arendus uue kaarditoote kasutuselevõtuks 2022. aasta jaanuaris.
- Toimus (MCC/3D Secure 2.1) teisele versioonile üleminek.
- Aktiivselt on tegeletud bilansis olevate kinnisvaraobjektide müügiga, mille tulemusena kinnisvaraobjektide portfelli maht on oluliselt vähenenud.
- Pank on aktiivselt investeerinud CRM tarkvara arendusse, mis võimaldab panga töötajatel kiiremini ja kvaliteetsemalt teenindada kliente.
- SALV platvormi arendamise jätkamine eesmärgiga veelgi tõsta tehingute skriiningu ja monitooringu kvaliteedi.

Kasumiaruande analüüs

TBB panga Grupi 2021. aasta auditeeritud kahjum moodustas -1 242 tuhat eurot, 2020. aasta kahjum moodustas -3 636 tuhat eurot. Grupi kogutulud langesid eelmise aastaga võrreldes 1,3% ja moodustasid 5 625 tuhat eurot.

Võrreldes 2020. aastaga langes intressitulu 2021. aastal 5,7% võrra ja moodustas 2 662 tuhat eurot (vt lisa 16). Intressitulu pangadeposiitidelt langes 89,2% ja ulatus 11 tuhande euron, keskmine intressimäär on langenud (31.12.2021: 0,07% ja 31.12.2020: 0,13%). 2021. aastalõpu seisuga Panga tähtajaliste deposiitide jäägid kasvasid 8,3% 2020. aastalõpu seisuga võrreldes (vt lisa 6). Laenu intressitulud kasvasid 0,6%-ne võrra laenuportfelli vähenemise taustal. Keskmise laenuintressimäär jäi peaaegu samale tasemele (31.12.2021: 4,55%; 31.12.2020: 4,58%) (vt lisa 7). Liisingitegevusest intressitulude langus oli 24,8%.

Intressikulu kasvas 10,6% ja moodustas 1 219 tuhat eurot (vt lisa 17). Varadega seotud negatiivse intressimäärast tingitud intressikulu kasvas 31,7% võrra ja ulatus 332 tuhande euron. Intressikulu hoiustelt kasvas 4,2% eelmise aastaga võrreldes. Keskmine intressimäär on langenud (31.12.2021: 1,61%; 31.12.2020: 1,77%). Maaelu Edendamise Sihtasutuselt ja KredEx Sihtasutuselt kaasatud ressursside ja saadud laenu keskmine intressimäärad jäid peaaegu samale tasemele (vastavalt 31.12.2021: 0,77% ja 4,00%; 31.12.2020: 0,91% ja 4,00%).

Kokkuvõttes Grupi neto intressikasum kahanes 16,2% võrra ja ulatus 1 443 tuhande euron (2020: 1 722 tuhat eurot).

2021. aastal nõuete väärtuse muutusest saadud kasum summas 197 tuhat eurot on 3. Faasi oodatava krediitkahjumi (ECL) vähenemise tulemus, mille põhjuseks oli mittetöötava nõude loovutamine (2020: perioodi kahjum 1 088 tuhat euro) (vt lisad 2, 3, 7, 18).

Teenustasutulu kasvas 2,1% ja moodustas 1 392 tuhat eurot (2020: 1 363 tuhat eurot), mis oli peamiselt tingitud maksetega seotud teenustasude kasvust (vt lisa 19). 2021. aastal olid teenustasutulude struktuuris kõige olulisemad:

- maksetega seotud teenustasud 56,4% (2020: 51,9%);
- laenu haldamisega seotud teenustasud 13,1% (2020: 13,8%);
- pangakaartidega seotud teenustasud 13,1% (2020: 12,9%).

Teenustasukulu kasvas võrreldes eelmise aastaga 14,5% ja moodustas 1 339 tuhat eurot (2020: 1 169 tuhat eurot) (vt lisa 20). Teenustasukulu struktuuris saab välja tuua kolm olulisemat gruppi:

- andmetöötluse teostamise tasu 40,6% (2020: 40,5%);
- maksetega seotud teenustasud 25,6% (2020: 19,6%);
- kaarditeenustega seotud tasud 24,0% (2020: 24,3%);

Kokkuvõttes kahanesid Grupi neto teenustasud 72,7% ja moodustasid 53 tuhat eurot.

2021. aastal valuutavahetustehingute mahu ebaolulise kasvuga sai Grupp finantstehingutelt kasumit summas 855 tuhat eurot, mis on eelmise aastaga võrreldes 6,1% suurem (2020: 806 tuhat eurot) (vt lisa 21).

Kinnisvarainvesteeringute ümberhindluse kasum oli 216 tuhat eurot (2020. aasta kahjum 1 120 tuhat eurot) (vt lisa 10).

Neto kasum kulla ümberhindlusest oli 21 tuhat eurot (2020. aasta kasum 65 tuhat eurot).

Administratiivkulud langesid aastaga 9,3% moodustades 3 301 tuhat eurot (2020. aastal 3 641 tuhat eurot). Kulude struktuuris oli suurimaks kuluallikaks personalikulud ja nende osakaal moodustas 87,5% administratiivkuludest (2020. aastal 87,5%) (vt lisad 22-23).

Muud tegevustulud 2021. aastal langesid võrreldes eelmise aastaga 25,4% ja moodustasid 479 tuhat eurot (2020. aastal 642 tuhat eurot) (vt lisa 24, 8, 10). Muud tegevuskulud on kasvanud 17,4% võrra ja moodustasid 709 tuhat (2020.aastal 604 tuhat eurot) (vt lisa 25).

Finantsseisundi aruande analüüs

TBB panga Grupi bilansimaht seisuga 31. detsember 2021 kasvas aasta algusega võrreldes 16,6%, moodustades 170 994 tuhat eurot (2020: 146 684 tuhat eurot). Kasvu peamiseks põhjuseks on klientide nõudmiseni hoiuste suurenemine.

Laenutegevus

Võrreldes 2020. aastaga langesid Grupi jääkväärtuses bruto laenunõuded klientidele 2021. aastal 2,3% võrra ning moodustasid 50 778 tuhat eurot (31.12.2020: 51 969 tuhat eurot) (vt lisa 7). Kliendisektorite lõikes muutusid nõuded järgmiselt: laenunõuded juriidilistele isikutele langesid 3,3% võrra ja nõuded eraisikutele kasvasid 3,6% võrra. Oodatavate laenukahjumite katteks moodustatava reservi bilansiline saldo seisuga 31. detsember 2021. on -228 tuhat eurot (31.12.2020: -2 312 tuhat eurot) (vt lisa 7). Reservi järsu vähenemise põhjuseks on individuaalsete allahindluste vähenemine 3. Faasis seoses nõuete loovutamise ja mahakandmisega.

Finantseerimine

Seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 Grupp ei oma kohustusi teiste krediitiasutuste eest.

Võlgnevused klientidele moodustasid 31. detsember 2021 seisuga 138 597 tuhat eurot ja aasta algusega võrreldes on kasvanud 19,6 % võrra, mis oli tingitud juriidiliste isikute hoiuste mahu 31,5% kasvust. Eraisikute hoiuste maht on kasvanud 2,6% võrra (vt lisa 11).

Muud võlad 2021. aastal kasvasid 41,3% võrra ja moodustasid 8 571 tuhat eurot (2020: 6 067 tuhat eurot) (vt lisa 12). Grupi ja Maaelu Edendamise Sihtasutuse koostöö eesmärgiks on parandada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate võimalusi kaasata finantsvahendeid, tagada nende võimaluste rakendatus üldistes huvides. KredEx Sihtasutusega koostöö eesmärgiks on alustavate ettevõtjate finantseerimisvõimaluste ühine parandamine. Pank finantseerib Sihtasutuselt saadavate rahaliste vahendite arvelt ettevõtjate äritegevust.

Muude kohustuste ja viitvõlgade suurenemine 18,6% võrra oli seotud maksete teel kasvuga tavapärase pangategevuse käigus (2021: 2 291 tuhat eurot, 2020: 1 931 tuhat eurot) (vt lisa 13).

2.6 TBB panga arengusuunad 2022. aastaks

AS TBB panga grupi strateegia aastaks 2022 näeb ette 2021. aastal alustatud projektide elluviimist. Strateegia väljatöötamisel on toetunud Eesti makromajanduskeskkonna ning pangandusturu hetkeolukorra analüüsile ja tulevikutrendide prognoosile.

Geopoliitiline komponent ning konflikt Venemaa ja Ukraina vahel 2022. aastal avaldavad negatiivset mõju EL-i riikide finants-, energia-, toidu- ja tooraineturule. Eeldatav hinnatõus vähendab nii hulgi- kui ka jaeturu suurust ja mahutavust. Mõjutatud saavad ettevõtete tootmis- ja majandusahelad, väheneb Eesti majanduse ekspordipotentsiaal. Antud muutused majanduses saavad avaldada oma negatiivset mõju Grupi kasumlikkusele, samas sunnib otsima uusi turgusid, et laiendada arveldusteenuste mahtu ja kasvatada tulusid.

Peale Venemaa ja Ukraina vahelise konflikti algust teostab Pank plaanipäraselt arveldusi. Venemaale või Valgevenesse saab makseid sooritada pankadesse, mis ei kuulu sanktsioneeritud pankade nimekirja. Venemaa-Ukraina konfliktist tulenevalt võib oodata arvelduste mahtude langust. 2021. aasta lõpu seisuga moodustavad Venemaa, Ukraina ja Valgevene residentidest klientide hoiused 4,7% kõikidest hoiustest.

Stabiilse arengu tagamiseks investeerib Pank jätkuvalt infotehnoloogilistesse lahendustesse sh CRM ja internetipanga arendusse. Oluline osa panga arendustes on seotud erinevate rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tööprotsesside automatiseerimisega, mis sisaldab analüüsi, skooringu ja monitooringu tarkvara arendamist.

Pank soovib suurendada krediitoodete mahtusid sh ennekõike eraisikutele suunatud eluaseme-, hüpoteek-, ja tarbimislaenu mahtusid ning äriklientidest väike ja keskmise suurusega ettevõtetele antavate laenu mahtusid. Koos laenuportfelli mahu kasvatamisega pöörab Pank tähelepanu ka uute ja olemasolevate laenu kvaliteedile (vt Lisa 3).

Pank peab oluliseks erinevate teenuste senisest laiemat müüki.

2022. aastal jätkab Pank erinevate kampaaniate korraldamist.

2.7 Sisekontrollisüsteem

Sisekontrollisüsteem toimib vastavalt AS TBB panga nõukogu poolt 14.12.2018 kinnitatud „Sise- ja vastavuskontrolli süsteemi poliitikale“.

Sisekontrollisüsteem on AS TBB panga juhatuse eestvedamisel rakendatud organisatsiooniliste meetmete, tegevuste ja sise-eeskirjade süsteem, mille ülesandeks on tagada AS TBB panga Grupi riskide piisav juhtimine, eesmärkide võimalikult efektiivne saavutamine, aruandluse korrektsus, varade ja andmete kaitse ning kehtivate õigusnormide täitmine.

Iga Panga Grupi juhtimis- ja tegevustasand täidab sisekontrollisüsteemis oma kindlaid ülesandeid.

Sisekontrollisüsteemi loomise ja tõhusa toimimise eest Panga Grupis vastutab Panga juhatus. Juhatus kehtestab Panga Grupi tegevust reguleerivad dokumendid (sh struktuur, tegevuskavad, sise-eeskirjad, limiidid ja muud sisenormid) ning tagab nende nõuetekohasuse ja täitmise.

Panga Grupis täidavad olulisi kontrollifunktsioone riskijuhtimise teine kaitseliin, mis koosnes 2021.a. riskikontrolli-, vastavuskontrolli- ja sisekontrolli funktsioonidest, ja kolmas kaitseliin, mida esindab siseauditi osakond. Kontrollifunktsioonid omavad piisavaid volitusi oma töökohustuste täitmiseks ning nad on esitanud AS TBB panga juhatusele ja/või nõukogule regulaarselt aruandeid.

Osakondade juhatajad vastutavad nende riskide juhtimise ja kontrollimise eest, millega nad oma tegevuses kokku puutuvad. Iga osakonna juhataja peab tagama oma alluvate piisava juhendamise, kontrollima nende tegevust ning nõudma neilt nende tööd reguleerivate dokumentide täitmist.

Sisekontrollisüsteemi osaks on ka komiteede süsteem, kuhu kuulusid 2021.a. lisaks õigusaktidega nõutud krediitkomiteele ja auditikomiteele veel riskide ja kapitali juhtimise komitee, kõrge riskiga klientide aktsepteerimise komitee ning talitluspiidevuse komitee.

AS TBB panga nõukogu teostab järelevalvet Panga ja kogu Grupi tegevuste üle, jälgides juhatuse tööd (sh sisekontrollisüsteemide rakendamisel), kehtestades Grupi strateegia ja tegevuse üldpõhimõtted, sh üldised riskijuhtimise põhimõtted.

AS TBB panga Grupi sisekontrollisüsteemi ja riskijuhtimise toimimist hindab ja kontrollib (auditeerib) regulaarselt siseauditi osakond. Siseauditi osakond allub vahetult nõukogule ning lähtub oma tegevuses nõukogu kinnitatud osakonna põhimäärusest, poliitikast ja protseduuridest ning aasta tööplaanist. Siseauditi osakond koostab oma töö tulemusena aruandeid, milles annab Panga juhatusele ja nõukogule objektiivset tagasisidet tuvastatud puuduste kohta ning teeb ettepanekuid puuduste kõrvaldamiseks. Siseauditi osakond kontrollib korrapäraselt Finantsinspektsiooni ja siseauditi aruannetes väljatoodud puuduste kõrvaldamist.

2.8 Dividendipoliitika

Dividendide maksmise eeldused ja põhimõtted on sätestatud Panga aktsionäride 25.04.2018 kinnitatud „Dividendipoliitikas“, mis on avaldatud Panga kodulehel.

Dividendide maksmise eelduseks on, et kapitaliga seotud nii välised kui ka sisemised regulatiivsed normatiivid peavad olema jätkusuutlikult täidetud. Sellest tulenevalt lähtub Panga Grupi dividendipoliitika konservatiivsetest ja usaldusväärsetest eeldustest, et pärast mis tahes jaotust saaks täita kehtivaid kapitalinõudeid. Panga Grupi üldkoosolek võib vastavate kasvu-ja/või investeerimisplaanide korral dividendide väljamaksmisest loobuda. Panga Grupp kasutab dividendide väljamaksmisel nn jääkdividendide põhimõtet, mille kohaselt dividendidena makstakse välja üknes ülejääv osa kasumist, mida ei reinvesteerita eri investeerimisprojektidesse.

2.9 Tasustamise põhimõtted

TBB panga Grupis kehtib ühtne tasustamispoliitika, mis on kinnitatud nõukogu poolt. Tasustamise poliitika eesmärgiks on tagada kõigi töötajate tasustamine kooskõla Panga äri- ja riskistrateegiaga, kultuuri ja väärtustega, Panga ja aktsionäride pikaajaliste huvidega ja huvide konflikti vältimiseks rakendatavate meetmetega. Poliitika tugineb efektiivsel tulemustele orienteeritud töökultuuril koos kvaliteetse riskijuhtimisega, arvestades kapitali piisavust ja vajalikku likviidsust.

Nõukogu koostöös auditikomiteega teostab järelevalvet Poliitikas sätestatud tasustamise põhimõtete rakendamise üle. Siseauditi üksus kontrollib ja hindab üks kord aastas Panga juhatuse liikmete ja töötajate tasustamise põhimõtete vastavust Krediidiasutuste seaduses sätestatud nõuetele.

AS TBB panga grupis kehtiv töötasu struktuur koosneb:

- põhitöötasust - fikseeritud töötasu, mis on määratud ametikoha ülesannete ning töötaja teadmiste, oskuste ja kogemuste põhjal, ja milles Pank ja töötaja on kokku leppinud;
- muutuvtasust - töötasu ebaregulaarne osa, mida võib maksta preemia ja lisatasuna täiendavate tööülesannete täitmise eest, samuti juhatuse liikmetele makstavad lahkumishüvitised.

Panga töötajate töö tasustamine toimub valdavalt põhitöötasu baasil. Pangas ei ole tulemustasudel põhinevat tasustamist kasutusele võetud.

2.10 Suhtarvud ja kapitali adekvaatus

Järgnevalt on esitatud olulisemad **suhtarvud**, mis iseloomustavad Grupi tegevust 2021. ja 2020. aastal. Seejuures on keskmised bilansilised näitajad võetud eelmise aasta lõpu ning aruande aasta iga kvartali lõpu vastavate andmete aritmeetilise keskmisena. Kasumiaruande näitajate puhul lähtutakse aruandeaasta tegelikest andmetest.

Suhtarvud	31.12.2021	31.12.2020
1. ROE	-5.63%	-14.67%
2. EM	7.35	5.90
3. PM	-22.08%	-63.81%
4. AU	3.47%	3.90%
5. ROA	-0.77%	-2.49%
6. EPS	-0.05	-0.14

Suhtarvud on arvatud järgmiste valemite alusel:

1. Omakapitali tootlus (ROE): Puhaskasum (kahjum) / omakapital (%)
2. Omakapitali kordaja (EM): Aktivad / omakapital
3. Puhastootlus (PM): Puhaskasum (kahjum) / kogutulud* (%)
4. Vara tootlikkus (AU): Kogutulud / aktivad (%)
5. Koguvara tulutase (ROA): Puhaskasumi suhe koguvarasse %
6. Tulu aktsia kohta (EPS): Puhaskasum (kahjum) / keskmine aktsiate arv (EUR)

*Kogutulud on kasumiaruandes kajastatud kõikide tulude summa.

Kapitalivajaduse planeerimine toimub regulatiivse **kapitali adekvaatsuse** arvutamise baasil, millele liidetakse juurde kapitalinõuded täiendavate riskide katteks.

Kapitali adekvaatus ehk koguomavahendite suhtarv = omavahendid / koguriskipositsioon (%) väljendab Grupi omavahendite piisavust krediidiriski, tururiski ja operatsiooniriski katmiseks ning vastavust krediidasutuse majandustegevusele.

Seisuga 31.12.2021 kapitali adekvaatus oli 25.23% (31.12.2020: 26.40%).

Omavahendite ja suhtarvude arvestus

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Esimese taseme omavahendid (TIER 1)	20 336	21 756
Esimese taseme põhiomavahendid (CET 1)	20 336	21 756
Sissemakstud aktsiakapital	25 500	25 500
Eelmiste aastate jaotamata kasum/kahjum	-3 728	-92
Aruandeperioodi kasum /kahjum (-)	-1 242	-3 636
(-) Mitteaktsepteeritav osa aastakasumist	-	-
Kasumi arvel moodustatud reservid	1 005	1 005
Esimese taseme põhiomavahendite mahaarvamised	-1 199	-1 021
Koguomavahendid	20 336	21 756
Riskiga kaalutud varad kokku (Koguriskipositsioon)	80 600	82 401
Kapitali suhtarvud ja puhvrid		
Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv (CET1)	25.23%	26.40%
Esimese taseme omavahendite suhtarv (TIER 1)	25.23%	26.40%
Koguomavahendite suhtarv	25.23%	26.40%

Kombineeritud puhvri nõue	2 015	2 060
Kapitalisäilitamise puhvri nõue	2 015	2 060
Süsteemse riski puhvri nõue	-	-

Alates 10. jaanuar 2022 arvestades viimaseid kehtivaid SREP¹ kapitalinõudeid on Grupi minimaalseks regulatiivseks omavahendite suhtarvuks **21,16%** (kuni 10.01.2022 **20,34%**), mis tagab, et kaetud oleks nii Pillar 1, Pillar 2 riskid kui ka kombineeritud puhvri nõue. Kapitalinõue koosneb Pillar 1 koguomavahendite nõudest 8%, kombineeritud puhvri nõudest 2,5%, Pillar 2 nõudest 7,66% (kuni 10.01.2022 9,84%) ja täiendava omavahendite suunisest 3% (alates 10.01.2022).

Krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel kasutab TBB panga Grupp standardmeetodit. Grupi krediidiriski kapitalinõude arvutamiseks seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 on võetud arvesse nii bilansilised varad kui ka bilansivälised kohustused.

Riskiga kaalutud varad

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2021	Kapitali baasnõuded (8%)	31.12.2020	Kapitali baasnõuded (8%)
KOGURISKIPOSITSIOON	80 600	6 448	82 401	6 591
Riskiga kaalutud vara krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski puhul	70 883	5 671	70 917	5 673
Valitsus	-	-	1	-
Krediidiasutused ja investimisühingud	4 888	391	4 386	351
Äriühingud	10 886	871	5 508	441
millest: VKE	10 330	826	5 100	408
Jaenõuded	313	25	350	28
Kinnisvaraga tagatud nõuded	38 046	3 044	39 080	3 126
millest: VKE	34 346	2 748	36 004	2 880
Viivitatud nõuded	531	42	2 754	220
Eriti suure riskiga seotud kirjed	11 037	883	4 688	375
Muud varad	5 182	415	14 150	1 132
Kokku välisvaluutariski summa	638	51	578	46
Kokku operatsiooniriski summa	9 079	726	10 906	872

*VKE - määratletud mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad. Mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) kategooriasse kuuluvad ettevõtted, millel on vähem kui 250 töötajat ja mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot (väljavõtte komisjoni soovitus 2003/361/EÜ lisa Artiklist 2).

Kapitalinõuded ja puhvrid

31.12.2021

Oma- vahendid	Oma vahendite summa	Koguriski positsioon	Omavahendite baasnõuded		Baasnõuete ülejäak(+) pudujääk(-)	Kapitali adekvaatsus		Kapitali säilitamise puhver		Süsteemse riski puhver		Kapitalinõuded kokku, k.a.puhvrid		Kogunõuete ülejäak(+) pudujääk(-)
	1	2	3	4=2x3	5=1-4	6=1/2	7	8=2x7	9	10=2x9	11=3+7+9	12=2x11	13=1-12	
Kogu kapital	20 336	80 600	8%	6 448	13 888	25.23%	2.5%	2 015	0%	-	10.5%	8 463	11 873	
Tier 1 kapital	20 336	80 600	6%	4 836	15 500	25.23%	2.5%	2 015	0%	-	8.5%	6 851	13 485	
CET 1 kapital	20 336	80 600	4.5%	3 627	16 709	25.23%	2.5%	2 015	0%	-	7%	5 642	14 694	

¹ SREP juhend ehk „Suunised järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi ühiste menetluste ning meetodikate kohta“ Finantsinspektsiooni järelevalvelise hinnangu andmisel.

Kapitalinõuete määruusega nähakse krediidasutustele ette nõue arvutada finantsvõimenduse määr. **Finantsvõimenduse määr** võrdub esimese taseme omavahendite ja riskipositsiooni näitaja jagatisega ning väljendatakse protsendina. Finantsvõimenduse määra eesmärk on katta ülemäärase finantsvõimenduse risk (risk, mis tuleneb krediidasutuse liiga kiirest kohustuste kasvust) ja toimida kaitsemeetmena riskitundlikele omavahendite nõuetele.

Finantsvõimenduse määra arvutamine		(tuhandetes eurodes)
	31.12.2021	31.12.2020
Bilansilised riskipositsioonid	169 795	145 663
Muud bilansivälised kirjed	2 734	863
Finantsvõimenduse määra riskipositsiooni väärtus	172 529	146 526
Esimese taseme omavahendid	20 336	21 756
Finantsvõimenduse määr, kasutades esimese taseme omavahendite täielikult rakendatud määratlust	11.79%	14.85%

Juhkonna hinnangul Grupp on vastavuses kõikide välis- ja sisemiste kapitali juhtimise nõuetega seisuga 31.12.2021 ja 31.12.2020.

Aruande perioodil säilitas Grupp **likviidsuse taseme**, mis on piisav klientide ja järelevalveorganite kõigi nõuete täimiseks. Arvutatud perioodi lõpule eelneva kaheteistkümne kuu lõpu andmete aritmeetiliste keskmisena likviidsuskattekindaja ehk LCR (%) oli 2021 aastal 975% ja 2020 aastal 480% (regulatiivne miinimumnõue on 100%). Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruuses (EL) nr 575/2013 sätestatud avalikustatav teave Grupi likviidsuskattekindaja avalikustamise kohta kajastatakse AS TBB panga 2021. aasta riski ja kapitali (Pillar 3) raportis panga koduleheküljel.

2.11 TBB panga Grupi konsolideeritud finantsseisundi aruanded 2017-2021

	(tuhandetes eurodes)				
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
Sularaha	807	466	1 023	1 183	905
Nõuded	155 046	129 658	138 037	195 598	212 217
Muu vara	1 073	1 268	989	1 490	1 308
Kuld	525	504	440	367	356
Materiaalne põhivara	4 026	4 361	4 878	4 601	3 930
Immateriaalne põhivara	1 199	1 021	797	-	-
Kinnisvarainvesteeringud	8 318	9 406	10 670	11 851	12 596
AKTIVA (VARAD) KOKKU	170 994	146 684	156 834	215 090	231 312
Võlgnevused	147 168	121 976	125 615	182 357	198 075
Muud kohustused ja viitvõlad	2 291	1 931	4 806	5 499	6 936
Kohustused kokku	149 459	123 907	130 421	187 856	205 011
Omakapital kokku	21 535	22 777	26 413	27 234	26 301
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU	170 994	146 684	156 834	215 090	231 312

2.12 Kohtuvaidlused ja maksurevisjonid

Oma tavapärase äritegevuse käigus on Panga ja Grupi ettevõtted osalenud mitmetes kohtumenetlustes eesmärgiga välja nõuda lepingupooltelt laekumata nõudeid ja säilitada tagatise. (vt ka Lisa 15). Panga juhtkond on seisukohal, et 2021. aasta 31. detsembri seisuga ning aruande kinnitamise kuupäevaga pooleli olevate kohtumenetluste tulemusena ei kanna Pank ja Grupi ettevõtted märkimisväärseid kahjusid.

2021. aastal ning aruande esitamise päeva seisuga on käimas:

- AS-il TBB pank on 4 (neli) panktorimenetlust, 8 (kaheksa) täitemenetlust, 1 (üks) maksekäsu kiirmenetlus ja (1) Prantsusmaal alustatud kassatsioonimenetlus, mis on algatatud Panga vastu. Panga kahjuks on tehtud kohtuotsus ning Pank kavatseb esitada apellatsioonikaebuse (vt ka Lisa 15);
- AS-il TBB liising on 2 (kaks) pankrotimenetlust, 6 (kuus) täitemenetlust, 3 (kolm) kohtumenetlust. Ülaltoodust üks kohtumenetlus on algatatud AS-i TBB liising vastu;
- AS-il TBB Invest ei ole ühtegi kohtu- ega arbitraazimenetluses olevat asja.

Nende menetluste puhul, mis on Panga ja Grupi ettevõtte vastu, ei näe juhtkond juriidilisi aluseid miks vaidlus saaks olla rahuldatud mitte Panga ja Grupi ettevõtte kasuks.

Panga Grupi suhtes ei ole maksuhaldur 2021. aastal maksurevisjoni teostanud. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtja maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõtjale olulise täiendava maksusumma.

3. KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

3.1 TBB panga Grupi konsolideeritud finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)			
AKTIVA (VARAD)	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Sularaha		807	466
Nõuded		155 046	129 658
Nõuded keskpangale	5	79 501	57 662
Nõuded krediitiasutustele	6	24 995	22 339
Nõuded klientidele	7	50 550	49 657
Muu vara	8	1 073	1 268
Kuld		525	504
Materiaalne põhivara	9	4 026	4 361
Immateriaalne põhivara	9	1 199	1 021
Kinnisvarainvesteeringud	10	8 318	9 406
AKTIVA(VARAD) KOKKU		170 994	146 684

PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPIAL)	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Võlgnevused		147 168	121 976
Võlgnevused klientidele	11	138 597	115 909
Muud võlad	12	8 571	6 067
Muud kohustused ja viitvõlad	13	2 291	1 931
KOHUSTUSED KOKKU		149 459	123 907
Aktsiakapital	14	25 500	25 500
Reservid	14	1 005	1 005
Akumuleerunud kahjum		-4 970	-3 728
OMAKAPITAL KOKKU		21 535	22 777
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU		170 994	146 684

Aastaaruande lisad lehekülgedel 25-103 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

3.2 TBB panga Grupi konsolideeritud koondkasumi aruanne

(tuhandetes eurodes)			
	Lisa	2021	2020
Neto intressitulu		1 443	1 722
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	16	2 394	2 452
Muu samalaadne tulu	16	268	372
Intressikulu	17	-1 219	-1 102
Nõuete väärtuse langus	7, 18	197	-1 088
Neto teenustasud		53	194
Teenustasutulu	19	1 392	1 363
Teenustasukulu	20	-1 339	-1 169
Neto kasum finantstehingutelt	21	855	806
Administratiivkulud		-3 301	-3 641
Palgakulu	22	-2 161	-2 384
Palgaga seonduvad maksud	22	-728	-801
Muud halduskulud	23	-412	-456
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum	9	-496	-612
Kinnisvara ümberhindlus	10	216	-1 120
Neto kasum kulla ümberhindlusest		21	65
Muud tegevustulud/kulud		-230	38
Muud tegevustulud	24	479	642
Muud tegevuskulud	25	-709	-604
Kahjum enne maksustamist		-1 242	-3 636
Aruandeperioodi tulumaksukulu(-)/tulu(+)	2	-	-
Aruandeaasta kahjum		-1 242	-3 636
Aruandeaasta koondkahjum		-1 242	-3 636

Aastaaruande lisad lehekülgedel 25-103 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

3.3 TBB panga Grupi konsolideeritud rahavoogude aruanne

		(tuhandetes eurodes)	
	Lisa	2021	2020
Rahavood äritegevusest			
Kahjum enne maksustamist		-1 242	-3 636
Korrigeerimised:			
Põhivara kulum	9	496	612
Kinnisvarainvesteeringute väärtuse muutus	10	-216	1 120
Neto intressitulu	16,17	-1 443	-1 722
Nõuete krediitiasutustele ja klientidele muutus	6, 7, 18	-2 367	3 992
Muude äritegevusega seotute nõuete ja ettemaksete muutus	8, 10	172	-306
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	11,12,13	25 435	-6 483
Saadud intressid	7, 16	2 634	2 812
Makstud intressid	11,17	-1 014	-1 059
Kokku rahavood äritegevusest		22 455	-4 670
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamine	9	-338	-323
Materiaalse ja immateriaalse põhivara maha kandmine	9	-	4
Kinnisvarainvesteeringute soetamine	10	-70	-
Kinnisvarainvesteeringute müük	10	2 075	144
Kokku rahavood investeerimistegevusest		1 667	-175
Rahavood finantseerimistegevusest			
Rendikohustuste põhiosa tagasimaksed	13	-88	-74
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-88	-74
Rahavood kokku		24 034	-4 919
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		71 306	76 225
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		95 340	71 306

Raha ja raha ekvivalendina käsitletakse sularaha, korrespondentkontot Eesti Pangas, nõudmiseni hoiuseid ja üleöölaenusid teistes pankades.

		2021	2020
<i>Sularaha</i>		807	466
<i>Korrespondentkonto Eesti Pangas (vabad vahendid)</i>	5	78 368	56 651
<i>Nõudmiseni hoiused ja üleöölaenud teistes pankades</i>	6	16 165	14 189
Raha ja raha ekvivalendid kokku		95 340	71 306

Aastaruande lisad lehekülgedel 25-103 on käesoleva raamatupidamise aastaruande lahutamatud osad.

3.4 TBB panga Grupi konsolideeritud omakapitali liikumise aruanne

			(tuhandetes eurodes)	
	Aktsiakapital	Reservid	Jaotamata kasum/ akumuleerunud kahjum	Kokku
Saldo 01.01.2020	25 500	1 005	-92	26 413
Aruandeaasta koondkahjum	-	-	-3 636	-3 636
Lõppsaldo 31.12.2020	25 500	1 005	-3 728	22 777
Aruandeaasta koondkahjum	-	-	-1 242	-1 242
Lõppsaldo 31.12.2021	25 500	1 005	-4 970	21 535

Aastaruande lisad lehekülgedel 25-103 on käesoleva raamatupidamise aastaruande lahutamatud osad.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Grupi üldinfo ja koostamise üldalused

AS TBB pank (endise ärinimega Tallinna Äripanga AS) alustas oma tegevust detsembris 1991. Panga peakontor asub Tallinnas, Vana-Viru 7. Pangakontorid asuvad Tallinnas Estonia pst 5a ja Viru 9 ning Narvas, Kere 4. Panga põhifunktsioonideks on deposiitide kaasamine, laenude andmine klientidele ja teistele pankadele, arvelduste ning valuutaoperatsioonide teostamine oma klientidele.

Järgnevalt on toodud AS-i TBB pank (edaspidi ka “TBB pank” ja “Pank”) konsolideerimisgruppi (edaspidi ka „Grupp“) kuuluvate äriühingute üldandmed 31.12.2021 seisuga:

Ettevõtte nimi	Aadress	Tegevusala	Registrikood Reg. Kuupäev	Osaluse määr
AS TBB pank	Vana -Viru 7, Tallinn	pangandus	10237984 30.12.1991	emaettevõte
AS TBB liising	Vana -Viru 7, Tallinn	liisingitegevus	10570483 16.07.1999	100%
AS TBB Invest	Vana -Viru 5, Tallinn	kinnisvaraarendus	11162243 01.09.2005	100%

Kuni 31.05.2021 Grupi koosseisu kuulus AS Morgan Trade, mille tegevusala oli kinnisvaraarendus. Seisuga 31.05.2021 oli sõlmitud kokkuleppe AS-i Morgan Trade ühendamise AS-ga TBB Invest.

Käesolev TBB panga Grupi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Rahvusvaheliste Finantsaruandluse Standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (IFRS). Peamised raamatupidamisarvestuse põhimõtted on toodud allpool.

AS-i TBB pank konsolideeritud majandusaasta aruanne on avaldamiseks heaks kiidetud AS-i TBB pank juhatuse poolt ja esitatakse kinnitamiseks nõukogule ja aktsionäridele.

Gruppi kuuluvad ettevõtted kasutavad olulises osas ühtseid hindamisaluseid ja arvestusmeetodeid.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja varade ja kohustuste kajastamisel on lähtutud tegevuse jätkuvuse põhimõttest.

Konsolideeritud finantsaruannete koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud teatud varad (nt. kinnisvarainvesteeringud õiglases väärtuses). Raamatupidamise aruanded on koostatud tekkepõhise arvestusprintsipi kohaselt.

Konsolideeritud finantsaruanded on koostatud tuhandetes eurodes, kui ei ole öeldud teisiti.

Muudatused esitlusviisis

Finantsaruannete sisu ja struktuur on 2021. aasta jooksul läbi vaadatud, et parandada nende esitlusviisi ja selgust.

Konsolideeritud aruannete ümberklassifitseerimised

Kasumid ja kahjumid kulla ümberhindlusest olid ajalooliselt toodud eraldi Muude tegevustulude ja Muude tegevuskuludes (olles ebaolulised ka bruto-summades), kuid alates 2021. aastast oli otsustatud näidata kulla ümberhindluse tulemust real „**Neto kasum kulla ümberhindlusest**“ (Muud tegevustulud).

Jaanuar–detsember 2020**(tuhandetes eurodes)**

	Korrigeeritud saldo	Muutus	Enne korrigeerimist
Muud tegevustulud	642	-232	874
Muud tegevuskulud	-604	167	-771

Analoogne reklassifitseerimine on tehtud emaettevõtte konsolideerimata koondkasumiaruandes (Lisa 28).

Lisa 2. Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte**Konsolideerimine**

Tütarettevõtjad on kõik majandusüksused, mille üle Grupil on kontroll. Grupp kontrollib majandusüksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada kasumi suurust kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtjad konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Emaettevõtte eraldiseisvas bilansis kajastatakse investeeringuid soetusmaksumuses, millest on maha arvatud vara väärtuse langusest põhjustatud allahindlused.

Elimineerimised konsolideerimisel

Konsolideeritud aruannete koostamisel on elimineeritud kõik Gruppi kuuluvate ettevõtete vahelised tehingud, omavahelised saldod ja realiseerumata kasumid.

Välisvaluutas toimunud tehingute ja saldode kajastamine**Arvestus- ja esitusvaluuta**

Panga ja Gruppi kuuluvate ettevõtete arvestus- ja esitusvaluutaks on euro.

Välisvaluutapõhised tehingud ja saldod

Välisvaluutatehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanka valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused ning õiglasel väärtusel kajastatavad mitte-monetaarsed varad ja kohustused on ümber hinnatud eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtinud välisvaluutakursside alusel. Kursimuutustest tekkinud kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruandes.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastab Grupp sularaha, korrespondentkontot Eesti Pangas, nõudmiseni hoiuseid ja üleõlaenusid teistes pankades, mida saab ilma märkimisväärsete piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline.

Äritegevuse rahavood on koostatud kasutades kaudset meetodit. Investeeringu- ja finantseerimistegevuse rahavood on esitatud aruandeperioodi brutolaekumiste ja -väljamaksetena.

Finantsinstrumendid**Liigitamine ja mõõtmine**

Finantsinstrumendid, mille väärtuse muutus toimub õiglase väärtuse muutumisel läbi kasumiaruande, on esialgselt kajastatud nende õiglases väärtuses. Teised finantsinstrumendid on esialgselt kajastatud õiglases väärtuses, millest on maha lahutatud tehingu kulud. Esialgne õiglane väärtus on parim alus õiglase väärtuse määramisel. Esialgsel kajastamisel saadud kasum või kahjum kajastatakse ainult siis kui õiglane väärtus ja tehingu hind on erinevad, mida saab tõendada teiste samalaadsete instrumentide tehingute turuhinnaga või muude hindamistehnikatega, mille sisendid hõlmavad turul jälgitavaid andmeid. Pärast esialgsel kajastamisel kajastatakse eeldatava krediitkahjumi mudel (ECL) allahindlus finantsinstrumentidele mida hinnatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (AC).

Finantsvara järgnev mõõtmine oleneb Grupi poolt esmasel kajastamisel tehtud liigitamisest.

Esmasel kajastamisel võidakse finantsvarad liigitada ühte alltoodud kategooriatest:

- õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantsvarad;
- muu koondkasumi (OCI) kaudu õiglases väärtuses mõõdetud finantsvarad;
- korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantsvarad.

Finantsinstrumendid liigitatakse Grupi finantsvarade juhtimise ärimudeli ja finantsvarade lepingupõhiste rahavoogude omaduste alusel. Grupp võib esmasel kajastamisel finantsvarasid, mis vastavad korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi mõõtmise kriteeriumitele, määratleda õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, tingimusel, et need vastavad kvalifitseerumise kriteeriumitele. Lisaks võib Grupp esmasel kajastamisel teha tühistamata valiku omakapitaliinstrumentide teatud investeeringute osas, mida vastasel korral mõõdetakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, et kajastada õiglase väärtuse edasisi muutusi muus koondkasumis.

Esmasel kajastamisel liigitatakse finantskohustised ühte alltoodud kategooriatest:

- korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantskohustised või
- õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantskohustised.

Finantskohustist liigitatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantskohustisena, kui see:

- vastab kauplemiseks hoitava kohustise definitsioonile või
- määratakse esmasel kajastamisel õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõtmise võimaluse kaudu.

Kõik ülejäänud finantskohustised liigitatakse korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud kohustistena.

Tavapärastel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse väärtuspäeval.

Seisuga 31.12.2021 (ja 31.12.2020) ei olnud Grupil ühtegi finantsvara, mis oleks klassifitseeritud kategooriatesse õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande kajastatavad finantsvarad.

(tuhandetes eurodes)			
Grupi finantsvarad	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses		155 447	129 821
Nõuded keskpangale	5	79 501	57 662
Nõuded krediitiasutustele	6	24 995	22 339
Nõuded klientidele ja muud nõuded (sisaldavad ka liisingunõuded)	7	50 234	49 197
Muud nõuded (raha teel, muu debitoorne võlgnevus)	8	717	623
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		353	497
Nõuded klientidele ja muud nõuded	7	316	460
Omakapitaliinstrumendid (väärtpaberid)	8	37	37
Kokku finantsvarad		155 800	130 318

Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses

Raha ja nõuded krediitiasutustele

IFRS 9 seisukohalt loetakse teistesse pankadesse paigutatud hoiused võlainstrumentideks. Lähtudes ärimudeli ja APIM (ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksed) testi hindamisest kajastatakse neid finantsvarasid korrigeeritud soetusmaksumuses.

Laenud ja nõuded klientidele

Laenude ja nõuete kategooriasse klassifitseeritakse kindlaksmääratud või kokkuleppeliste maksetega mittetuletisinstrumendid, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul ja mis ei ole soetatud kauplemise eesmärgil.

Laenud liigitatakse korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantsvaradeks ja nende suhtes kohaldatakse IFRS 9 kohast oodatava krediidikahjumi mudelit, eeldusel et need vastavad järgmistele kriteeriumidele:

- neid hoitakse ärimudeli raames, mille eesmärk saavutatakse lepingupõhiste rahavoogude kogumisega (kogumiseks hoidmise ärimudel);
- nende lepingupõhised rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksed (APIM);
- Grupp ei määratle neid esmasel kajastamisel õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõtmise võimaluse kaudu.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud laenud ja nõuded kajastatakse, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Laenude ja nõuete hindamine

Allahindluse nõuded baseeruvad oodatava krediidikahjumi (ECL) mudelil. ECL korrigeeritud soetusmaksumuses finantsvaradelt ja liisingu nõuetelt kajastatakse kui allahindlus, st kajastatakse koos nende varadega finantsseisundi aruandes. Allahindlus vähendab bilansilist bruto jääkväärtust. ECL bilansivälistelt positsioonidelt kajastatakse eraldisena, st finantsseisundi aruandes kui kohustust. Allahindluse ja eraldise korrigeerimised seoses ECL muutusega kajastatakse kasumiaruandes oodatava krediidikahjumi netomuutusena. Perioodi allahindluse summa kajastatakse kasumiaruandes kirjel "Nõuete väärtuse langus".

Vastavalt IFRS 9-le jaotatakse finantsvarad kolme faasi vastavalt finantsvarade krediitkvaliteedi muutumisele:

Faas 1 – „toimivad finantsvarad“ (performing), mille puhul pole toimunud olulist krediitkvaliteedi halvenemist võrreldes esmase arvele võtmisega:

- arvele võtmise hetkel kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida antud varast järgneva 12 kuu jooksul,
- hindamine kogumite kaupa; tugineb mineviku kogemusel ja tulevikuprognosidel.

Faas 2 – „alatoimivad finantsvarad“ (underperforming), millel on toimunud oluline krediitkvaliteedi halvenemine:

- kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida antud varast järgneva kogu tema eluea jooksul,
- hindamine individuaalselt või sarnaste kogumite kaupa.

Faas 3 – „mittetöötavad finantsvarad“ (non-performing), krediitkahjumiga varad:

- kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida antud varast järgneva kogu tema eluea jooksul,
- hindamine individuaalselt iga vara kaupa.

Grupp hindab igal bilansipäeval, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud võrreldes esmase kajastamisega (oluline krediidiriski suurenemine - SICR). Olulise krediidiriski suurenemise hindamine baseerub kvantitatiivsetel ja kvalitatiivsetel indikaatoritel. Üheks SICR indikaatoriks on makseviivitused üle 30 päeva. Krediidiriski oluline suurenemine väljendub muutuses eluea maksejõetuse tõenäosuses (PD), võrreldes bilansipäeval stsenaariumitega kaalutud eluea PD muutust stsenaariumitega kaalutud esmase kajastamise eluea PD-ga. Juhul kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine võrreldes esmase kajastamisega, kajastatakse eluea ECL ja finantsvara liigub faasi 2.

Faasi 1 kuuluvate finantsvarade allahindluse summa moodustab 12 kuu oodatava krediitkahjumi. IFRS 9 alusel mõjutab finantsvara klassifitseerumine esimesest faasist teisse faasi oluliselt allahindluse summa suurst. Finantsvaradel, millel on toimunud oluline krediitkvaliteedi halvenemine (liikumine 2 ja 3-sse faasi), arvutatakse oodatava krediitkahjumi kogu eluea kohta.

Makseviivitus (ka Maksejõuetus) ehk „default“ on selline olukord, kus nõue vastab ühele või mitmele kriteeriumitele:

Kvantitatiivne kriteerium

- nõue on viivituses üle 90 päeva.

Pangas kohandub tähtjaks tasumata krediidi iseloomuga nõuete puhul olulisuse piirmäär absoluutses suurus 0 eurot ja suhtelises suurus 0%.

- pankadevahelised nõuded (ehk nõuded krediitiasutustele), st pangapäeva lõpu seisuga ei toimunud päevasiseseid makseid vastavalt lepingule

Kvalitatiivne kriteerium

Võlgnik tõenäoliselt ei tasu tema vastu olevat nõuet täielikult ilma tagatise realiseerimiseta:

- lepingule on määratud mittetöötav staatus (ka viivisnõue, eng non-performing) (nt. leping on lõpetatud ja on möödunud 14 kalendripäeva või lepingu tähtaeg on lõppenud ja on möödunud 14 kalendripäeva);
- krediitkvaliteedi langemise tõttu on tehtud spetsiifilised krediitkorrigeerimised;
- võlgniku nõude müük olulise majandusliku kahjuga. Majandusliku kahju olulisuse kriteerium on 0%. Nõude müük peab olema seotud krediidiriskiga;
- nõue on restruktureeritud makseraskuste tõttu, mille tulemusena tekib olulises summas finantskohustuse vähenemine. Olulise vähenemise kriteerium on 0%. Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõue on siis mittetöötavas staatuses kuni paranemisaja lõpuni;

- lepingu vastaspoole vastu on algatatud pankrotiprotsess või muu sarnane menetlus;
- muud kvalitatiivsed tegurid, mida peetakse asjakohasteks.

Kui võlgniku nõue (või nõuete grupp) on makseviivituses ning selle nõude (nõuete) summa on üle 20% kõigest bilansilistest nõuetest antud võlgnikule, siis on makseviivituses ka kõik teised antud võlgniku vastu olevad nõuded (bilansilised ja bilansivälised).

Nõuded krediitdiasutustele

Pank arvestab hoiuste paigutamisel krediitdiasutuste rahvusvahelist krediitireitingut (Standard and Poor's, Moody's Investors). Tulenevalt krediitdiasutuste asukohast, võib Pank võtta arvesse rahvusvahelise krediitireitingu puudumisel ka muude reitinguagentuure hindamisi kui tegemist on usaldusväärse agentuuriga (näiteks, 31.12.2021 seisuga tugineti ka Lianhe Credit Rating Co. Ltd poolt antud krediitireitingule). Oodatud krediitidikahjumi suuruse hindamise mudelis kasutatakse PD määra aluseks vastavat reitingut. Hoiused krediitdiasutustes jaotatakse faasidesse vastavalt panga reitingule. Kui krediitidikahjumi järjekordse hindamise hetkeks viimati avaldatud vastava panga reiting on muutunud allapoole, klassifitseeritakse hoius vastavasse faasi. Kui krediitidikahjumi järjekordsete hindamiste vahelise perioodi jooksul ilmneb asjaolu, mis võib mõjutada vastava panga finantsseisundit, siis selles pangas asuva hoiuse faasi võib muuta allapoole olenemata viimati avaldatud reitingust. Kui järgneva krediitidikahjumi järjekordse hindamise kuupäevaks panga reiting, kuhu on paigutatud vastav hoius, on paranenud, faasis 2 asuv hoius liigub tagasi faasi 1 vastavalt muutunud reitingule. Kui hoius asub faasis 3, seda faasi 2 enam tagasi ei tõsteta, olenemata reitingust. Kui pank, kuhu hoius on paigutatud, ei oma rahvusvahelist reitingut, siis sellise panga finantsseisund hinnatakse eraldi kasutades hindamise hetkeks viimati avaldatud finantsinformatsiooni ning omistatakse hoiusele faas vastavalt selle hindamise tulemustele.

Oodatud krediitidikahjumite hindamise reserv rahvusvahelist reitingut omavatesse pankadesse paigutatud hoiuste osas (nii gruppide kui ka üksikute hoiuste osas) arvutatakse alljärgneva valemi järgi:

$$ECL = PD * LGD * EAD, \text{ kus}$$

ECL (Expected Credit loss) – oodatav krediitidikahjum.

PD (Probability of Default) - krediidiriski ehk maksejõuetuse realiseerumise tõenäosus, mis

väljendab faasi 1 hoiuste puhul järgmise 12 kuu jooksul kahjumi (12M EAD) esinemise võimalust ning faaside 2 ja 3 hoiuste puhul – kahjumi esinemise võimalust kuni tähtaja lõpuni (life-time EAD, k.a. juhul, kui hoiuse tähtaeg ületab 12 kuud).

LGD (Loss given default) - võimaliku krediitidikahjumi osakaal hoiuse jäägist (%) krediidiriski realiseerumise korral. Tagamata nõuete puhul LGD väärtuseks eeldatakse 100%.

EAD – hoiuse summa koos kogunenud intressiga.

Kirjel "**Sularaha ja hoiused keskpankades**" kajastatud finantsvarad on juhtkonna hinnangul oma olemusest madala krediidiriskiga ning selle oodatav krediitidikahjum (ECL) on võrdne nulliga.

Andmeid vaadatakse regulaarselt üle ja uuendatakse vastavalt Standard&Poor's ja Fitch's raportile.

Nõuded klientidele

Laenu klientidele jaotatakse kolmeks faasiks vastavalt finantsvarade krediitkvaliteedi muutumisele:

Faas 1

Faasi 1 kuuluvad lepingujärgselt toimivad laenud:

- Laenu alates arvelevõtmise hetkest;
- Madala krediidiriskiga laenu (krediitklass mitte alla 2,99 v.a. krediitkaartide ja kiirliisingute juhul mitte alla 2,49)*;
- Risk pole oluliselt kasvanud – laenu, millel puuduvad märkimisväärsed krediitkvaliteedi halvenemise tunnused (laenu viivitusest või viivitusega kuni 30 päeva).

Oodatav kahjum arvutatakse varade kogumite kaupa.

** Laenu krediitklass arvutatakse vastavalt lisas 4 "Riskijuhtimine. 4.1. Krediidirisk" kirjeldatud valemitele ja põhimõtetele*

Faas 2

Faasi 2 kuuluvad alatoimivad (jälgimisnimekirjas olevad) laenud:

- Krediidirisk on arvelevõtmise hetkest oluliselt kasvanud (klassi kahanemine vähemalt 2,0 punkti võrra, krediitkaartide ja kiirliisingu puhul vähemalt 1,5 punkti võrra);
- Üle 30 päeva kestvad ja kuni 90 päeva maksehäired;
- Bullet-laenu, mille tähtaeg üle 1 aasta;
- Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõue, mis on töötavas staatuses katseajal.

Kui nõue (või nõuete grupp) kliendile asub faasis 2 (aga teised nõuded faasis 1) ning selle nõude (nõuete) summa on üle 20% kõigest bilansilistest nõuetest antud kliendile, siis automaatselt on faasis 2 kõik ülejäänud antud kliendi nõuded (bilansilised ja bilansivälised). Oodatav krediitkahjum arvutatakse sarnaste varade kogumite kaupa või individuaalselt iga vara kaupa.

Faas 3

Faasi 3 kuuluvad mittetoimivad (mittetöötavad) laenud:

- Panga poolt üles öeldud lepingud ja on möödunud 14 kalendripäeva;
- Lepingu tähtaeg on lõppenud ja on möödunud 14 kalendripäeva;
- Üle 90 päeva viivitatud laenu;
- Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõue mittetöötavas staatuses paranemisaja lõpuni*;
- On tehtud spetsiifilised krediitkorrigeerimised;
- Võlgniku nõude müük;
- On alatatud pankrotiprotsess või muu sarnane menetlus.

Kui nõue (või nõuete grupp) kliendile asub faasis 3 (aga teised nõuded muudes faasides) ning selle nõude (nõuete) summa on üle 20% kõigest bilansilistest nõuetest antud kliendile, siis automaatselt on faasis 3 kõik ülejäänud antud kliendi nõuded (bilansilised ja bilansivälised). Vara allahindlus arvutatakse individuaalselt iga vara kaupa.

**Seisuga 31.12.2020 olid kõik makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded klassifitseeritud esialgselt faasi 3 ja peale paranemisaja möödumist faasi 2 või 1 sõltuvalt kliendi maksestisipliini, finantsseisundi ja muude asjakohaste asjaolude analüüsi tulemustest, kuid juhtkond on analüüsinud vastava populatsiooni trende ning otsustas muuta hinnangut. Seisuga 31.12.2021 võivad esialgselt 3-sse faasi klassifitseeritud makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded olla paranemisaja möödumisel klassifitseeritud katseaja perioodiks faasi 2 ning juba peale katseaja lõppu faasi 2 või 1 sõltuvalt kliendi maksestisipliini, finantsseisundi ja muude asjakohaste asjaolude analüüsi tulemustest. Täpsem informatsioon on toodud Lisas 3 „Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud“.*

Laen, mis asub faasis 3, võib tõsta tagasi faasi 1 või 2 ainult juhul, kui see laen vastab viivitatud nõude või makseraskuste tõttu restruktureeritud nõude väljumiskriteeriumitele sh vastav paranemis- ja katseaeg on möödunud. Faasist 2 faasi 1 laenu liikumine toimub automaatselt ilma katseajata, kui see jälle vastab faasi 1 kriteeriumitele.

Laenuportfell on jagatud järgmisteks gruppideks:

1. Eraisikud ja juriidilised isikud;
2. Toodete kaupa
 - laenud ja liisingud,
 - krediitkaardid,
 - faktooring,
 - kiirliising.

Kuna panga ja liisingu laenuportfell on enamjaolt sarnaste kriteeriumitega ning nõuete maht on üsna väike, siis portfelli jagamine muudeks alamkategoriateks ei ole otstarbekas.

Laenude ja nõuete väärtuse languse arvutamise valem:

$$ECL = PIT\ PD * LGD * EAD, \text{ kus}$$

ECL (Expected Credit loss) – oodatav krediidikahjum.

PD (Probability of Default) - krediidiriski realiseerumise tõenäosus. Panga meetodika järgi see on regulatiivse PD tase ehk tsükli keskmine **TTC PD** (through the cycle). **PIT PD** (point-in-time) arvutatakse TTC PD korrutamisel makrokoefitsiendiga.

12 kuu PD - krediidiriski realiseerumise tõenäosus, mis väljendab järgmise 12 kuu jooksul kahjumi esinemise võimalust.

Eluaegne PD - krediidiriski realiseerumise tõenäosus, mis väljendab antud varast kogu tema eluea jooksul kahjumi esinemise võimalust.

Krediidikohustuste PD määratakse kindlaks Panga juhtkonna hinnangu alusel, mis baseerub Standard&Poor's (S&P) poolt avalikustatud PD määradel, ajaloolisel pangastatistikal ja ühendatakse kliendi krediidiklassiga.

12-kuu TTC PD leidmiseks kasutatakse S&P poolt avalikustatud PD'd ning kalibreeritakse neid vastavalt panga ajaloolisele käitumisele.

Eluaegse TTC PD leidmisel lähtutakse toodete lepingute lõppemiseni järelejäanud keskmistest kaalutud tähtaegadest. Eluaegseid PD-d arvutatakse eraldi juriidiliste isikute, kiirliisingu ja eraisikute nõuete gruppide jaoks. Täpsem informatsioon on toodud Lisas 3 „*Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud*“.

Krediidiriski klassid on kalibreeritud selliselt, et maksejõuetuse risk suureneb eksponentsiaalselt iga järgneva kõrgema klassi puhul.

LGD (Loss given default) - võimaliku krediidikahjumi osakaal laenujäägist (%) krediidiriski realiseerumise korral. Esimeses faasis LGD määratakse tagatise reitingu alusel, v.a. nõuded summas üle 1 mln EUR - siis arvutatakse iga laenu nõude LGD individuaalselt. LGD määramise aluseks on tagatise reitingule vastav protsentuaalne suurus, mis oli tõendatud ajaloolise pangastatistika andmete analüüsi käigus ning mis arvestab juhtkonna tuleviku väljavaatega. Teises faasis LGD määratakse ka tagatise reitingu alusel, v.a. nõuded summas üle 100,000 EUR - siis arvutatakse iga laenu nõude LGD individuaalselt. Teises faasis kiirliisingute jaoks määratakse

LGD tagatise reitingule vastav protsentuaalne suurus, mis on arvutatud ajaloolise kiirliisingu statistika andmete analüüsi käigus ning kalibreeritud proviseeritud nõuete tagastamise protsendiga.

EAD – bilansiliste positsioonide puhul on laenu- või liisingujääk, arvelduskrediidi, krediitkaardi või faktooringu limiitide kasutatud osad.

EAD – bilansiväliste positsioonide puhul on arvelduskrediidi, krediitkaardi või faktooringu limiitide kasutamata osad ja muud bilansivälised saldod (nt. sõlmitud laenulepingud, mis ei ole veel välja makstud) ja mis on korregeeritud bilansiväliste kohustuste realiseerumise tõenäosusega. Bilansiväliste positsioonide EAD arvutamiseks on järgmine valem:

$$EAD = CCF \times (Limiit - Positsioon),$$

kus **CCF** (Credit Conversion Factor) on krediidikonversiooni faktor, mis näitab kasutamata limiidi osa kasutamise tõenäosust.

Krediidikonversiooni faktorite määrad põhinevad panga ajaloolistel andmetel erinevate bilansiväliste kohustuste liikide jaoks.

Arvutatud PD, LGD ja CCF määrad ja keskmised tähtajad kuuluvad regulaarsele ülevaatamisele ja ajakohasusele ning seejärel kinnitatakse Riskide ja kapitali juhtimise komitees.

Esimese ja teise faaside osas arvutatakse ECL kliendigruppide lõikes. Iga kogumi sees ECL arvutatakse iga laenu kohta eraldi, misjärel saadud summad liidetakse. See ei kajastu kliendi kaardil kui individuaalne allahindlus. *Individuaalne allahindlus* arvutatakse vastavalt Grupi protseduurireeglitele. Oodatava kahjumi arvutamise meetodikas on need reeglid faasi 3 allahindluse arvutamiseks täiendavalt täpsustatud.

Laenude ja nõuete klientidele väärtuse individuaalset allahindlust hinnatakse vastavalt lisas 4 "*Riskijuhtimine. Krediidirisk*" kirjeldatud põhimõtetele.

Tagatistega finantsvarade hinnanguliste rahavoogude nüüdisväärtuse miinus väljaostuga kaasnevad kulutuste arvutused näitavad rahavoogusid, mis võidakse saada nende varade realiseerimisel, sõltumata sellest, kas tagatiste väljaostmine on tõenäoline või mitte.

Nõuete mahakandmine

Üldjuhul kantakse laenud bilansist välja kui kõik põhjendatud ümberstruktureerimise või laenutagastamise võimalused on ammendatud ja hilisem sissenõudmine on hinnatud vähetõenäoliseks. Laenud kantakse maha kasumiaruande kontol "Nõuete väärtuse langus". Juhul, kui nõuete hindamise aluseks olevad asjaolud muutuvad ning muutust on võimalik objektiivselt

seostada peale vara väärtuse langust toimunud sündmusega, tühistatakse eelnevalt kajastatud allahindlus, vähendades allahindluse kontot.

Tulevikku vaatava informatsiooni, stsenaariumite ja hinnangute kasutamine allahindluste moodustamiseks

Hindamisemetoodika eesmärk on kaardistada ettevaatavalt kohaliku majanduse ning ettevõtete tegevuskeskonda mõjutavaid tegureid ning arvestada nende mõju krediidiportfelli oodatava krediidikahjumi leidmisel. Makronäitajad peavad olema seotud nõuete grupi krediidiriski faktoritega ning kõige lähemalt iseloomustama panga allahindluste dünamikat.

Makronäitajate valimisel kasutati defaultide ja allahindluste statistilist ja korrelatsioonianalüüsi ning Eesti pangandusturu benchmarking analüüsi. Tehtud analüüs näitas tugevat allahindluste seost sisemajanduse koguprodukti (edaspidi SKP) muutustega. Erasisikute portfelli allahindluste ajalooline analüüs näitas, et panga portfelli puhul puudub korrelatsioon allahindluste ja töötuse määra vahel ning sellest tulenevalt ei ole otstarbekas erasisikuid eristada. Lõpptulemusena on makronäitajatest valitud koguportfelli gruppidele ühine SKP muutuse näitaja. Muude näitajate kasutamine ei ole leidnud 2021. aastal põhjendust. Seega jäi 2021 aastal valik muutusetä. Täpsem informatsioon on toodud Lisas 3 „*Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud*“.

Grupi portfelli on homogeenselt seotud valitud makromajandusliku näitajaga. Juhtkond on kaalunud erinevate sektori-spetsiifilistega mõjudega arvestamist ning tulenevalt portfelli spetsiifikast hinnanud, et sellise detailsusega prognoosimine ei avaldaks olulist mõju ECLi lõpptulemusele. Portfelli ei ole selliste majandussektoritega seotud tooteid, mille puhul avaldaks valitud makromajanduslikindikaator vastupidist või ebaproportsionaalselt suurt/väikest mõju klientide finantsvõimekusele, või oleks oluliselt mõjutatud muude makromajanduslike teguritega, mis ei ole Grupi mudeli sisenditeks. Makronäitajate asjakohasust kuulub samuti regulaarsele ülevaatamisele. 2021 aastal makronäitajate valik oli asjakohasuse seisukohalt üle vaadatud ning muutusi sisse ei viidud. Juhtkonna analüüsi kohaselt, vastav väide kehtib ka Covid-19 oludes.

IFRS9 standard ei anna kõiki kindlaid reegleid ECL arvutamiseks, vaid lubab olla tulevikku vaatavas informatsioonis paindlikum ning mitte rakendada seni kehtivaid meetmeid automaatselt. Võimalus on kasutada ka kvalitatiivseid hinnanguid ja ekspertarvamusi. Kuna praegune majandusolukord ei ole oma tavapärasest muutuses vaid on suuresti sõltuv koroonaviiruse Covid-19 pandeemia mõjudest, kasutame rohkem eksperthinnangutel baseeruvat lähteplatvormi, mis on reaalsusele lähem kui matemaatiline mudel üksinda. Grupi poolt prognoositava SKP muutuste leidmiseks on kasutatud Eesti Panga poolt ilmunud prognoosi ning täiendavalt sisehinnanguid stsenaariumite kaalude leidmisel. Lisaks lähtuti näitajate leidmisel Covid-19 koroonaviiruse pandeemia kolmanda laine võimalike mõjude taustast.

Prognoositud makronäitaja kaalutakse kolme stsenaariumitega: baas, positiivne ja negatiivne. Stsenaariumitele vastavad prognoositud SKP muutused ja stsenaariumite osakaalud (tõenäosused) leitakse statistilisel analüüsimisel ning Riskide ja kapitali juhtimise komitee poolt ülevaatamisel, kus antud näitajad ka kinnitatakse. Tegemist on juhtkonna olulise hinnanguga (Lisa 3 „*Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud*“).

Stsenaariumitega kaalutud prognoositud SKP muutuse näitaja on edasiseks sisendiks lõpliku makrokoefitsiendi leidmiseks tsükli keskmise PD näitaja arvestamisel ja portfelli ECL kohandamisel. SKP muutusest tulenevad makrokoefitsiendi muutused on seostatud ka maksimaalse fikseeritud SKP muutusega majanduskriisi ajal. Makrokoefitsiendi mõjul tsükli keskmised PD-d muutuvad nii suurendamise kui ka vähendamise suunas sõltuvalt sellest, kas majandus langeb või kasvab.

Grupi poolt prognoositavate SKP ja THI muutuste leidmiseks kasutatakse Eesti Panga prognoose ning täiendavalt sisehinnanguid stsenaariumite kaalude leidmisel. Prognoositud makronäitajad kaalutakse kolme stsenaariumitega: baas, positiivne ja negatiivne. Stsenaariumitega kaalutud prognoositud SKP ja THI muutuste näitajad on edasiseks sisendiks lõpliku makrokoefitsiendi leidmiseks. Kogu portfelli kohta hakatakse ühte makrokoefitsienti kasutama, Pank ei jaga seda juriidilisteks ja erasisikuteks. Kuna laenuportfelli suurusest ja selle struktuurist tulenevalt alamportfelli põhimõtet ei kasutata, mõjutab SKP ja THI kasv võrdselt nii eralaenuvõtjaid kui ka ärikliente.

Veebruaris 2022 on üle vaadatud ja muudetud makronäitajate valik. Makromajanduslike näitajate asjakohasuse hindamiseks on kasutatud regressioon- ja korrelatsioonianalüüs. Makrokoefitsiendi arvutamiseks valiti SKP ja tarbijahinnaindeksi (edaspidi THI) muutuse näitajad. Regressioonanalüüs näitas tihedat seost sõltuva muutuja (oodatav krediidikahjum, ECL) ja kahe mudelis sisalduva selgitava teguri (SKP ja THI) vahel. Regressioonimudel näitas, et SKP-l on negatiivne mõju, THI-l aga positiivne, mis tähendab, et SKP toob kaasa oodatava krediidikahjumi vähenemise, samas nagu THI, vastupidi, selle suurenemise. Korrelatsioonianalüüs näitas tugevat seost Panga allahindluse suuruse ja SKP muutuste vahel. Seos Panga allahindluste ja THI muutuste vahel oli keskmine. SKP muutuja on negatiivses korrelatsioonis pikemas perspektiivis (vaadeldes perioodi üle 10 aastat), st SKP muutuja suurenemine on seotud allahindluse väärtuse vähenemisega ja vastupidi. THI muutuja on positiivses korrelatsioonis, st THI muutuja suurenemine on seotud allahindluse väärtuse suurenemisega ja vastupidi. SKP ja THI muutuste ajaloolised arvud on võetud Statistikaameti andmetest, mille alusel on leitud tsükli keskmiseid näitajaid.

Juhtkonna hinnangul muutuse mõju on kajastatud edasiulatava efektiga ehk ei mõjuta 31.12.2021 allahindlust. Juhul kui see oleks arvestatud seisuga 31.12.2021, oleks Grupi oodatava krediidikahjumi saldo 32 tuhat võrra suurem.

Täpsem informatsioon on toodud Lisas 3 „*Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud*“.

Ülevõetud vara

Ülevõetud varadena on kajastatud varad, mis on tagastatud lõpetatud laenu- ja liisingtehingutest. Tagatisvarad on bilansis kajastatud lähtuvalt sellest, mis on madalam, kas vara soetusmaksumus või selle neto realiseerimismaksumus. Klientidelt tagasinõutud varad inspekteeritakse ning neile määratakse turuväärtus võttes arvesse vara tehnilist seisukorda. Kliendile nõude lepingulise jääkmaksumuse ja tagasinõutud varade netorealiseerimisväärtuse vahe kajastatakse kasumiaruande kirjel „Nõute ja realiseerimisel varade allahindluskulu“. Klientidelt tagasinõutud varade müügi tulem kajastatakse kasumi või kahjumina kasumiaruande kirjel „Kasum vara müügist“ ja kujuneb lepingu objektiks oleva vara jääkväärtuse ja vara müügihinna vahest.

Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Kasum või kahjum võlainstrumentidelt muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse vastava perioodi, mil õiglase väärtuse muutus on toimunud, kasumiaruandes real „Neto kasum/-kahjum õiglases väärtuses läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradelt ja –kohustistelt“. Sellised õiglase väärtuse kasumid ja kahjumid sisaldavad ka vastavatelt instrumentidelt teenitud lepingulisi intresse.

Seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2021 olid järgnevad Ettevõtte finantsvarad klassifitseeritud selles kategoorias (vt Lisa 2. *Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte „Finantsinstrumendid. Liigitamine ja mõõtmine“*):

1. Muud nõuded klientidele (lisa 7)
2. Omakapitali instrumendid (lisa 8)

Klassifitseerimisel on arvesse võetud finantsvarade juhtimiseks ärimudelite hindamised ja finantsvarade rahavoogude hindamised, kas nad vastavad APIM nõuetele.

Kuld

Kuld on bilansis kajastatud vastavalt IAS2-le varuna. Kuld võetakse algselt arvele soetusmaksumuses ning seejärel hinnatakse igal bilansipäeval ümber õiglasesse väärtusesse (Tase 1) vastavalt Londoni börsi pärastlõunase kulla noteeringule („The London Bullion Market Association“). Õiglase väärtuse muutumine on kajastatud kasumiaruandes vastavalt kontodel „Muud tegevustulud” ja „Muud tegevuskulud”.

Kinnisvarainvesteeringud

Maa või hoone, mis on soetatud renditulu teenimise või turuväärtuse tõusu eesmärgil ja mida ei kasutata Grupi enda majandustegevuses ega hoita müügiks tavapärase äritegevuse käigus, kajastatakse kinnisvarainvesteeringuna.

Kinnisvarainvesteeringud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja muudest otseselt soetamisega seotud kuludest. Edasi kajastatakse kinnisvarainvesteeringud õiglasest väärtuses, mis baseerub juhtkonna hinnangul tulenevalt sõltumatu hindaja poolt määratud turuhinnast, mis põhineb võrreldavatel tehingutel kinnisvaraobjektidega samas piirkonnas või investeeringu diskonteeritud tulevaste perioodide eeldatavatest rahavoogudest (vt lisa 10). Õiglase väärtuse määramisel võetakse arvesse kõiki investeeringu väärtust mõjutavaid tegureid, sh objekti asukoht, füüsiline seisund, eksisteerivad rendilepingud, turu üldine aktiivsus ja muud väärtust mõjutavad tegurid. Kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määramisel lähtutakse objekti võimalikust parimast kasutusviisist. Kinnisvarainvesteeringult saadud renditulud ja haldamisega seotud kulud on kajastatud kasumiaruandes vastavalt kontodel „Muud tegevustulud” ja „Muud tegevuskulud”.

Kinnisvarainvesteeringute ümberhindlusest saadud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes real „Kinnisvara ümberhindlus”.

Finantskohustused

Finantskohustuste hulka kuuluvad klientide deposiidid, teiselt pangalt võetud laen, allutatud kohustused ja muud kohustused. Grupp klassifitseerib kõik finantskohustused kategooriasse „Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantskohustused”.

Võlgnevused klientidele

Deposiidid võetakse arvele väärtuspäeval õiglasest väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud, ning edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades efektiivse intressimäära meetodit ja kajastatakse real „Võlgnevused klientidele”, tekkepõhiselt arvestatud intressid kajastatakse vastaval kohustuse kirjel. Vastavad intressikulud kajastatakse kasumiaruande real „Intressikulu”.

Võlgnevused krediidasutustele, sihtotstarbelised ressursid ja allutatud kohustused

Võlakohustused võetakse esialgselt arvele õiglasest väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud (laekumisel saadud raha summas, vähendatuna tehingukulude võrra). Võetud laene kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit; laekunud summade (millest on maha arvatud tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahe kajastatakse kasumiaruandes instrumendi tähtaja jooksul kasutades efektiivset intressimäära. Efektiivne intressimäär on määr, mis diskonteerib täpselt oodatavat tulevast rahavoogu läbi tähtaja bilansilise väärtuseni. Vastavad intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu”. Valitsuse laenufondide (Maaelu Edendamise SA, KredEx SA) sihtotstarbelise ressursina saadud rahalised vahendid näidatakse bilansis kohustustekirje „Muud võlad” koosseisus. Allutatud kohustused näidatakse bilansis kohustustekirje „Allutatud kohustused” koosseisus (kohustused,

mille esialgne tähtaeg on vähemalt viis aastat ning Panga pankroti korral makstakse see tagasi pärast kõigi teiste võlausaldajate nõuete rahuldamist).

Rendiarvestus

Grupp kui rendileandja

Kapitalirent

Grupi liisingtegevus koosneb põhiliselt kapitalirendi tehingutest. Rendileping liigitatakse kapitalirendiks, kui sellega antakse üle kõik alusvara omandiga seotud riskid ja hüved. Grupp kajastab kapitalirendi tingimustel hoitavat vara oma finantsseisundi aruandes ja esitab selle laekumata nõudena summas, mis võrdub rendi netoinvesteeringuga. Rendimaksete netoinvesteeringu mõõtmises hõlmatud rendimaksete hulka kuuluvad järgmised maksed alusvara kasutusõiguse eest rendiperioodi jooksul, mis ei ole rendiperioodi alguseks laekunud:

- a) fikseeritud maksed (sealhulgas sisuliselt fikseeritud maksed), millest on maha arvatud tasumisele kuuluvad rendisoodustused;
- b) muutuvad rendimaksed, mis sõltuvad indeksist või kursist, mida mõõdetakse algselt indeksi või intressimääraga alguskuupäeva seisuga;
- c) kõik jääkväärtuse tagatised, mida rentnik, üürnikuga seotud osapool või üürileandjaga mitteseotud kolmas isik annavad rendileandjale, kes on rahaliselt võimeline täitma tagatisega seotud kohustusi;
- d) ostuoptiooni kasutamise hind, kui optiooni kasutamine rentniku poolt on piisavalt tõenäoline; ja
- e) trahvi maksmine rendi lõpetamise eest, kui rendi tähtaeg peegeldab seda, et rentnik kasutab rendilepingu lõpetamise võimalust.

Grupp kajastab finantstulu rendiperioodi jooksul vastavalt mustri, mis peegeldab rendileandja poolt renti tehtud netoinvesteeringu püsivat perioodilist tootlust.

Grupp kui rentnik

Grupi kui rentniku rendiarvestus

Grupp kasutab renti peamiselt hoonete/ruumide rentimiseks. Alates 01.01.2019 elimineeris IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirendideks nagu seda tegi IAS 17 „Rendid“ ning Grupp kajastab liisinguid kasutusõiguse varadena ning vastavaid kohustusi kuupäeval, mil algas Grupi õigus liisitud vara kasutada. Iga liisingumakse jaotatakse kohustise ja finantskulu vahel. Finantskulu kajastatakse rendiperioodi kasumiaruandes nii, et intressimäär oleks igal osaperioodil kogu rendiperioodi jooksul kohustise jääkväärtuse suhtes sama.

Rendikohustisi kajastatakse algselt rendimaksete nüüdisväärtuses. Rendikohustused hõlmavad järgmiste rendimaksete nüüdisväärtust:

- a) püsimaksed (sealhulgas sisuliselt püsimaksed), millest on maha arvatud saadavad rendisoodustused;
- b) muutuv rendimakse, mis põhineb indeksil või intressimääral;
- c) summad, mis rentnik eeldatavasti maksab jääkväärtuse tagatiste alusel;
- d) ostuoptiooni kasutamise hind, kui on piisavalt kindel, et rentnik seda optiooni kasutab; ja
- e) trahvimaksed rendilepingu lõpetamise eest, kui rendiperioodis on näha, et rentnik võib seda võimalust kasutada.

Rendimaksed diskonteeritakse kasutades rendilepingus sätestatud intressimäära. Kui seda määra ei ole võimalik hõlpsasti kindlaks määrata, kasutatakse üürniku alternatiivset laenuintressimäära

ehk määra, mida üürnik peaks maksma, et laenata vahendid, mida oleks tarvis sarnase väärtusega vara omandamiseks sarnases majanduskeskkonnas ning sarnastel tingimustel.

Pärast jõustumise kuupäeva peab üürnik rendikohustist kajastama:

- (a) suurendades bilansilist väärtust nii, et see peegeldaks rendikohustise intressi;
- (b) vähendades bilansilist väärtust nii, et see peegeldaks tehtud rendimakseid; ning
- (c) mõõtes bilansilist väärtust uuesti nii, et see oleks kooskõlas mis tahes ümberhindamiste või muudatustega rendilepingus (näiteks muudatused rendi tähtajas, alusvara ostuvõimaluse hindamises, summades, mille maksmist eeldatakse jääkväärtuse garantii alusel, tuleviku üürimaksetes, mis tuleneb muutustest indeksis või määras, mida kasutatakse nende maksete kindlaks määramiseks, sealhulgas näiteks muudatustest üürituruhindades vastavalt üürituru ülevaatele ning ujuvatele intressimääradele, või korrigeeritud sisuliselt fikseeritud rendimaksetega (maksed struktureeritakse muutuvate rendimaksetena, kuid maksed tegelikult ei varieeru ning need maksed sisaldavad muutuvaid punkte, millel pole majanduslikku sisu).

Jõustumise kuupäeval kajastatakse kasutusõiguse vara soetusmaksumuses. Kasutusõiguse vara soetusmaksumuse moodustavad:

- (a) rendimaksete nüüdisväärtus;
- (b) mistahes rendimaksed, mis on tehtud enne jõustumise kuupäeva ning millest arvatakse maha mistahes saadud rendisoodustused;
- (c) mis tahes esmased otsesed rendilevõtja poolt kantud kulutused; ning
- (d) eeldatavad kulud, mida rendilevõtja peab kandma alusvara lammutamisel ja eemaldamisel, selle asukoha platsi taastamisel või alusvara taastamisel seisundisse, mida nõuavad rendilepingu tingimused, välja arvatud siis, kui selliseid kulusid kantakse varude soetamiseks. Rendilevõtja kajastab nende kulutuste kohustuse kas jõustumise kuupäeval või kindlal perioodil alusvara kasutamise tagajärjena.

Jõustumise kuupäeval kajastatakse kasutusõiguse vara soetusmaksumuses:

- (a) millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused; ning
- (b) mida korrigeeritakse lähtudes rendi kohustise bilansilise väärtuse muutustest tulenevalt ümberhindamistest rendilepingu muudatustest.

Kasutusõiguse vara amortiseeritakse lineaarselt kas vara kasuliku eluea või rendiperioodi jooksul, olenevalt kumb on lühem. Rendiperioodi määramisel võtab Grupi juhtkond arvesse kõiki fakte ja asjaolusid, mis loovad majandusliku stiimuli pikendamisevõimaluse kasutamiseks või lõpetamisvõimaluse mittekasutamiseks. Pikendusoptioonid (või perioodid pärast lõpetamise optioone) arvestatakse rendiperioodi sisse ainult juhul, kui eksisteerib piisav kindlustunne, et rendilepingut pikendatakse (või ei lõpetata). Hinnang vaadatakse üle siis, kui leiab aset oluline sündmus või oluline muutus asjaoludes, mis mõjutab seda hinnangut ja mis on rentniku kontrolli all.

Lühiajalise rendi ja väheväärtuslike varade rendiga seotud maksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna lineaarselt. Lühiajaline rent on selline, mille rendiperiood on 12 kuud või lühem. Väheväärtuslikud varad hõlmavad IT tehnikat ja väiksemaid kontorisisustuse esemeid, mille väärtus on alla 5 tuhande euro.

Materiaalne põhivara

Põhivarana on finantsseisundi aruandes kajastatud ehitised, sõidukid, kontoritehnika, parendused renditud põhivarale ja muud pikaajalise kasutuseaga varad. Põhivaraks loetakse vara, mille kasutusiga on üle 1 aasta.

Materiaalsed põhivarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a. tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara finantsseisundi aruandes kajastamise kriteeriumitele (s.h. tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes.

Materiaalsed põhivarad kajastatakse edaspidi nende soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad kahjumid.

Põhivara kulumit on arvestatud lineaarsel meetodil põhivara hinnangulise kasutusea järgi järgnevalt:

Ehitised	50 aastat
Sõidukid	6 aastat
Kontoritehnika	3-10 aastat
Rendipindade parendused	lähtudes rendilepingu tähtajast

Kasum ja kahjum põhivara müügist kajastatakse tehingu toimumise hetkel.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivara kuuluvad:

- asutamisväljaminekud,
- tarkvara,
- arenguväljaminekud,
- ostetud kontsessioonid, patendid, litsentsid, kaubamärgid jne. firmaväärtus.

Asutamisväljaminekud on majandusüksuse asutamisega seotud kapitaliseeritud väljaminekud, sealhulgas juriidilise ekspertiisi ja audiitori tasud, riigilõiv jms. asutamisega otseselt seotud väljaminekud. Amortiseeritakse kuni 5 aasta jooksul.

Arenguväljaminekud kapitaliseeritakse ainult sel juhul, kui arenguprojekti teostamiseks on olemas vajalikud ressursid ja on tõenäoline, et nende väljaminekute tulemuseks on tulu. Amortiseeritakse kuni 5 aasta jooksul, erandjuhul vastavalt kasulikule elueale.

Ostetud kontsessioonide, frantsiiside, patentide, litsentside ja kaubamärkide soetusväljaminekud amortiseeritakse üldjuhul kuni 5 aasta jooksul. Erandjuhul võib amortisatsiooniperiood olla kuni 20 aastat, kuid ei või ületada soetatud õiguse kestvuse perioodi.

Firmaväärtus on majandusüksuse ostmisel ostuhinna ja ostetud netoaktivate reaalkäärtuse vahe. Firmaväärtus amortiseeritakse kuni 5 aasta jooksul.

Immateriaalsed põhivarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses ja amortiseeritakse lineaarselt.

Vara väärtuse langus

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas esineb tunnuseid, mis viitavad soetusmaksumuses või korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvara, materiaalse ja immateriaalse põhivara väärtuse langusele. Juhul, kui Panga juhatusel on kahtlusi mõne varaobjekti väärtuse langemise suhtes alla selle bilansilise väärtuse, viiakse läbi vara väärtuse test.

Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivara vara väärtuse testi käigus leitakse vara kaetav väärtus. Juhul, kui väärtuse test ei ole teostatav üksiku varaobjekti osas, viiakse väärtuse test läbi väikseima varade grupi, kuhu see vara kuulub, ehk raha teeniva üksuse kohta.

Immateriaalne põhivara

Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade (sh firmaväärtus) puhul kontrollitakse kord aastas vara väärtuse langust, võrreldes vara bilansilist maksumust kaetava väärtusega.

Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele kumb on kõrgem. Kasutusväärtus on vara kasutamisest ja kasutusjärgsest müügist eeldatavalt saadavate rahavoogude nüüdisväärtus, kasutades diskontomäärana sarnase riskitasemega investeeringute oodatavat tulusust.

Vara hinnatakse alla kaetavale väärtusele juhul, kui vara kaetav väärtus on väiksem selle vara bilansilisest jääkmaksumusest. Allahindlus kajastatakse tekkepõhiselt aruandeperioodi kasumiaruandes kuluna. Alla hinnatud varade osas hinnatakse igal bilansipäeval, kas vara kaetav väärtus on tõusnud ja selleks viiakse läbi vara väärtuse test. Kui vara väärtuse testi tulemusel ilmneb, et vara kaetav väärtus on tõusnud ja varasema allahindluse kajastamine ei ole enam põhjendatud, siis suurendatakse vara bilansilist maksumust. Bilansilise maksumuse ülempiiriks on vara jääkmaksumus, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsel perioodil normaalset amortisatsiooni.

Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes kulu vähendamisena.

Tulumaks**Ettevõtte tulumaks**

1. aprillist 2018 on krediidasutuste kvartali raamatupidamisliku kasumi ettevõtte tulumaksu määr 14%. Tulumaks tuleb tasuda järgneva kvartali kolmanda kuu 10. päevaks. Kui kasum on jaotatud, tuleb maksta veel täiendavat tulumaksu kuni 6%, mis teeb maksumääraks kokku kuni 20%. Lisamaksu määr on oleb dividendimaksete korrapärasusest. Kui dividende ei maksta, ettemakstud maksu ei tagastata. Kvartalikasumilt tasutavat ettevõtte tulumaksu kajastatakse jooksva aasta tulumaksukuluna. Kvartalikahjumist tulenev edasilükkunud tulumaksuvara (ja edasilükkunud maksutulu) kajastatakse ainult juhul, kui on tõenäoline, et 19 järgneva kvartali jooksul teenib ettevõtte nende kahjumite katmiseks maksustatavat kasumit.

Seisuga 31.12.2021 Panga bilansil on kajastatud edasilükkunud tulumaksuvara maksukahjumitelt summas 61 tuhat eurot (215 tuhat eurot seisuga 31.12.2020). Edasilükkunud tulumaksuvara summa nõutav korrigeerimine tugineb värskest koostatud 2022-2024 aastate prognoosidel.

Seisuga 31.12.2021 bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust Grupi vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel või kapitali vähendamisel. Väljamaksega kaasnev tulumaks kajastatakse dividendide väljakuulutamise või muude omakapitali vähendavate väljamaksete tegemise hetkel kasumiaruandes kuluna.

Dividendide väljamaksmisel tasumisele kuuluvat tulumaksu vähendatakse tüürettevõtetelt saadud dividendidelt arvutatud 20/80 suuruse osa võrra.

Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva

majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018.a. esimene arvesse võetav aasta.

Finants- ja tegevusgarantiid

Finantsgarantiid on lepingud, mis nõuavad garantii andjalt ettenähtud maksete tegemist garantii saajale talle tekitatud kahju hüvitamiseks, kui konkreetne võlgnik ei ole teinud makseid tähtaegselt, vastavalt võlakohustuste tingimustele. Finantsgarantiid võetakse finantsaruannetes algselt arvele õiglasest väärtuses garantii andmise päeval. Seejärel kajastatakse garantiist tulenevaid kohustusi garantii jääkväärtuses tulenevalt sellest, kumb on kõrgem, kas amortiseerimata teenustasud või moodustatud eraldis vastavalt IAS 37, lähtudes ettevõtte kogemusest ja juhtkonna hinnangust. Koondkasumiaruandes kajastatakse garantii eluea jooksul garantiilt lineaarselt teenitud teenustasutulu. Garantiikohustuse tasumiseks väljamakstavad summad kajastatakse bilansis eraldisena kuupäeval, mil selgub, et on tõenäoline, et garantii kuulub väljamaksmisele.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis pakuvad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingulisi kohustusi. Sellised lepingud kannavad lisaks krediidiriskile ka mitte-finantsilist tegevuse riski. Tegevusgarantiid võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtuses, mis tavapärastel võrdub saadud teenustasudega. Tasude summa amortiseeritakse lineaarselt lepinguperioodi vältel. Iga aruandeperioodi lõppedes hinnatakse tegevusgarantiid algselt arvele võetud tasude amortiseerimata jäägi ulatuses. Kui Grupil on lepinguline õigus kliendilt sisse nõuda garantiilepingu alusel täitmiseks kulunud summasid, võetakse sellised summad garantii saajale rahalise kahju korvamise hetkel arvele kui laenunõuded.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustusi, millel on kas seaduslik või lepinguline alus või mis tulenevad ettevõtte senisest tegevuspraktikast (seaduslik või tõlgenduslik), mis nõuavad varast loobumist, mille realiseerumine on tõenäoline (on rohkem tõenäoline kui mitte, et vahendite väljavool on vajalik kohustuse rahuldamiseks) ja mille summa suurus on võimalik usaldusväärselt mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada. Eraldiste kajastamisel bilansis lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldiste täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolle. Eraldiste kulu ja eraldiste bilansilise maksumuse muutuste kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Eraldisi ei moodustata tulevaste perioodide kahjumite katmiseks. ECL bilansivälistelt positsioonidelt kajastatakse eraldisena, st finantsseisundi aruandes kui kohustust.

Juhul, kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muude tingimuslike kohustuste osas, mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine või millega seotud kulud ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kajastatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohutustena. Kui ettevõtte on vastutav ühiselt või eraldi vastutav osalise kahju katmise eest, siis kajastatakse see ülejäänud osa kahjust, mille katmise eest on

vastutavad teised osapooled tingimusliku kohustusena. Tingimuslikud kohustused võivad ajas muutuda esialgselt ootusest erineval viisil. Seetõttu hinnatakse neid järjepidevalt tuvastamaks, kas on muutunud tõenäoliseks, et tulenevalt kohustusest on tõenäoliselt Grupil vaja varast loobuda. Kui on muutunud tõenäoliseks, et seni tingimusliku kohustusena kajastatud kohustise tulemusena peab ettevõtte varast loobuma, võtab Grupp arvele eraldise selle perioodi raamatupidamise aastaaruandes, millal vastav tõenäosuse muutus toimus (välja arvatud väga harvadel juhtudel kui kohustusega seotud kulu ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata) (vt lisa 13).

Töötajate hüvitised

Grupp ei paku oma töötajatele eraldi pensioniskeeme ega muid pensionihüvitisi. Grupil on kohustus maksta jooksvalt riikliku pensionifondi osamakseid, mis moodustavad osa sotsiaalmaksu kulust.

Töösuhete lõpetamise hüvitised kuuluvad maksmisele tulenevalt kas Grupi otsusest lõpetada töösuhe töötajaga enne tavapärase pensionile jäämise kuupäeva või töötaja otsusest aktsepteerida vabatahtlikult töösuhete lõpetamist vastutasuks nende hüvitiste eest. Grupis kajastatakse töösuhete lõpetamise hüvitisi siis, kui Grupp suudab tõendada, et on võtnud endale kohustuse kas lõpetada töösuhe töötaja(te)ga vastavalt ametlikule üksikasjalikule plaanile töösuhete lõpetamiseks ja puudub reaalne võimalus seda tagasi võtta või maksta töösuhete lõpetamise hüvitisi pakkumise tulemusel, mille eesmärgiks oli võimaldada vabatahtlikku töölt lahkumist. Kui töösuhete lõpetamise hüvitis kuulub väljamaksmisele hiljem kui 12 kuud pärast bilansipäeva, on hüvitisi diskonteeritud selle nüüdisväärtuseni.

Tulude ja kulude kajastamine

Tulud on kirjendatud tekkepõhise arvestusprintsipi alusel. Tulu kajastatakse siis, kui on tekkinud põhjendatud eeldus, et tehingust tulenevad hüved laekuvad Grupile ning tulu on usaldusväärselt määratav. Tulu Grupi tavapärase äritegevuse käigus osutatud teenuste eest kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtusel. Kulud kajastatakse kui Grupil on tekkinud kohustus vastava kulu osas ja/või kui Grupp on saanud kaupu või teenuseid, ja viimane on varasem.

Intressitulu ja intressikulu on kajastatud kasumiaruandes kõikide instrumentide osas, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Efektiivse intressimäära meetod on finantsvara või -kohustuse korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamise ja intressitulu või intressikulu vastavale perioodile jaotamise meetod. Efektiivne intressimäär on määr, mis diskonteerib täpselt eeldatava tulevase rahavoo läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara või -kohustuse bilansilise väärtuseni. Efektiivse intressimäära arvutamisel hindab ettevõtte rahavooge arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevase krediidikahjumeid. Arvutusse kaasatakse kõik lepingulised olulised pooltevahelised tasutud või saadud teenustasud, mis on efektiivse intressimäära lahutamatuks osaks, tehingukulud ja kõik muud täiendavad maksed või mahaarvamised.

Liisingitegevuse finantstulu („Muu samalaadne tulu“, vt Lisa 16) jagatakse rendiperioodile arvestusega, et rendileandja tulususe määr on igal ajahetkel kapitalirendi netoinvesteeringu jäägi suhtes sama.

Teenustasutulu all kajastatakse grupi tavapärase tegevuse raames osutatud teenuste eest saadud või saadaoleva müügitulu õiglasel väärtusel. See ei rakendu müügitulule rendilepingutest ja finantsinstrumentidest või teisest lepingulistest kohustustest, mis on IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ rakendusallas.

Tasud, mida võetakse arvesse korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsinstrumendi efektiivse intressimäära arvutamisel, jaotatakse instrumendi eeldatava tähtaja peale rakendades efektiivse intressimäära meetodit ja kajastatakse neto intressituluna.

Teenustasutulu kajastatakse lineaarselt kogu teenuse osutamise perioodi jooksul, kui klient samaaegselt saab ja tarbib Grupi tegevusest tulenevaid eeliseid. Muutuvtasu kajastatakse selles ulatuses, mille osas on tõenäoline, et tagasipööramist ei toimu.

Muud teenustasu tulu kajastatakse hetkel, mil Grupp täidab oma täitmiskohustuse, mis tavaliselt toimub selle aluseks oleva tehingu teostamisel. Saadud või saadav tasu väljendab tehingu hinda konkreetsete täitmiskohustuste teenuste eest. Peamised teenustasude tüübid on kirjeldatud allpool (vt ka Lisa 19, 21):

- Ülekanded: kajastatakse konkreetsetel ajahetkel (*point in time*)
- Konto hooldustasu: kajastatakse perioodi jooksul, millal teenust osutatakse (*over time*)
- Pangakaardid: lepingu- ja hooldustasud kajastatakse perioodi jooksul, millal teenust osutatakse (*over time*), muud - kajastatakse konkreetsetel ajahetkel (*point in time*)
- Valuutavahetustehingute tulu: kajastatakse konkreetsetel ajahetkel (*point in time*)

Kulud, mis on otseselt seotud teenustasutulude genereerimisega, kajastatakse kui teenustasukulud.

Makstud teenustasud ja muud kulud kantakse kuludesse nende toimumise hetkel.

Valuutavahetustehingute puhastulu kajastatakse real "Neto kasum/kahjum finantstehingutelt" saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtusel; see tekib kursivahena arvestusvaluuta ja muude valuutade vahelistes vahetustehingutes.

Reservkapital

Reservkapital on Eesti Äriseadustikuga ette nähtud kohustuslik reserv, mida võib üldkoosoleku otsusel kasutada kahjumi katmiseks, kui seda pole võimalik katta aktsiaseltsi vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitali moodustatakse kasumieraldistest ning seda ei saa jaotada aktsionäridele.

Uued finantsaruandluse standardid ja Rahvusvahelise Finantsaruandluse Tõlgenduste Komitee (IFRIC) tõlgendused

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Grupile kohustuslikuks alates 01.01.2021:

Viiteintressimäära (IBOR) reform (IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 ja IFRS 16 teise etapi muudatused).

Teise etapi muudatused käsitlevad reformide rakendamisest tulenevaid probleeme, sealhulgas ühe võrdlusemäära asendamist alternatiivse võrdlusemääraga. Muudatused hõlmavad järgmiseid valdkondi:

- IBORi reformi tulemusel lepingupõhiste rahavoogude määramise aluse muutuste arvestamine: muudatus nõuab praktilise abinõuna korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud instrumentide, IBOR reformi tulemusel, muutunud lepinguliste rahavoogude kajastamist läbi efektiivse intressimäära uuendamise vastavalt IFRS 9 paragrahvi B5.4.5 juhistele. Selle tulemusena ei kajastata koheselt kasumit või kahjumit. Praktilist abinõud kohaldatakse ainult sellele muutusele ning kuivõrd see on vajalik otseselt IBOR reformi tulemusel ning uus alus on majanduslikult samaväärne eelmise alusega. IFRS 9 ajutist vabastust kasutavad kindlustusandjad

peavad samuti rakendama praktilist abinõu. Lisaks on muudetud IFRS 16, et nõuda rendilevõtjatel sarnase praktilise abinõu kasutamist rendilepingute muudatuste osas, mis muudavad tulevaste rendimaksete määramise alust IBOR reformi tulemusel.

- Esimese etapi vabastuse lõppkuupäev lepinguväliselt kehtestatud riskikomponentidele riskimaandamissuhetes: Teise etapi muudatused nõuavad, et ettevõtte lõpetaksid edasiulatuvalt esimese etapi vabastuse kohaldamise lepinguväliselt kehtestatud riskikomponentide suhtes varasemalt kui lepinguväliselt kehtestatud riskikomponentides on tehtud muudatused või kui riskimaandamissuhted on lõpetatud. Esimese etapi muudatuste lõppkuupäev riskikomponentide suhtes ei ole kindlaks määratud.
- Täiendavad ajutised erandid teatud riskimaandamisarvestuse nõuete kohaldamisest: Teise etapi muudatused kehtestavad mõned täiendavad ajutised vabastused IAS 39 ja IFRS 9 teatud riskimaandamisarvestuse nõuete kohaldamisest riskimaandamissuhete puhul, mida mõjutab otseselt IBORi reform.
- IBORi reformiga seotud täiendavad IFRS 7 avalikustamise nõuded: Muudatused nõuavad avalikustada: (i) kuidas ettevõtte juhib alternatiivsetele võrdlusmääradele üleminekut, ülemineku arengust ning sellest tulenevaid tulenevaid riske; (ii) kvantitatiivset teavet tuletisinstrumentide ja mittetuletisinstrumentide kohta, mille üleminek on tulemas jaotatuna olulise viiteintressimäära järgi; ja (iii) IBORi reformi tulemusel tekkinud riskijuhtimisstrateegia muudatuste kirjeldust.

Grupi finantsinstrumendid mis on seotud IBOR-idega on kõik EURIBOR'id ning Grupil ei ole plaanis muuta lepinguid enne nende lõpetamise tähtaega või vabatahtlikult minna uutele viitintressimääradele, mistõttu ei avaldanud kirjeldatud muudatus mõju Grupi finantsaruandele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 01.01.2021 algaval aruandeaastal, ei ole olulist mõju Grupile.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Grupile kohustuslikuks alates 01.01.2022 või hilisematel perioodidel ja mida Grupp ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IAS 1 muudatused „Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajaliseks”

(rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt)*

Piiratud ulatusega muudatused selgitavad, et kohustused liigitatakse kas lühiajalisteks või pikaajalisteks sõltuvalt aruandeperioodi lõpus kehtivatest õigustest. Kohustused on pikaajalised, kui ettevõtte on aruandeperioodi lõpus oluline õigus lükata edasi arveldust rohkem kui kaheteistkümneks kuuks. Juhised ei nõua enam sellisel juhul tingimusteta õigust. Juhtkonna kavatsus järgnevalt arvelduste edasilükkamise õigust kasutada või mitte ei mõjuta kohustuste liigitamist. Õigus edasilükkamiseks on olemas vaid siis, kui ettevõtte täidab aruandeperioodi lõpu seisuga asjakohased tingimused. Kohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui tingimust rikutakse aruandeperioodi lõpus või enne seda, isegi kui laenuandja nõustub pärast aruandeperioodi lõppu sellest tingimusest loobuma. Vastupidi, laen liigitatakse pikaajaliseks, kui laenulepingu eritingimusi rikutakse alles pärast aruandekuupäeva. Lisaks sisaldavad muudatused selgitust sellise võla liigitamise nõuete kohta, mida ettevõtte võib rahuldada, muutes seda omakapitaliks. „Arveldus“ on defineeritud kui kohustuse tasumine sularahaga, muude majanduslikku kasu sisaldavate ressurssidega või ettevõtte enda omakapitaliinstrumentidega. Konverteeritavate instrumentide puhul, mida võib konverteerida omakapitaliks, on olemas erand, kuid ainult nende instrumentide puhul, kus vahetusõigus liigitatakse liitfinantsinstrumendi eraldi komponendina omakapitaliinstrumendis. Grupp hetkel hindab muudatuste mõju Grupi finantsaruannetele.

**IAS 1 muudatus kohustuste lühi- või pikaajaliseks liigitamise kohta anti välja 2020.aasta jaanuaris algse jõustumiskuupäevaga 1. jaanuar 2022. Kuid reageerides COVID-19 pandeemiale lükati jõustumiskuupäev ühe aasta võrra edasi, et anda ettevõtetele rohkem aega muudetud juhiste tulenevate liigituste muudatuste rakendamiseks*

IAS 1 ja IFRS rakendusjuhendi nr 2 muudatused: „Arvestuspõhimõtete avalikustamine” (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

IAS 1 muudeti, et nõuda ettevõtelt oluliste arvestuspõhimõtete asemel nende oluliste arvestuspõhimõtete teabe avalikustamist. Muudatus sätestas olulise arvestuspõhimõtete teabe määratluse. Muudatus selgitas samuti, et arvestuspõhimõtete teave on eeldatavasti oluline, kui ilma selleta ei oleks finantsaruannete kasutajatel võimalik aru saada finantsaruannete muust olulisest teabest. Muudatuses on toodud illustreerivad näiteid arvestuspõhimõtete teabest, mida tõenäoliselt peetakse oluliseks ettevõtte finantsaruannete jaoks. Lisaks selgitas IAS 1 muudatus, et ebaoluline arvestuspõhimõtete teave ei pea olema avalikustatud. Kui aga seda avalikustatakse, siis see ei tohiks varjutada olulist arvestuspõhimõtete teavet. Selle muudatuse toetamiseks muudeti ka IFRS rakendusjuhendi nr 2 „Olulisuse otsuste tegemine”, et anda juhiseid olulisuse mõiste rakendamiseks arvestuspõhimõtete avalikustamisel. Grupp hetkel hindab muudatuste mõju Grupi finantsaruannetele.

IAS 8 muudatused: „Arvestushinnangute mõiste” (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

IAS 8 muudatus selgitab, kuidas ettevõtte peavad eristama arvestuspõhimõtete muutuseid arvestushinnangute muutustest. Grupp hetkel hindab muudatuste mõju Grupi finantsaruannetele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Grupile.

Lisa 3. Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud

Konsolideeritud finantsaruande esitamine vastavalt Rahvusvahelistele Finantsaruandluse Standarditele, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, eeldab juhtkonnapoolsete hinnangute andmist ning eelduste tegemist, mis mõjutavad aruande kuupäeva seisuga kajastatud varasid ja kohustusi ning nendega seotud tulusid ja kulusid, samuti tingimuslike varade ja kohustuste avalikustamist. Kuigi mitmed aruandes esitatud finantsnäitajad põhinevad juhtkonna teadmistel ja hinnangul, mis on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, võivad tegelikud tulemused nendest hinnangutest erineda. Täpsem hinnangute ülevaade on toodud vastavate arvestuspõhimõtete või lisade all.

Antud hinnanguid kaalutakse pidevalt ajaloolise kogemuse ja muude tegurite põhjal, sh. ootused tuleviku sündmuste kohta, mida on antud tingimustes mõistlikeks hinnatud. Muutused hinnangutes võivad omada olulist mõju selle perioodi finantsaruannetele, mille hinnanguid muudeti. Juhtkond usub, et aluseks olevad eeldused on kohased ning nende põhjal koostatud Grupi majandusaasta finantsaruanded kajastavad Grupi finantsseisundit ja majandustulemusi õigesti ning õiglaselt.

Olulisi hinnanguid on kasutatud eelkõige järgmistes valdkondades:

- Laenude ja nõuete allahindlused, sh. tagatiste õiglase väärtuse hindamine (Lisa 2, 3, 4, 7)
- Kinnisvarainvesteeringute õiglane väärtus (Lisa 4, 10)
- Finantsvarade ja kohustuste õiglane väärtus (Lisa 4, 8, 13)

Laenude ja nõuete allahindlused

Peamised valdkonnad, mis vajavad olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid oodatava krediidikahjumi (ECL) arvutamisel, sisalduvad:

- krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamine ja laenude klassifitseerimine faasi 1, 2 või 3;
- ECL arvutamise meetodika koostamisel kasutatud raamatupidamislike tõlgenduste, sh lihtsustamiste, hindamine. Peamisi lihtsustusi on tehtud sellistes valdkondades nagu:
 - ühiste (kaalutud) eluagsete PD koefitsientide määramine erinevate nõuete gruppide lõikes, mis arvestavad gruppides olevate toodete erineva elueaga. Eluaegseid PD-d arvutatakse eraldi juriidiliste isikute, kiirliisingu ja eraisikute nõuete gruppide jaoks;
 - stsenaariumite rakendamine ECLi prognoosimisel;
- ECL mudelis kasutatavate olulisemate parameetrite arvutamine, sealhulgas maksejõuetuse tõenäosus (PD), kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) ja laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD);
- makromajanduslike näitajate valik ja tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine ECL mudelisse, sealhulgas nende usaldusväärne prognoosimine tulevikuperioodideks ning erinevate stsenaariumite kaalutud mõju arvestamine;
- ECL-i prognoosimine faasi 3 individuaalselt hinnatavatele laenudele.

Kasutatud mudelit ei muudetud oluliselt võrreldes 2020. aastaga. Vaadati üle mudeli sisendid ja parameetrid ning vajadusel muudeti neid tavaprotsessi käigus (prognoosid makromajanduslike parameetrite valiku valideerimine, prognooside uuendamine, krediitiklassi vahemikute uuendamine). COVID-19 mõjudega on arvestatud nii krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamisel kui ka maksejõuetuse tõenäosuse ja kahjumäärade prognoosimisel (sh läbi makromajanduslike prognooside inkorporeerimise).

Oodatava krediidikahjumi (ECL) arvutamise ja hindamise mudel vajab oma iseloomult mitmetes aspektides juhtkonna hinnangute kasutamist (vt ülal ja viidatud lisades). Mudeleid, hinnanguid ja sisendeid vaadatakse üle regulaarselt Grupi kindlaks määratud töötajate poolt ning kinnitatakse juhtkonna poolt. Allpool on toodud peamiste hinnangute mõju sensitiivsusanalüüs.

Makseviivituse ehk maksejõuetuse mõiste:

Maksejõuetuse mõiste täpsustamise tagajärjel oli makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuete käsitlemine muudetud.

Seisuga 31.12.2020 olid kõik makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded klassifitseeritud esialgselt faasi 3 ja peale paranemisaja möödumist faasi 2 või 1 sõltuvalt kliendi maksedistsipliini, finantsseisundi ja muude asjakohaste asjaolude analüüsi tulemustest, kuid juhtkond on analüüsinud vastava populatsiooni trende ning otsustas muuta hinnangut. Seisuga 31.12.2021 võivad esialgselt 3-sse faasi klassifitseeritud makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded olla paranemisaja möödumisel klassifitseeritud katseaja perioodiks faasi 2 ning juba peale katseaja lõppu faasi 2 või 1 sõltuvalt kliendi maksedistsipliini, finantsseisundi ja muude asjakohaste asjaolude analüüsi tulemustest. Kirjeldatud käsitlemise täpsustus ei avaldanud mõju nõuete allahindluse tulemusele seisuga 31.12.2021, kuna ülalpool toodud tunnustega nõudeid ei esinenud.

Krediitiklassid:

2021 a. III. kvartalis oli uuendatud krediitiklasside süsteem. Krediitiklasside vahemikud muudeti kõikide krediiditüüpide puhul, va kiirliising ja krediitkaardid. Nüüd on krediidiriski klassid kalibreeritud selliselt, et maksejõuetuse risk suureneb eksponentsiaalselt iga järgneva kõrgema klassi puhul. Kiirliisingu ja krediitkaartide puhul toimub nõuete hindamine lihtsustatud korras. Krediitiklasside süsteemi uuendus avaldas ebaolulist mõju Grupi oodatavale krediidikahjumi reservile.

SICR:

Oluliseks mõisteks on vastavalt IFRS 9-le krediidiriski oluline suurenemine (SICR) ja selle hindamine vajab ka olulisi hinnanguid. Igal bilansipäeval hindab Grupp kas krediidirisk on oluliselt suurenenud võrreldes esmase kajastamisega, võttes arvesse finantsinstrumendi eluea maksejõuetuse tõenäosuse muutust ja kasutades selleks kriteeriume, mis on kasutusel ka Grupi riskijuhtimise protsessides (krediidiriski juhtimise põhimõtted ja kriteeriumid on toodud lisas 2 „*Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte*“ ja lisas 4 „*Riskijuhtimine. 4.1. Krediidirisk*“).

Krediidiriski oluline suurenemine väljendub muutuses eluea maksejõuetuse tõenäosuses (PD), võrreldes bilansipäeval stsenaariumitega kaalutud eluea PD muutust stsenaariumitega kaalutud esmase kajastamise eluea PD-ga. Sisemise metoodika kohaselt tähendab see nõude krediidiklassi kahanemist vähemalt 2,0 punkti võrra (krediitkaartide ja kiirliisingu puhul vähemalt 1,5 punkti võrra).

Grupp on teinud sensitiivsusanalüüsi ECLile mõju suhtes (seisuga 31.12.2021), kui SICRi kriteeriumid oleks nõude krediidiklassi kahanemine 1) 1 punkti võrra; 2) 2 (krediitkaardid ja kiirliising) ja 2,5 (ülejäänud laenunõuded) punkti võrra. Tulemuseks on allahindluste 1) suurenemine 32 tuhat eurot võrra; 2) vähenemine 23 tuhat eurot võrra.

Grupi nõuded klientidele seisuga 31.12.2021 sisaldavad olulises summas (2 979 tuhat eurot) nõuet kliendi vastu, mis klassifitseerub 2 Faasi Grupi sisemise metoodika kohaselt. Juhtkond näeb, et alternatiivsel tõlgendusel võib nõuet klassifitseerida ka 3. Faasi. Juhtkond on teinud läbi sensitiivsusanalüüsi ja viinud läbi nõude individuaalset hindamist nagu juhul kui see sattuks 3 Faasi – sellisel juhul, Grupi ECL seisuga 31.12.2021 oleks olulises osas sama (erinevate stsenaariumite kaalutud keskmine allahindlus). Nõue on tagatud 80% ulatuses (ehk summas 2 382 tuhat eurot) Maaelu Edendamise SA fikseeritud käendusega ja juriidilise isiku garantiiga summas 3 000 tuhat eurot (arvestatud väärtuses 596 tuhat eurot), Maaelu Edendamise SA realiseerib käenduse üksnes juhul, kui Pank ei saa nõuet võlgniku ja võlgniku kohustusi tagavate kolmandate isikute vastu võlgniku põhikohustuse ulatuses rahuldada.

PD:

PD aluseks on kliendile omistatud riskiklass. Kaalutud keskmisi 12-kuu ja eluagseid PD-määrad kinnitatakse juriidiliste isikute ja eraisikute riskiklasside lõikes ning need arvestavad juhtkonna hinnangul gruppides olevate toodete erineva elueaga.

Sensitiivsusanalüüs ECLile mõju suhtes PD määrade suhtelisel muutumisel +/-10% võrra andis tulemusena allahindluste muutumine +11/-11 tuhat eurot võrra, siinjuures 12 kuu ja eluagsele ECL'ile mõju on vastavalt +/-3 tuhat eurot ja +/-8 tuhat eurot.

LGD:

LGD aluseks on vastav tagatise reiting.

Kui LGD määrad oleks 10% võrra suuremad/väiksemad (suhtelisel muutumisel), siis ECL oleks vastavalt 10 tuhat eurot suurem/10 tuhat eurot väiksem.

Makromajanduslike indikaatorite valik:

Makronäitajate valimisel kasutati default'ide ja allahindluste statistilist ja korrelatsioonianalüüsi ning Eesti pangandusturu benchmarking analüüsi. Tehtud analüüs näitas tugevat allahindluste seost SKP muutustega. Muude näitajate kasutamine ei ole leidnud põhjendust. 2021 aastal makronäitajate valik oli asjakohasuse seisukohalt üle vaadatud ning jäi muutuseta.

Juhtkonna hinnangul portfell on homogeenselt seotud valitud makromajandusliku näitajaga. Juhtkond on kaalunud erinevate sektori-spetsiifilistega mõjudega arvestamist, kuid sellise detailsusega prognoosimine ei avaldaks olulist mõju ECLi lõpptulemusele, tulenevalt portfelli spetsiifikast.

Erinevate stsenaariumite kaalumise tulemusena leitud makromajanduslik koefitsient kasutatakse portfelli ECLi kohandamiseks. Juhtkonna hinnangul, ühise koefitsiendi rakendamine tervele portfelliga on asjakohane, kuna portfelli spetsiifikast tulenevalt on stsenaariumite realiseerumise tõenäosus erinevate nõuete gruppide puhul olulises osas sama.

Sensitiivsusanalüüs makromajandusliku koefitsiendi muutumisele tundlikkuse suhtes näitas, et selle koefitsiendi muutumisel +/-10% võrra oleks mõju ECLile vastavalt +11/-11 tuhat eurot võrra allahindluste muutumine.

Muud hinnangud:

Vastavalt IAS 40-le hinnatakse igal bilansipäeval õiglase väärtuse meetodil kajastatud kinnisvarainvesteeringute õiglast väärtust, peegeldamaks bilansipäeval eksisteerivaid turutingimusi. Kinnisvarainvesteeringute õiglane väärtus on summa, mille eest on võimalik vahetada vara teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus. „Huvitatud müüja“ ei ole sundmüüja, kes on valmis müüma iga hinna eest. Õiglase väärtuse parimaks indikatsiooniks on aktiivse turu hind sarnastele kinnistutele sarnases asukohas ja olukorras (lisa 4, 10).

Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse hindamisel arvestab juhtkond muuhulgas sõlmitud müügilepingutega. Ühe Grupi objekti osas mis asub Viimsis (vt Lisa 10) sai 2021. aasta alguses sõlmitud mitme-etapiline võlaõiguslik müügileping, millest mitu esimest etapi realiseerusid edukalt 2021. aastal (ja ka 2022. aastal – vaata Lisa 27). Juhtkonna hinnangul on tõenäoline ka edaspidine tehingu realiseerumine vastavalt võlaõigusliku lepingu tingimustele. Kuna tegemist on mitme-etapilise lepinguga, on kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määramisel seisuga 31.12.2021 arvestatud raha ajaväärtusega ning tulevased rahavood diskonteeriti nüüdisväärtusse. Kasutatud diskontomäär (2.1%) on oluline juhtkonna hinnang ning selle määramisel on lähtutud kinnisvaraobjekti spetsiifikast ja tehingu nüanssidest. Diskontomäära muutumisel +/-0.5% võrra oleks kinnisvarainvesteeringu õiglane väärtus vastavalt -86 /+89 tuhat eurot väiksem/suurem.

Lisa 4. Riskijuhtimine

Riskide juhtimise üldpõhimõtted

Panga tegevus on seotud riskide võtmisega ja seega on ka riskide juhtimine AS TBB panga üks põhitegevusi. Riskina käsitletakse krediitiasutuse äritegevusest tõenäosuse alusel tulenevalt nii sise- kui välissündmustest põhjustatud võimalikku negatiivset kõrvalekallet oodatava finantstulemuse suhtes. Kõikide riskitüüpide ja nende profiilide kajatamise ning nende baasil kapitali adekvaatsuse hindamise järjepidevus tagatakse nende juhtimiseks loodud protsesside raames. Protsessi tervik võimaldab hinnata Grupi kõikide riskide koondtasest ning määrata kapitalivajadus, selle tõhus ja kuluefektiivne kasutamine ja tagada miinimum kapitalinõete täitmine

Riskide juhtimine nii juhatuse kui nõukogu poolt kinnitatud strateegiate, poliitikate, metoodikate jmt regulatsioonidega on krediitiasutuse juhtimissüsteemi lahutamatuks osa, mis tuleneb Eesti seadusandluse nõuetest (sh Krediitiasutuste seadusest), Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusest (EL) nr 575/2013 (CRR) ja direktiivist (CRD IV), Eesti Panga, Finantsinspektsiooni ja teiste järelevalveorganite normatiivnõuetest. Riskide juhtimise protsess hõlmab kõiki tegevusi riskide ennetamisel, tuvastamisel, mõõtmisel, analüüsil, maandamise meetmetel, riskikontrollil ja järelkontrollil. Eelnimetatud tegevusi kajastatakse regulaarses aruandluses. Riskide juhtimise protsess kui tervik ja selle erinevad osad kuuluvad regulaarse ülevaatuse alla.

Üldise riskivalmiduse kajastamiseks, mida AS TBB pank on valmis võtma, võimaldavad riskijuhtimises kasutatavad metoodikad mõõta tegelikku riskide taset võrdluses lubatud piirimääradega. Erinevate riskidega seotud üksustele etteantud piirmäärad on täiendavate alamjaotustega, mille eesmärgiks on aktsepteeritava riskitaseme hoidmine sätestatud riskiisu raames ja et tagada varakult riskiolukorra tuvastamine ja reageerimine. Riskiisu ja taluvuse raamistik ning riskijuhtimise metoodikad vaadatakse üle kord aastas koos äritegevuse planeerimise ning eesmärkide seadmisega.

Riskiliikidest eristatakse krediidi-, turu-, likviidsus- ja operatsiooniriski. Iga riskiliik koosneb täiendavalt iseseisvatest mõõdetavatest alaliikidest, mis sõltuvad krediitiasutuse suuruselt, äristrateegiast ja äritegevuse mastaabist.

Riskijuhtimist teostatakse järgmiste juhtimistasemetel loikes:

- Panga nõukogu
- Panga juhatuse
- erinevad riskikomiteed, -grupid ja vastutavad töötajad, sh.:
 - Kõrge riskiga klientide aktsepteerimise komitee
 - Krediidikomitee
 - Riskide ja kapitali juhtimise komitee
 - Talitluspidevuse protsessi juhtimise komitee
 - Riskijuhid
 - Riskikontrolli juht
- Siseauditi osakond

Riskijuhtimise süsteem on üles ehitatud 3 kaitseliini baasile, mille tulemusel on riskide võtmine, juhtimine ning siseaudit teineteisest rangelt eraldatud.

1. kaitseliin – riskide võtmine. Äriüksuste eesmärgiks on tulususe ja riski optimaalse tasakaalu ning sätestatud ärieesmärkide saavutamine, võetud riskide monitoorimine, osalemine riskide identifitseerimises ning hindamises, normatiiv- ning regulatiivsete dokumentide nõuete järgimine,

k.a. riskijuhtimise osas kogu tehingu eluea jooksul. Äriüksused peavad tagama, et nende tegevus oleks vastavuses kehtivate reeglitega.

2. kaitseliin – äritegevusest sõltumatu riskijuhtimine. Riskijuhtimise funktsioon näeb ette riskijuhtimise standardite põhimõtete, limiitide ning piirangute väljatöötamist, riskitasemete monitoorimist, aruandluse koostamist, tegeliku riskitaseme riskiisule vastavuse kontrolli. Teise liini üksuste ülesannete hulka kuulub samuti koolituste läbiviimine, nõustamine, üldriskiprofiili modelleerimine ja agregeerimine ning vastavuskontroll.

3. kaitseliin – riskijuhtimissüsteemi audit / siseaudit. Funktsioonideks on riskide juhtimise süsteemi vastavuse hindamine sisemistele ja välistele nõuetele, Nõukogu ja Juhatuse informeerimine tuvastatud puudustest riskide juhtimise süsteemis ning kontroll tuvastatud puuduste riskide juhtimise süsteemis kõrvaldamise üle.

Riski testimine

Riskijuhtimise süsteem hõlmab stressitestide läbiviimist, mis on vajalikud riskide taseme hindamiseks ja optimaalsete otsuste vastuvõtmiseks muutuva turukonjunkturi tingimustes (erinevad majandustsükli faasid, välismajanduslikud ja välispoliitilised tegurid, intressimäärade tõus või langus jne.). Põhiliste finantsriskide testimine toimub regulaarselt vastavalt testimise kavale. Plaaniväline testimine viiakse läbi krediidasutuse poolt kas strateegiliste otsuste vastuvõtmisel või suurte investimisprojektide hindamisel. Stressitestid hõlmavad krediidiriski, tururiski, likviidsuse riski, intressiriski ja kinnisvarainvesteeringute ümberhindamise riski.

Testimise aluseks on stsenaariumimeetod. Riski tase hindab kehtestatud siseste normatiivide täitmist ja lubatud kapitaliseerituse taseme järgimist Pillar 1 ja Pillar 2 raames.

Iga stsenaarium sisaldab sündmuste mõju hindamist vähemalt järgmistest aspektidest:

- a) olemasolev kapital;
- b) olemasolev likviidsus;
- c) omavahendid ja adekvaatsuse minimaalne määr;
- d) kasumlikkus;
- e) riskistrateegia limiidid;
- f) riskiisu ja riskitaluvuse määrad.

4.1 Krediidirisk

Krediidirisk tuleneb tõenäolisest kahjust, mis võib tekkida laenusaaaja võlaõiguslikest lepingutest tulenevate kohustuste mitte täitmisest, aga ka tagatise ebapiisavast väärtusest, kui selle realiseerimine ei kata nõuet. Arvesse võetakse ka krediidi kontsentratsiooniriski, mis võib avalduda kas näiteks piirkonna, kliendigrupi, turusektori suhtes.

Krediidirisk moodustab suurima osa Grupi koguriskist ja see on seotud nii klientidele suunatud krediiditoodete kui ka teistesse pankadesse paigutatud vahenditega.

Tekkimise allika ja allokeerimise alusel saab krediidiriski jagada kaheks grupiks:

- 1. Klientide laenuportfelli risk, kui klient ei ole võimeline või ei soovi täita oma lepingulisi kohustusi.
- 2. Pankadevaheline krediidirisk, mis on tingitud korrespondentpanga poolt oma kohustuste mittetäitmise tõenäosusest.

Krediidiriski suhtes avatud finantsvaradeks on nõuded klientidele ja krediidasutustele ning muud nõuded. Maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon on nende finantsvarade bilansiline väärtus.

(tuhandetes eurodes)

Maksimaalne krediidiriski avatud positsioon	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Nõuded keskpangale	5	79 501	57 662
Nõuded krediidasutustele	6	24 995	22 339
Nõuded klientidele (AC), neto	7	50 234	49 197
Muud finantsvarad	8	717	623
Finantsvarad kokku		155 447	129 821
Bilansivälised kohustused, v.a.tegevusgarantiid	15	6 182	2 308
Maksimaalne krediidiriski avatud positsioon		161 629	132 129

Juhtkonna poolt läbiviidud analüüsi tulemuste kohaselt on korrespondentpankades nõudmiseni ja tähtajaliste hoiuste saldode oodatav krediidikahjum ebaoluline summa seisuga 31.12.2021 ja 31.12.2020; seega, Grupp ei kajastanud nõuete krediidasutustele oodatavat krediidikahjumit.

Riskide juhtimine

Tähtsamad kriteeriumid krediidiriski hindamisel on vastaspoole krediidikõlbulikkus ehk võime täita võetud finantskohustusi õigeaegselt ja tagatis kui peamine krediidiriski vähendaja juhul kui vastaspool ei suuda täita võetud kohustusi. Laenu väljastamine peab olema vastavuses laenusaaaja rahavoo ja laenu tagasimaksmise võimega.

Krediidipoliitika läbiv põhimõte on, et äriüksused vastutavad täies ulatuses krediidiriskide eest, mis on vastavuses nii strateegia kui krediidiprotsessi erinevate juhiste ja kordadega ning need vastavad ka kehtivatele õigusaktidele. Krediidiriski võtmise otsustab krediidikomitee või otsustamisõigust omavad isikud vastavalt panga juhatuse poolt kinnitatud otsustamislimeetidele. Krediidikomitee otsust kliendi või temaga seotud grupi laenuprojekti osas (väljaarvatud tütarettevõtted), mille suurus on võrdne või ületab 10% Panga või Grupi omavahenditest, kinnitab Panga Nõukogu.

Riski võtmise põhimõtted on alljärgnevad:

1. risk peab olema hinnatav ja mõõdetav;
2. risk peab olema nõuetekohaselt tagatud;
3. tagatis peab olema nõuetekohaselt kindlustatud;
4. riskid peavad olema hajutatud erinevate majandusharude ja piirkondade vahel ning tähtaegade ja tagatiste abil;
5. järelevalve süsteemiga peab olema tagatud võimalike probleemide avastamine võimalikult varases staadiumis.

Krediidiportfelli optimaalset suurust ning erinevate näitajate struktuuri jälgitakse regulaarselt, et see oleks vastavuses normatiividega. Läbivalt on iga tehingu korral määrav nii Panga kui kliendi jaoks vastutustundlik ja tasakaalustatud lähenemine. Krediidiportfelli kui terviku vaatest hinnatakse kõiki krediidiriski mõjutavaid parameetreid regulaarselt, et tuvastada võimalikult varakult krediidiriski võimalik suurenemine, aga ka juhtida krediidiportfelli selliselt, et võimalik risk on ennetatav ning minimiseeritav.

Tulenevalt koroonaviirusest COVID-19 jälgib Grupp igapäevaselt enda finantsseisundit ning sealhulgas ka koroonaviirusest tingitud võimalike kõrgendatud riskide mõju nii krediidiportfellile kui selle läbi panga koondtulemustele. COVID-19 pandeemia võimalike mõjude hindamine on olnud kogu antud perioodi alaliselt kaasatud erinevatesse analüüsidesse ning aruteludesse. Grupis ei ole olnud vajadust COVID-19 pandeemia leevendusmeetmete rakendamise järele ning kuna

ennekõike krediidiportfelli struktuur ning kliendid ise selles ei ole olnud otseses sõltuvuses koroonaviirusest tulenevate majandusmõjudega, on klientide regulaarne jälgimine, riskide hindamine, aga ka klientidega otse suhtlus igapäevane tegevus eesmärgiga ennetada võimalikke makseraskusi krediidilepingute teenindamisel. Võetud riskid on hallatud ning ei ole võimaldud krediidiportfelligi halveneda COVID-19 pandeemia ajal. Halvenemist ei ole ka ette näha.

Koroonaviiruse COVID-19 põhjendatud piirangud olid 2021. aasta jooksul oluliselt leevendatud ning kõrgendatud riskiga majandussektoritega, sh ennekõike kaubanduse, majutusega, tootlustusega, turismiga, meelelahutusega ja muu teenindava tegevusega seotud ettevõtete finantsnäitajad on paranenud. Koroonapiirangute mõjust tingitud juriidilistele isikute taotletavate maksepuhkuste arv 2021 aasta jooksul oli väike, st juriidilisest isikust klientidele anti vaid 4 maksepuhkust. Maksepuhkustest tulenev mõju Grupi finantsaruandlusele on selgelt ebaoluline.

Riskide mõõtmine

Krediidiriski mõõtmine ja hindamine toimub nii enne kui ka peale laenu väljastamist ja seda nii kliendi enda kui krediidiportfelli põhiselt regulaarselt teostatavate monitooringute alusel. Reitingusüsteemi annab muuhulgas mõõte riskide hindamiseks ja seeläbi täiendava toe krediidiotsuse vastu võtmisel, krediidiriskide analüüsiks, prognoosimiseks ja juhtimiseks, kapitalinõuete ja -eraldiste hindamiseks ning võimalike väärtuste languseks vajalike eraldiste tegemiseks, strateegia ja erinevate krediidivaldkonna poliitikate muutmiseks.

Krediidiriski mõõtmine hõlmab endas alljärgnevaid tegevusi:

- klientide senise äritegevuse hindamine;
- juhtkonna ja omanike riskitaseme hindamine;
- tagatiste hindamine;
- tagatiste kindlustatus;
- äriplaani ning esitatud rahavoogude prognooside analüüs ja hindamine;
- kliendi usaldusväärsus;
- krediidiajalugu;
- laenutaotleja riigiriski hindamine.

Välja antud ja välja antavad laenud kaetakse täielikult Grupi omavahendite ja kaasatud vahendite poolt (sh. sihtotstarbelised laenud ja nõudmiseni hoiused). Pank järgib riskikontsentratsiooni regulatiivseid norme, mille kohaselt ei tohi ühele laenusajale või seotud isikute grupile väljastatud laenude ja muude laenunõuete summa ületada 25% Panga omavahenditest. Pangasisese regulatsiooni järgi ei saa ühele majandus- või tööstusharule väljaantud laenude maht (väljaarvatud tütarettevõtetele antud laenud) ületada 25% laenuportfelligi.

Kaks korda aastas (kõrge riskiga laenude puhul 4 korda aastas) teostatakse laenuportfelli monitooring, mille käigus vaadeldakse iga üksikut laenu ja klienti eraldi. Hindamisel pööratakse tähelepanu laenulepingu tingimuste täitmisele, muuhulgas lepingujärgsete maksete õigeaegsusele, kliendi finantsseisundile, tagatise seisundile ning vajaliku informatsiooni ja dokumentatsiooni esitamisele.

Krediidiklassid ja oodatava krediidikahju mõõtmine

Oodatava krediidikahju suurus tuleneb vastavalt Pangas kinnitatud krediidikahjumi mudelile, kus varad jaotatakse kolme faasi vastavalt finantsvarade krediidikvaliteedi muutumisele:

Faas 1 – “toimivad finantsvarad” (performing), mille puhul pole toimunud olulist krediidikvaliteedi halvenemist võrreldes esmase arvele võtmisega, st laenud viivitusega või viivitusega kuni 30 päeva ja kus arvele võtmise hetkel kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida antud varast järgneva 12 kuu jooksul ning hindamine toimub kogumite kaupa, tugined mineviku kogemusel ja tulevikuprognoosidel.

Faas 2 – “alatoimivad finantsvarad” (underperforming), kui on toimunud oluline krediitkvaliteedi halvenemine (nt. krediitireitingu halvenemine või 31 - 90 päeva maksehäireid) ja kus kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võib tekkida finantsvarast järgneva kogu tema eluea jooksul ning hindamine toimub individuaalselt või sarnaste kogumite kaupa.

Faas 3 – “mittetöötavad finantsvarad” (non-performing), varad mis ei laeku nõuete kohaselt (nt. rohkem kui 90 päeva maksehäireid) ja kus kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võib tekkida antud finantsvarast kogu tema järgneva eluea jooksul ning hindamine toimub individuaalselt iga vara kaupa.

Vastavalt IFRS-le 9 arvutatakse esimese faasi osas võimalik krediitkahjum aasta perspektiivis, faasides 2 ja 3 kuni laenuperioodi lõpuni. Antud mõõtmised tehakse Pangas välja töötatud mudelite baasil ning oodatav krediitkahju baseerub nii eelnevate perioodide alusel arvutatavatel tulemustel kui ka tuleviku prognoosidele tuginevatel stsenaariumitel.

ECL mudeli peamised põhimõtted on kirjeldatud lisas 2 „*Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte*“, Laenude ja nõuete hindamine. ECL mudeli peamised sisendid (PD, LGD) põhinevad muuhulgas allpool kirjeldatud laenuportfelli monitoorimise tulemustel, mis väljenduvad laenu krediitklassi ja tagatise reitingu määramisel.

Krediitklass on aluseks kliendi krediidiriski realiseerumise tõenäosuse hindamiseks oodatava krediitkahjumi hindamise ja arvutamise meetodikas, mis on kirjeldatud lisas 2 „*Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte*“. Samuti on krediitklass üks oluline indikatsioon krediidiriski võimaliku muutuse osas.

Äriklientide krediitklassi määramisel kasutatakse 2-e järgnevat põhikriteeriumi:

Kriteerium 1: maksedistsipliin, kus võetakse analüüsi aluseks tagasimaksete korrektsus või võlgnevused vastavalt võlgnevuste päevade vahemikele

Kriteerium 2: maksevõime, kus aluseks võetakse kliendi finantsseisund ja omanikega seotud täiendavad näitajad.

Eraisikute suhtes kasutatakse üksnes kriteeriumitena maksedistsipliini reitingut ja maksevõime reitingut.

Täiendavalt krediitklassi ja tagatise reitingu leidmisele hinnatakse laenude tagatiskatet, et määrata võimalikku kaotuse suurust tagatisvara sundrealiseerimise juhul. Probleemsete laenude puhul teostatakse lisaks tagatise väärtuse ümberhindamise arvestus selle maksumuse kindlaks tegemiseks kinnisvaraturu hindade langemise tingimustes. Tagatiste väärtust enne ja peale ümberhindamist arvestatakse probleemsete nõuete hindamisel ja omakapitali piisavuse sisemiste nõuete arvutamisel (ICAAP/ILAAP, Pillar 3).

Kliendi lepingujärgsete maksete õigeaegsuse ja tema finantsseisundi hindamisel lähtutakse 5-punkti süsteemist 1 kuni 5, kus 1 kirjeldab kõige tugevamat ja 5 kõige nõrgemat klienti. Eraldi hinnatakse kliendi tagatise lähtudes vormistatud tagatise liigist, tema väärtusest, väärtusemuutusest, tagatise likviidsusest ja tema kindlustamisest. Klientide bilansiväliste positsioonide riskiklasside määramine toimub analoogselt bilansiliste positsioonide riskiklasside arvutamisega.

2021. a. kolmandas kvartalis oli uuendatud krediitklasside süsteem. Krediitklasside vahemikud muudeti kõikide krediititüüpide puhul, va kiirliising ja krediitkaardid. Nüüd on krediidiriski klassid kalibreeritud selliselt, et maksejõuetuse risk suureneb eksponentsiaalselt iga järgneva kõrgema klassi puhul. Kiirliisingu ja krediitkaartide puhul toimub nõuete hindamine lihtsustatud

korras. Krediidiklasside süsteemi uuendus avaldas ebaolulist mõju Grupi oodatavale krediidikahjumi reservile.

Krediidikomitee hindab krediidiportfelli regulaarsetel ülevaatustel ka muuhulgas ebatõenäoliste laenude ulatust ja nõuete laekumise tõenäosust kvartaalselt. Iga kahjutunnusega laenunõude jaoks, mille puhul on tuvastatud nõude väärtuse langus, moodustatakse eraldi laenu allahindlus. Täiendavalt teostab Siseauditi osakond kontrolli panga tegevuse üle laenude jälgimise ja allahindamise osas.

Analüüs „Grupi nõuded klientidele“ on toodud järgmiste klasside ja alamklasside lõikes (lisa 7):

1. laenud juriidilistele isikutele:
 - investeeringislaenud
 - arvelduslaenud
 - liisingud
 - muud laenud
2. laenud eraisikule:
 - eluasemelaenud
 - muud laenud ja liisingud.

Tähtjaks tasumata, allahinnatud nõuded klientidele ja nõuete tagatised on esitatud lisa 7.

Maksejõuetuse tõenäosus (Probability of default PD) ja maksejõuetuse oodatav kahjumäär (Loss given default, LGD)

12 kuu PD - krediidiriski realiseerumise tõenäosus, mis väljendab järgmise 12 kuu jooksul kahjumi esinemise võimalust ja eluaegne PD - krediidiriski realiseerumise tõenäosus, mis väljendab antud varast kogu tema eluea jooksul kahjumi esinemise võimalust. Krediidikohustuste PD baseerub Standard&Poor's poolt avalikustatud PD määradel, ajaloolisel pangastatistikal ja ühendatakse kliendi krediidiklassiga.

Maksejõuetuse oodatav kahjumäär väljendab võimalikku krediidikahjumi osakaalu laenujäägist krediidiriski realiseerumise korral. Faasis 1 kõigi nõuete gruppide jaoks määratakse LGD tagatise reitingu alusel, v.a. nõuded summas üle 1 mln EUR ja tütarettevõtted. LGD määramise aluseks on tagatise reitingule vastav protsentuaalne suurus, mis oli tõendatud ajaloolise pangastatistika andmete analüüsi käigus. Kui nõude summa ületab 1 mln EUR või nõue on tütarettevõtte vastu, siis arvutatakse iga laenunõude LGD individuaalselt. Faasis 2 juriidiliste isikute (v.a. kiirliising) ja eraisikute jaoks määratakse LGD tagatise reitingu alusel (sama arvutus nagu faasis 1), v.a. nõuded summas üle 100,000 EUR ja tütarettevõtted. Kui nõude summa ületab 100,000 EUR või nõue on tütarettevõtte vastu, siis arvutatakse iga laenunõude LGD individuaalselt. Kui individuaalselt hinnatud LGD määraga faasis 2 olev nõue liigub tagasi faasi 1, siis selle nõude individuaalselt arvutatud LGD määr säilib ka faasi 1 jaoks kuni järgmise individuaalse LGD määra hindamiseni.

Makseraskuste tõttu restruktureeritud laenud ja laenude maha kandmine

Makseraskuste tõttu restruktureeritud laenudeks nimetab Pank laene, mille lepingulisi tingimusi on muudetud laenuvõtja makseraskuste tõttu ja kus eesmärk on taastada laenuvõtjale korrektne lepingujärgsete kohustuste täitmise võimalus ning vältida vara kaotust. Lepingutingimuste muudatused võivad tähendada muuhulgas olemasoleva kohustuse täitmiseks uue laenu andmist, maksepuhkust, intressimäära vähendamist, laenu osalist või täielikku kustutamist jmt.

Laen kuulub mahakandmisele kui on selgunud lõplik kahjusumma või kui toimub antud laenu võõrandamine. Lõplik kahjusumma määratakse pankrotivara jaotuse järgselt või kogu tagatisvara realiseerimise järgselt. Varasemad kahjumid laenude mahakandmisel kuuluvad kustutamisele.

Võimalusel esitatakse laenu mahakandmise järgselt laenuvõtja või käendaja vastu nõudeavaldus kui ei ole pankrotimenetlusega kaasnenud võlgnikust juriidilise isiku lõpetamine või kui pankrotivaidlus laheneb või kui laenujääk kustutati täielikult.

Riskide kontsentreerumine

(tuhandetes eurodes)				
	31.12.2021		31.12.2020	
	arv/summa	% aktsepteeritud kapitalist	arv/summa	% aktsepteeritud kapitalist
1. Suure riskikontsentratsiooniga klientide arv	6	-	6	-
2. Suure riskikontsentratsiooniga klientide riskipositsiooni summa	26 643	131,0%	23 855	109,6%
3. Grupiga seotud isikute riskipositsiooni summa	1 930	9,5%	1 303	6,0%

Suure riskikontsentratsiooniga laenuks loetakse ühele isikule või seotud isikute grupile antud laene, mis ületab 10% krediitdiasutuse omakapitalist.

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2021 ja 2020 esitatud Grupi nõuete jaotus majandussektorite lõikes. Nõude all on kajastatud nõuded Eesti Pangale, nõuded klientidele (sh liisingnõuded) ja krediitdiasutustele ning muud nõuded ja muud finantsvarad.

Nõuete allahindluse mõiste on toodud raamatupidamise aastaaruande lisas 2 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“.

Nõuete jaotus majandussektorite lõikes

(tuhandetes eurodes)								
31.12.2021								
Tegevusharu	Bilansilised nõuded (bruto)			s.h. tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus	Bilansivä- lised tehingud	Bilansiväli- tehingute eraldis	Tegevus- haru osakaal
	nõuded	väärt- paberid	intressi nõuded					
Põllumajandus, jahindus ja metsandus	2 192	-	5	711	-27	135	-	1.4%
Töötlev tööstus	7 269	-	17	501	-10	763	1	5.0%
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	2 979	-	1	-	-36	-	-	1.8%
Ehitus	1 757	-	4	198	-7	3,336	2	3.1%
Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	5 546	-	13	188	-38	844	-	3.9%
Veondus, laondus ja side	1 560	-	4	0	-7	569	1	1.3%
Finantsvahendus	32 174	-	0	40	-14	69	-	19.9%
Keskpank	79 501	-	-	-	-	-	-	49.1%
Kinnisvaraalaane tegevus	9 859	-	29	66	-31	-	-	6.1%
Haldus- ja abitegevused	728	-	1	45	-10	13	-	0.5%
Muud tegevusharud	4 055	37	25	27	-10	560	-	2.9%
Eraisikud	7 654	-	17	434	-38	349	-	5.0%
Kokku	155 274	37	116	2 210	-228	6 638	4	100.0%

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Tegevusharu	Bilansilised nõuded (bruto)		s.h. tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus	Bilansivälised tehingud	Bilansivälised tehingute eraldised	Tegevusharu osakaal
	nõuded	väärt-paberid	intressi nõuded				
Põllumajandus, jahindus ja metsandus	2 289	-	2	221	-19	96	- 1.8%
Töötlev tööstus	7 721	-	13	2 279	-922	862	2 6.4%
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	3 306	-	2	327	-6	0	- 2.5%
Ehitus	2 607	-	1	2 301	-626	18	- 2.0%
Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	6 792	-	12	1 188	-501	609	- 5.5%
Veondus, laondus ja side	1 115	-	2	42	-24	400	- 1.1%
Finantsvahendus	29 853	-	1	54	0	102	- 22.3%
Keskpank	57 662	-	-	-	0	0	- 42.9%
Kinnisvaraala tegevus	8 044	-	15	16	-12	0	- 6.0%
Haldus- ja abitegevused	859	-	-	51	-16	0	- 0.6%
Muud tegevusharud	4 337	37	25	459	-134	85	- 3.3%
Eraisikud	7 385	-	15	451	-52	275	- 5.7%
Kokku	131 970	37	88	7 389	-2 312	2 447	2 100.0%

Vaata ka lisa 6, 7.

4.2 Maarisk

Mõiste

Rahvusvahelistel turgudel tegutsevate krediidiastutuste, sh. AS TBB panga jaoks on oluline hinnata adekvaatselt maariski. Maarisk koosneb kahest komponendist: majanduslikust ja geopoliitilisest riskist.

Majanduslik risk hõlmab üldist majandus- ja finantsjuhtimise taset riigis (nii makromajanduses kui ettevõtetes), riigi konkurentsivõimet maailmaturul, maksebilansi olukorda, rahvusvaluuta stabiilsust jms.

Geopoliitilise riski suuruse määrab poliitilise süsteemi stabiilsus, suhted naaberriikidega ja julgeoleku garantiid. Poliitilise riski hindamisel on mõeldud ka sellele, kuidas nimetatud tegurid võivad mõjutada omandiõigust.

Reaalsed majanduslikud ja geopoliitilised riskid on omavahel läbipõimunud ja neid tuleb hinnata ühtse tervikuna.

Maariski alamliigid on:

- konverteerimise risk (valuuta devalveerimine risk);
- rahaliste vahendite ülekande risk;
- geopoliitilised riskid;
- riigi maksevõimetuse risk (defaulti risk).

Geopoliitiline risk hõlmab järgmisi elemente: a) riigi vallutamise risk, b) sõjaliste operatsioonide kasutuselevõtu risk; c) suveräänsuse vähenemise oht; d) poliitiline risk e) rahvusvaheliste sanktsioonide oht f) rahvusvaheliste lepingute rikkumise oht. Sellised riskid olid varem

klassifitseeritud „vääramatuks jõuks“. Praegu globaliseerumise kontekstis on need riskid muutunud juhitavaks.

Riskide juhtimine

Maariski maandamiseks kasutakse järgmisi meetmeid:

- Konverteerimise riski korral ei teostata operatsioone nende riikide valuutadega, mille konverteerimine on piiratud ja ei teostata operatsioone nende riikidega, mille rahvusvaheline maine on ebaselge või ebastabiilne.
- Rahaliste vahendite ülekande riski korral kõik valuuta ostu-müügi operatsioonid teostatakse läbi diilingusüsteemi Bloomberg ja ei avata korrespondentkontosid riikides, kus poliitilised ja/või majanduslikud riskid on kõrged.
- Geopoliitiliste riskide korral jälgitakse võimalike rahvusvaheliste sanktsioonide ja piirangute rakendamise mõju ja maandatakse võimalik risk finantsoperatsioonide suurusele ja teostamise ajale.
- Riigi maksevõimetuse riski korral reguleeritakse riski läbi range korrespondentpankade valiku, riigiriski hindamiseks kasutatakse rahvusvaheliste reitinguagentuuride andmeid ja teostatakse monitooringut massimeedia ja vastaspoolte riikide meediaagentuuride teadete üle.

Kõiki ülalnimetatud riske analüüsib, haldab ja kontrollib Riskide ja kapitali juhtimise komitee ja Panga juhatus.

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2021 ja 2020 esitatud eraldi Grupi nõuete kontsentreerumine geograafiliste piirkondade lõikes. Nõude all on kajastatud nõuded Eesti Pangale, nõuded klientidele (sh liisingnõuded) ja krediidasutustele ning muud nõuded ja muud finantsvarad.

Nõuete allahindluse mõiste on toodud raamatupidamise aastaaruande lisas 3 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“.

Nõuete jaotus geograafiliste piirkondade lõikes

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

Piirkond	Bilansilised nõuded (bruto)					Bilansi- välised tehingud	Bilansivälis- tehingute eraldised	Piirkonna osakaal (%)
	nõuded	väärt- paberid	sh intressi nõuded	sh tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus			
Eesti	129 717	-	115	2 210	-228	6 609	4	84.2%
Austria	23 372	-	1	-	-	-	-	14.4%
Venemaa	563	-	-	-	-	16	-	0.4%
Hiina	1 068	-	-	-	-	-	-	0.7%
Muud riigid	554	37	-	-	-	13	-	0.3%
Kokku	155 274	37	116	2 210	-228	6 638	4	100.0%

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Piirkond	Bilansilised nõuded (bruto)					Bilansi- välised tehingud	Bilansivälis- tehingute eraldised	Piirkonna osakaal (%)
	nõuded	väärt- paberid	sh intressi nõuded	sh tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus			
Eesti	109 109	-	87	7 389	-2 312	2 422	2	83.0%
Austria	21 931	-	1	-	-	-	-	16.3%
Venemaa	421	-	-	-	-	11	-	0.3%
Muud riigid	509	37	-	-	-	14	-	0.4%
Kokku	131 970	37	88	7 389	-2 312	2 447	2	100.0%

4.3 Tururisk

Mõiste

Tururisk kujutab endast kahjumi võimalust, mis on põhjustatud ebasoodsatest finantsturgude liikumistest – valuutakursside, intressimäärade, väärtpaberite ja väärismetallide väärtuse muutustest. Tururisk omab makroökonomilist iseloomu. Tururiskist on mõjutatavad enamus pangateenustest, sh. laenud ja hoiused. Pank ei teosta spekulatiivseid tehinguid fondi- ja valuutaturgudel.

Riski juhtimine

Pank on määratlenud piirid lubatud riskide laadi ja ulatuse võtmisel, milleks on kehtestatud limiidid ja muud näitajad, mis viitavad vastavatele tasemetele jõudes konkreetse tegevusega kaasnevale kõrgendatud riskile. Riske haldab peaaesjalikult finantsosakond.

Tururiski juhtimisel kasutab Grupp järgmisi meetmeid:

- riskist loobumine
- riskide limiteerimine
- stressitestimine, kus stressitestide ja nende kaasnevate stsenaariumide eesmärk on tuvastada olulised muutused riskitegurites või kahjud, mis võivad tekkida erakorraliste turuhäirete korral.
-

Grupi jaoks eksisteerib kaks peamist tururiski:

- valuutarisk;
- intressimäära risk.

Valuutarisk

Valuutariski korral võib Grupi varade ning kohustuste väärtus muutuda tulenevalt valuutakursside või muude valuutadega seotud riskifaktorite muutumisest.

Valuutariski juhtimiseks kasutatakse järgmisi meetmeid:

- olemasolevate valuutaressursside katteks olevate varade nomineerimine samas valuutas;
- avatud valuuta netopositsioon (AVVP) ei või ületada 10 % omakapitali summast, s.h. vene rublade jaoks on kehtestatud normatiiv 5% AVVP-st;
- sisemiste normatiivide pidev jälgimine „Riskide juhtimise meetodika“ alusel;
- ei avata ega hoita spekulatiivseid positsioone mistahes välisvaluutas.

Alates 2015. aastast viiakse regulaarselt läbi tururiski stressitestid erinevate kriisi- ja šokistsenaariumite põhjal. Stressitestimine viiakse läbi vastavalt stressitestimise kavale vähemalt 2 korda aastas.

Alljärgnevatel tabelitel on toodud välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused euro ekvivalendis tuhandetes eurodes.

Finantsvarade ja kohustuste jaotus valuutade lõikes

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

	EUR	USD	SEK	RUB	CNY	MUU	Kokku
Aktiva							
Sularaha ja nõuded keskpangale	80 153	149	-	6	-	-	80 308
Nõuded krediitiasutustele	1 591	21 317	842	282	775	188	24 995
Nõuded klientidele-neto ja muud nõuded	50 002	548	-	-	-	-	50 550
Väärtpaberid	37	-	-	-	-	-	37
Muu vara (lisa 8)	717	-	-	-	-	-	717
Varad kokku	132 500	22 014	842	288	775	188	156 607

Passiva

Võlgnevused klientidele ja muud võlad	123 500	21 787	815	256	632	178	147 168
Muud kohustused (lisa 13)	1 672	193	1	-	143	1	2 010
Kohustused kokku	125 172	21 980	816	256	775	179	149 178
Bilansiline netopositsioon	7 328	34	26	32	-	9	7 429

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

	EUR	USD	SEK	RUB	JPY	MUU	Kokku
Aktiva							
Sularaha ja nõuded keskpangale	58 120	3	-	5	-	-	58 128
Nõuded krediitiasutustele	1 299	19,891	837	164	39	109	22 339
Nõuded klientidele-neto ja muud nõuded	49 151	506	-	-	-	-	49 657
Väärtpaberid	37	-	-	-	-	-	37
Muu vara (lisa 8)	623	-	-	-	-	-	623
Varad kokku	109 230	20 400	837	169	39	109	130 784

Passiva

Võlgnevused klientidele ja muud võlad	101 181	19 627	822	187	39	120	121 976
Muud kohustused (lisa 13)	799	818	1	-	-	-	1 618
Kohustused kokku	101 980	20 445	823	187	39	120	123 594
Bilansiline netopositsioon	7 250	-45	14	-18	-	-11	7 190

Seisuga 31.12.2021 ja 31.12.2020 ei olnud Grupil fikseeritud netopositsiooni, mis ületaks 1% omavahendite taset. Grupi valuutade netopositsioonide taset bilansikuupäeva seisuga kajastab aasta jooksul tekkivat iseloomulikku valuutapositsioonide taset. Netopositsioonide arvutamisel ei võeta arvesse eurot.

Alljärgnevas tabelis on toodud tundlikkuse analüüs bilansipäeva seisuga võimalike mõistlike valuutakursside muutuste suhtes.

	31.12.2021	31.12.2020
tuhandetes eurodes		
Mõju kasumile või kahjumile		
Valuutade tugevnemine 10% (2020: 10%)		
USD tugevnemine 10% (2020: 10%)	3	-5
DKK tugevnemine 10% (2020: 10%)	2	-
SEK tugevnemine 10% (2020: 10%)	3	1
RUB tugevnemine 10% (2020: 10%)	3	-2
PLN tugevnemine 10% (2020: 10%)	-1	-1
Muu (välja arvatud EUR) tugevnemine 10% (2020: 10%)	-1	-1
Kokku	9	-8
Valuutade nõrgenemine 10% (2020: 10%)		
USD nõrgenemine 10% (2020: 10%)	-3	5
DKK nõrgenemine 10% (2020: 10%)	-2	-
SEK nõrgenemine 10% (2020: 10%)	-3	-1
RUB nõrgenemine 10% (2020: 10%)	-3	2
PLN nõrgenemine 10% (2020: 10%)	1	1
Muu (välja arvatud EUR) nõrgenemine 10% (2020: 10%)	1	1
Kokku	-9	8

4.4 Rahavooline intressirisk

Rahavooline intressirisk on finantsinstrumendi tulevaste rahavoogude kõikumise risk turuintressimäärade muutustest tingituna. Neto intressitulu on mõjutatud välistest teguritest nagu muutused Euribori määras, intressikõvera muutused ja konkurentsisurve. Grupp mõõdab neto intressitulu riski kui võimalikku muutust tuludes.

Intressiriski juhtimise aluseks on Panga Nõukogu poolt kinnitatud Intressiriski juhtimise poliitika. Poliitika määrab intressiriski monitooringu põhilised kontrollivormid ja -meetodid. Intressiriskide juhtimise poliitikas on kehtestatud nominaal- ja baasintressimäära arvutamise protseduur; nõuded krediidi baasintressimäära arvutamiseks; minimaalsed nõuded intressimarginaalile. Nõuded põhinevad EBA suunistel "Kauplemissportfellivälisest tegevusest tuleneva intressiriski juhtimise kohta".

Intressiriskide mõju hindamiseks krediidiasutuse tegevuse tulemustes viiakse läbi stressiteste. Aruandeperioodil tehakse 4 plaanilist stressitesti erinevate intressimäärade muutmise stsenaariumide järgi ajaperioodide lõikes. Baseli Pangajärelvalve komitee põhimõtted koosnevad stressitestides šokistsenaariumitest, kus intressimäär muutub +/- 200 bp. Intressiriski analüüsimisel kasutatakse GAP-analüüsi, ehk Grupis kasutatavate finantsinstrumentide pikkade ja lühikeste positsioonide analüüsi meetodit ajaintervallide lõikes 1 kuni 12 kuud. Intressiriski analüüs teostatakse aasta tulemustel saadud absoluutse GAP suuruse suhtes.

Alljärgnevas tabelis on toodud Grupi intressiriski analüüs. Grupi finantsvarad ja kohustused on toodud bilansilises maksumuses, klassifitseeritud lepingulise intressi fikseerimise või tähtaja järgi, sõltuvalt, milline toimub varem. Kui positsioon on fikseeritud intressimääraga, siis rahavoogude genereerimine toimub lepingu lõpuni järelejäänud tähtaja järgi. Kui positsioon on ujuva intressimääraga, siis rahavoogude kindlaks määramiseks on järelejäänud aeg kuni järgmise intressimäära ülevaatamiseni (või kuni lepingu lõpuni, sõltuvalt kumb on varem).

Intressiriskile avatud varad ja kohustused intressi fikseerimise perioodi järgi

	(tuhandetes eurodes)						
	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Aktiva							
Nõuded keskpangale	79 501	-	-	-	-	-	79 501
Nõuded krediidiasutustele, bruto	16 165	8 830	-	-	-	-	24 995
Nõuded klientidele, bruto	52	38 198	1 969	710	1 885	7 246	50 060
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	-	37 426	-	-	-	-	37 426
Väärtpaberid	-	-	-	-	-	37	37
Bilansivälised kohustused	213	4 063	1 346	-	-	560	6 182
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	-	3 465	-	-	-	-	3 465
Aktiva ja Bilansivälised kohustused kokku	95 931	51 091	3 315	710	1 885	7 843	160 775
Passiva							
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	92 839	13 148	16 486	11 443	5 916	6 652	146 484
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	16 521	34	-	-	-	-	16 555
Kapitalirendi kohustused	-	19	57	43	111	-	230
Passiva kokku	92 839	13 167	16 543	11 486	6 027	6 652	146 714
Kokku vahe intressi fikseerimise perioodide järgi	3 092	37 924	-13 228	-10 776	-4 142	1 191	14 061

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Aktiva							
Nõuded keskpangale	57 662	-	-	-	-	-	57 662
Nõuded krediitiasutustele, bruto	14 189	8 150	-	-	-	-	22 339
Nõuded klientidele, bruto	46	36 900	1 856	538	919	6 035	46 294
<i>s.h.ujuva intressimääraga</i>	-	35 874	-	-	-	-	35 874
Väärtpaberid	-	-	-	-	-	37	37
Bilansivälised kohustused	198	993	397	-	-	720	2 308
<i>s.h.ujuva intressimääraga</i>	-	191	-	-	-	-	191
Aktiva ja Bilansivälised kohustused kokku	72 095	46 043	2 253	538	919	6 792	128 640
Passiva							
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	72 580	10 519	14 814	10 882	7 492	5 208	121 495
<i>s.h.ujuva intressimääraga</i>	15 155	55	-	-	-	-	15 210
Kapitalirendi kohustused	-	15	25	35	108	39	222
Passiva kokku	72 580	10 534	14 839	10 917	7 600	5 247	121 717
Kokku vahe intressi fikseerimise perioodide järgi	-485	35 508	-12 586	-10 379	-6 681	1 545	6 922

Tabel ei sisalda ülesöeldud nõudeid ning makseid teel, viitvõlasid ja ettemakstud tulusid.

Seisuga 31.12.2021 ja 31.12.2020 ning vastavate perioodide jooksul ei ole grupp avatud õiglase väärtuse intressimäärariskile, sest ei olnud grupil õiglases väärtuses kajastatud kohustusi ning õiglases väärtuses kajastatud finantsvarasid ei ole tundlikud õiglase väärtuse intressimäär suhtes.

4.5 Likviidsusrisk

Mõiste

Likviidsusrisk iseloomustab Grupi võimet mitte täita endale võetud kohustusi igal konkreetsel ajahetkel, samuti Grupi võimet mitte muuta teatud perioodi jooksul ebasoodsat likviidsuse taset või olemasoleva taseme hoidmist vähemalt konstantsena aktiva ja passiva struktuuri muutmise, lisavõõrkapitali kaasamise abil või ka finantspüsivuse suurendamist tulude kasvu näol.

Likviidsusrisk tuleneb varade ja kohustuste tähtaegade erinevusest, varade poolel asuvate vahendite realiseerimise kiirusest kohustuste katmiseks, üldisest varade struktuurist ja kohustuste intressitundlikkusest.

Riskide juhtimine

Grupp on kehtestanud likviidsusriski juhtimise nõuded, mis on kajastatud nii Riskistrateegias kui Riskide juhtimise metoodikas. Määratud on likviidsusriski normatiivid; likviidsuspuhvide struktuur ja suuruste kontroll; likviidsuse planeerimise protseduurid sündmuste arengu erinevate stsenaariumide korral; likviidsuse talitluspidavuse plaan jmt.

Likviidsusriskide arvutamiseks ja jälgimiseks kasutatakse mitmesuguseid regulatiivseid riskihindamismeetodeid, olulisel kohal on nii likviidsuskattekindaja (LCR) kui ka stabiilse netorahastamise kordaja (NSFR).

Lisaks vastavatele määradele teostatakse regulaarselt likviidsusriski stressiteste.

Likviidsusrisi juhtimisel juhindub Grupp muuhulgas alljärgnevalt:

- likviidsuse strateegia;
- Finantsinspeksiooni soovituslik juhend: „Nõuded likviidsusrisi juhtimisele“;
- Grupi likviidsusrisi reguleerimise aluseks olev Euroopa Keskpanga määrus kohustuslike reservide kohaldamise kohta;
- kehtestatud normatiivide ja limiitide jälgimine (nii regulatiivseid kui ka Grupi siseseid)
- likviidsusrisi stressitestide tulemuste analüüs;
- hoiuste ja laenumahtude prognoosimine;
- avatud valuutapositsiooni jälgimine ja tasakaalustamine;
- Grupi ressursibaasi stabiilsuse tagamine konkurentsivõimeliste intressimäärade pakkumisega tähtajalistele hoiustele;
- tähtajaliste hoiuste lõpetamise tingimused;
- uute pangasiseste normatiivide rakendamine likviidsusrisi üle järelevalve teostamiseks ja monitoorimiseks.

Regulaarselt teostatakse varade monitooring eesmärgiga saavutada võimalikult optimaalne bilansistruktuur, säilitamaks vastuvõetav likviidsuse tase, samuti sellise likviidsusreservi säilitamine, mis tagab plaanivälised finantsvajadused (tulustate investeerimis- ja laenu tehingute tagamine, ettenägematute ja hooajaliste laenuõudluse kõikumiste kompenseerimine, hoiuste ootamatu väljavoolu kompenseerimine).

Likviidsusrisi juhtimisega tegeleb Riskide ja kapitali juhtimise komitee. Likviidsustaset kontrollitakse pidevalt (igapäevaselt) ning raporteeritakse Panga juhatust.

Alltoodud tabelites on toodud finantskohustuste eeldatavad diskonteerimata rahavood ja finantsvarade diskonteeritud väärtused. Tabelites on toodud välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused euro ekvivalendis.

Likviidsusrisk

31.12.2021

	(tuhandetes eurodes)						
	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku
Finantskohustused							
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	93 525	13 403	17 430	12 960	8 033	2 915	148 266
Kapitalirendi kohustused	-	20	60	45	116	-	241
Muud kohustused*	1 780	-	-	-	-	-	1 780
Garantiid ja laenu dega seotud bilansi- välised kohustused**	5 897	-	-	-	-	-	5 897
Kasutamata faktooringud	741	-	-	-	-	-	741
Kokku finantskohustused	101 943	13 423	17 490	13 005	8 149	2 915	156 925
Finantsvarad							
Sularaha ja nõuded keskpangale	80 308	-	-	-	-	-	80 308
Nõuded krediitiasutustele	16 165	8 830	-	-	-	-	24 995
Nõuded klientidele, neto	1 094	1 760	5 165	6 469	15 245	20 817	50 550
Muud varad***	717	-	-	-	-	37	754
Kokku finantsvarad	98 284	10 590	5 165	6 469	15 245	20 854	156 607
Finantsinstrumentidest tulenev likviidsuslõhe	-3 659	-2 833	-12 325	-6 536	7 096	17 939	-318

Kohustuste täitmiseks on Grupil olemas järgmised varad: raha, kontojääk keskpangas, hoiused teistes pankades ning laenu d ja nõuded klientidele. Likviidsusrisi juhtimise meetmeks on hinnanguliste tulevaste rahavoogude analüüsimine, arvestades hoiuste ja laenu portfelli kasvu ning võimalikke refinantseerimise allikaid. Nõudmiseni likviidsuslõhe katmiseks hoiab Pank piisavat

likviidsusvaru, et tagada õigeaegselt kohustiste täitmine ning tagab piisavas matus likviidsuspuhvleid kohustiste netoväljavoolu katmiseks. Grupi likviidsuse katekordaja (LCR) ületab 31.12.2021 seisuga regulatiivset nõuet (100%) suure varuga (vt tegevusaruannet 2.10 Suhtarvud ja kapitali adekvaatus).

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku
Finantskohustused							
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	73 060	10 792	15 704	11 729	9 714	2 208	123 207
Kapitalirendi kohustused	-	15	28	39	116	38	236
Muud kohustused*	1 396	-	-	-	-	-	1 396
Garantiid ja laenudega seotud bilansi- välised kohustused**	2 278	-	-	-	-	-	2 278
Kasutamata faktooringud	169	-	-	-	-	-	169
Kokku finantskohustused	76 903	10 807	15 732	11 768	9 830	2 246	127 286
Finantsvarad							
Sularaha ja nõuded keskpangale	58 128	-	-	-	-	-	58 128
Nõuded krediitiasutustele	14 189	8 150	-	-	-	-	22 339
Nõuded klientidele, neto	3 962	2 024	4 880	5 133	14 148	19 510	49 657
Muud varad***	623	-	-	-	-	37	660
Kokku finantsvarad	76 902	10 174	4 880	5 133	14 148	19 547	130 784
Finantsinstrumentidest tulenev likviidsuslõhe	-1	-633	-10 852	-6 635	4 318	17 301	3 498

* muud kohustused sisaldavad maksed teel ja muud finantskohustused (vt lisa 13).

** laenudega seotud bilansivälised kohustused on bilansikuupäeva seisuga kasutamata laenulimiidid (vt lisa 15).

*** muud varad sisaldavad muud finantsvarad, intressinõuded on kaasatud nõuete hulka (vt lisa 8).

Aruande perioodil säilitas Grupp likviidsuse taseme, mis on piisav klientide ja järelevalveorganite kõigi nõuete täimiseks (likviidsuskattekordaja ehk LCR regulatiivne miinimumnõude sai täidetud). Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 575/2013 sätestatud avalikustatav teave Grupi likviidsuskattekordaja avalikustamise kohta kajastatakse AS TBB panga 2021. aasta riski ja kapitali (Pillar 3) raportis panga koduleheküljel.

4.6 Operatsioonirisk

Mõiste

Panga juhatuse ning nõukogu on pühendunud operatsiooniriskide juhtimisele ja nende realiseerimisega kaasneva mõju vähendamisele. Operatsioonirisk on oht saada kahju sisemistest protsessidest, inimeste tegevuse või süsteemide ebaadekvaatsusest või mittetoimimisest oodatud viisil või välistest sündmustest. Mõiste sisaldab kõiki mittefinantsilisi riske, sh juriidilist, protseduurilist, rahapesu, andmekaitse, infoturbe, IT alaseid, füüsilisi, projektidega seotud ja muid riske.

Operatsiooniriski põhjustavad tegurid on:

- IT- ja süsteemirisk,
- protsessirisk,
- personalirisk,
- väline risk.

Operatsiooniriskide juhtimine

Operatsiooniriski maandamiseks on juurutatud protsesside kohase juhtimise tagamiseks kontrollsüsteemid, mis peavad tagama igapäevaselt tehingute jm toimingute üle mitmekordse järelevalve.

Juurutatud on elektrooniline operatsiooniriskide teavitamise süsteem, milles pileti täitmise kaudu saab teavitada intsidendist või juhtumist või operatsiooniriskist. Samuti on juurutatud elektrooniline süsteem raporteeritud operatsiooniriskide seireks ja aruandluseks, operatsiooniriskide enesehindamiseks ja järeltegevusteks.

Pangas toimub vastavuses siseregulatsioonidele pidev operatsiooniriski monitooring, kõikide operatsiooniriski kahjujuhtumite ja intsidentide tuvastamiseks ja menetlemiseks. Kindlaks on määratud operatsiooniriskide intsidentide registreerimise ajalised kriteeriumid.

Monitooringu tulemuste alusel arvutatakse välja operatsiooniriski näitaja (OR), mis näitab kaalutud keskmist aset leidnud süsteemi-, protsessi-, personali- ja välisriskide osas. Nii operatsiooniriski näitaja kui kvartaalsed operatsiooniriski aruanded edastatakse Panga juhatusele, nõukogule ja siseauditile. Kvartaalselt esitatakse Finantsinspeksioonile aruandeid operatsiooniriski kahjujuhtumite ja intsidentide, operatsiooniriski võtmeindikaatorite ning hagide kohta.

IT- ja süsteemirisk

Süsteemide ja tehnoloogia ebapiisavusest, ebasobivusest ning häiretest tulenevad riskid, nt funktsionaalsuse probleemid, jõudluse (mahu probleemid; ebapiisav hooldus/pärandsüsteemide ebapiisav tugi; süsteemide kättesaamatus; ebapiisav testimine/arendus; tarkvara väljalaske/juurutamise probleemid; valesti seadistamine; puudulik andmete hoiustamine ja hävitamine; IT turvanõrkuste ära kasutamine; ebapiisav tehnoloogiaalne planeerimine; muud IT ja süsteemidega seotud probleemid; samuti ka ebapiisavad investeeringud tehnoloogiasse; arendusse ja rakendamisse; infoturberisk.

Protsessirisk

Protsesside ja organisatsiooni ülesehitusest ja toimimisest või mittetoimimisest tulenevad riskid nt protsessi disaini vead, sh vastuolulised protsessid; protsessi implementeerimise vead, sh puudulik või ajakohastamata protsessi kirjeldamine, puudused muudatuste/projektide juhtimisel; puudused sisejuhtimises (governance), sh ebaselged rollid ja vastutusala; muud protsessidega seotud probleemid, samuti ka maksed/arveldused/teenuste edasiandmine; dokumentatsiooni/lepingute haldamine, väärtuse määramine/hinnastamine; väärandmete sisestamine, avaldamine, muutmine sise- ja välisraportites; seadusandlusele mitte vastamine (juriidiline risk), müügitegevused; toimingute teostamine (protsessi(de) katkemine, vea tekitamise toimingurisk), maine väärkujundamine.

Personalirisk

Panga töötajate tegevusest või tegevusetusest tulenevad riskid nt inimlikud eksimused, ebapiisav koolitamine/kompetents; ebapiisav mehitatus; ebapiisavad rollid ja vastutusala, möödarääkimine ja/või puudulik kommunikatsioon, organisatsioonikultuur; töötajate pahatahtlik käitumine, muud personaliga seotud probleemid, samuti ka vargused; lubamatud tegevused/pettused/väärteod, tööseadusandluse rikkumine, töötajate ebaseaduslik organiseeritud tegevus, võtmetöötajate puudus või kaotus, töötajate ebapiisavad teadmised (oskused); töötajate eksimused, mis tulenevad hooletusest või teadmatusest; oskustöötajate puudumine, konfliktid töösuhetes, ebalojaalsus, distsipliiniprobleemid.

Väline risk

Välise osapoolte tegevusest või tegevusetusest ning keskkonnast ning vääramatust jõust tulenevad riskid, nt loodusõnnetused (pandeemia, maavärin, üleujutus); välise osapoolte pahatahtlik käitumine; välise osapoolte, sh partnerite mittepahatahtlik käitumine, sh tegevusetus; terrorism/välised rünnakud (v.a. küberrünnakud); keskkond (v.a. loodusõnnetused); geopoliitiline/majanduslik/sotsiaalne ebastabiilsus; regulatiivne ja seadusandlik keskkond. Samuti

ka välised teenusepakkujad, kliendid, vääramatu jõu risk (poliitiline risk), avalikkuse huvid ja ootused, mis kujundavad hinnangu asutuse tegevusele.

Operatsiooniriski igapäevast juhtimist teostab Panga vastavuskontrolli ja operatsiooniriski spetsialist. Operatsiooniriski juhtimise süsteemi toimimise üle teostab grupisiseid auditeid Panga siseauditi osakond

Operatsiooniriskide kapitalinõude arvutamisel rakendatakse Basel II ja Basel III kapitaliadekvaatsuse reeglite alusel baasmeetodit. Baasmeetodi puhul on operatsiooniriski kapitalinõue 15% Grupi põhitegevuse puhastulust.

4.7 Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine

Pank pöörab kõrgendatud tähelepanu temaga ärisuhtes oleva või tehingut või toimingut tegeva isiku, samuti ärisuhte loomist või tehingu või toimingu tegemist kavandava isiku tegevusele, et tuvastada, kas isik on rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt või asjaolud, mis annavad alust arvata, et isik püüab rahvusvahelist sanktsiooni vältida. Samuti pöörab Pank jätkuvalt kõrgendatud tähelepanu oma organisatsioonilise ülesehituse ja rakendatavate kontrollimeetmete tõhususe suurendamisele, et tagada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise (RPT/TRT) nõuete täitmine.

Pank on 2021. aastal tõhustanud organisatoorseid ja infotehnoloogilisi meetmeid, et minimeerida võimalust, et Panga teenuseid võidaks kasutada rahapesuks või terrorismi rahastamiseks või kehtestatud finantssanktsioonidega seatud piirangute rikkumiseks. Pangas on kasutusele võetud tehingute automatiseeritud sõelumise tehnoloogia (AST), mis analüüsib kliendibaasi ja kõiki klienditehinguid, et tuvastada nendes etteantud parameetrite alusel rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekte ning riikliku taustaga isikuid. Lisaks võimaldab AST tuvastada seadistatud parameetrite abil ka teisi isikuid või tehinguid, mille osas tuleb kohaldada tugevdatud hoolsusmeetmeid.

Panga juhatus on loonud seiresüsteemi, et tagada valdkonnaga seonduvate riskide pidev hindamine ja nende võrdlemine sätestatud piirmääradega. Regulaarse riskide hindamise raames tuvastatakse Panga tegevuses peamised ohud ja seonduvad riskifaktorid, samuti nende realiseerumise või esinemise tõenäosus ning hinnatakse valdkondi, mille osas peab Pank riskide maandamiseks kohaldama täiendavaid hoolsusmeetmeid.

Tagamaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete ning finantssanktsioonide kohaldamise maksimaalset efektiivsust, on Pank üles ehitanud kolme kaitseliiniga riskijuhtimise süsteemi.

Esimese kaitseliini ülesanneteks on hoolsusmeetmete kohaldamine ärisuhte loomisel, sh kliendi isikusamasuse tuvastamine ja tunne oma klienti põhimõtte rakendamine selliselt, et saadud info alusel oleks võimalik määrata kindlaks kliendi riskiaste ning teostada nõuetekohaselt hilisemat ärisuhte seiret.

Teise kaitseliini ülesanne on tagada Panga protsesside/toodetega/teenustega seotud riskide tuvastamine, hindamine, juhtimine ja vastavate maandamismeetmete rakendamine, et tagada vastavus õigusaktidele, rahvusvahelistele normidele, Panga majanduslikele eesmärkidele.

Kolmanda kaitseliini moodustab Pangas sõltumatu siseaudit, mis allub vahetult nõukogule.

Siseaudit kontrollib ja hindab riskihinnangutest lähtuvalt kogu Panga ja konsolideerimisgrupi tegevust, muuhulgas vähemalt kord aastas rahapesu ja terrorismi tõkestamise normide vastavust ja Panga sise-eeskirjade täitmist.

Lisaks nimetatud kaitseliinidele on loodud kõrge riskiga klientide aktsepteerimise komitee, mis vaatab läbi kõik kõrgema riskiga kliendikandidaatide taotlused kui ka ärisuhted olemasolevate klientidega, et tagada Panga riskiisust ja –taluvusest tulenevate piirmäärade täitmine.

Lähtuvalt Panga strateegiast on Pank loobunud maksuvabades ja madala maksumääraga riikides/territooriumitel registreeritud juriidiliste isikute teenindamisest. 2021. aasta lõpu seisuga ei olnud Pangal ärisuhteid sellistest piirkondadest pärit isikutega. Lisaks on Pank hoidunud ärisuhete loomisest virtuaalvääringu teenuse pakkujatega ja finantsvahenduse teenust pakkuvate ettevõtetega, kuna selliste isikute tegevusega kaasnevate riskide mõju ei ole võimalik adekvaatselt hinnata. Suhtes mitteresidentide isikutega on Pank seadnud oluliseks kriteeriumiks kliendi seotuse Eestiga. Eraldi kõrge riskiga klientide kategooria moodustavad residendist juriidilised isikud, mille omanike struktuuris võivad olla mitteresidendid. 2021. aasta lõpu seisuga oli Pangal ärisuhted 277 Eestis asutatud juriidilise isikutega, mille omanike struktuuris olid mitteresidendid väljastpoolt EL'i.

Panga juhatus ning nõukogu on seadnud eesmärgiks finants sanktsioonide efektiivse rakendamise ja RPT/TRT riskide efektiivse maandamise põhimõtete rakendamise kogu Grupis. Pank täiendab regulaarselt AML/CTF valdkonnas rakendatavaid protseduure ja juhendeid ning rakendab infotehnoloogilisi lahendeid seatud eesmärkide saavutamiseks. 2021. aastal täiendati kliendihaldusprogrammi CRM mitme uue mooduliga, mis võimaldavad automatiseeritult määrata klientide riskiastme ning seonduvate hooldusmeetmete ulatuse. Lisaks täiendati aasta jooksul pidevalt AST funktsioonide seadistust, et tagada rahvusvahelise sanktsiooni subjektide täpsema tuvastamise võimekus isikute nimekuju moonutava müra korral ning lisati analüüsi stsenaariumitesse tehingute monitoorimise täiendavaid parameetreid ja märksõnu.

2021. aastal muutis Pank I ja II kaitseliini struktuuri ja koosseisu, et tagada selle parem vastavus ja kompetents tegevusega kaasnevatele riskidele. Panga I ja II kaitseliini töötajad osalesid aasta jooksul ca 23 koolitusel, sh rahapesu ja terrorismi ja finants sanktsioonide kohaldamise alaste teadmiste valdkonnas. 2021. aastal viidi Pangas läbi 6 kontrollimenetlust kohalduvate protseduuride täitmise kontrollimiseks.

4.8 Finantsvarade ja kohustuste õiglase väärtus

Grupp kajastab järgmisi finantsvarasid õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande:

31.12.2021 (tuhandetes eurodes)					
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Lisa	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku
Nõuded klientidele	7	-		316	316
Omakapitaliinstrumendid (väärtpaberid)	8	37	-	-	37
Kokku finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		37	-	316	353
31.12.2020 (tuhandetes eurodes)					
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Lisa	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku
Nõuded klientidele	7	-		460	460
Omakapitaliinstrumendid (väärtpaberid)	8	37	-	-	37
Kokku finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		37	-	460	497

IFRS 13 määrab kindlaks õiglase väärtuse hindamistehnikate hierarhia, mis põhineb sellel, kas hindamistehnika sisendid on jälgitavad või mitte.

Hierarhias kasutatud tesemed:

- Tase 1 – aktiivsel turul noteeritud hindnoteeritud (korrigeerimata) turuhinnad aktiivsel turul identsetele varadele ja kohustustele;
- Tase 2 – hindamistehnikad, mille puhul õiglase väärtuse hindamise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid on otseselt või kaudselt jälgitavad;
- Tase 3 – hindamistehnikad, mille puhul õiglase väärtuse hindamise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid ei ole jälgitavad. Ülalpool tabelis toodud Nõuded klientidele olid hinnatud diskonteeritud tulevaste rahavoogude põhjal kasutades turuintressimäära.

Varad/ kohustused, mida ei mõõdetata õiglases väärtuses kuid mille õiglase väärtus on avalikustatud:

TBB panga juhatus on hinnanud bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varade ja kohustuste õiglase väärtust. Õiglase väärtuse tuvastamiseks diskonteeritakse tulevikurahavood turuintressikõvera alusel (Tase 3) (vt Lisa 2. „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte. Finantsinstrumendid“).

Laenude klientidele puhul vaadeldakse igat klienti eraldi ning intressimäärad erinevad tulenevalt kliendi riskitasemest, mistõttu nende laenude tuleviku rahavoogude diskonteerimiseks ei ole võimalik rakendada homogeenset ja sarnastel tehingutel põhinevat võrreldavat intressimäära. Valdav osa laenudest on ujuva intressimääraga, ehk vastavad turuintressi muutustele. Klientide riskimarginaalides ei toimunud olulisi muudatusi võrreldes arvelevõtmisega. Seega, seisuga 31.12.2021.a. ega 31.12.2020.a. laenude õiglase väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest.

Raha ja nõuded keskpangale – bilansiline väärtus on sama, mis õiglase väärtus, sest varasid saab sama väärtusega realiseerida tavakorras.

Nõuded krediidasutustele - õiglase väärtus võrdub bilansilise väärtusega, kuna varasid saab korrapärase tehingus realiseerida sama hinnaga. Teiste krediidasutuste nõuded on nõudmiseni hoiused.

Muud nõuded, viitvõlad ja muud kohustused on tekkinud tavapärase äritegevuse käigus ja kuuluvad tasumisele lühiajaliselt, mistõttu juhtkonna hinnangul nende õiglase väärtus oluliselt ei erine bilansilisest väärtusest. Need nõuded ja kohustused ei kanna intressi.

Fikseeritud intressimääradega klientide hoiused on lühiajalised ning hoiuste hinnastamisel järgitakse turutingimusi. 2021. aastal ei ole turu intressikõver oluliselt muutunud, mistõttu tulevikurahavoogude diskonteerimise tulemusena leitav hoiuste õiglase väärtus oluliselt ei erine nende bilansilisest väärtusest.

Vt ka finantsvarade ja finantskohustuste tähtajalist struktuuri likviidsusriski juures käesolevas lisas.

4.9 Kapitali juhtimine ja kapitali adekvaatsus

Grupp kasutab riskipõhist kapitali planeerimist, tagades, et kõik riskid oleksid igal ajahetkel piisavalt kaetud omavahenditega. Kapitali planeerimisel lähtub Grupp riskistrateegiast, riskipoliitikast ja regulatiivdokumentidest (Krediidasutuste seadusest ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 575/2013, ehk kapitalinõuete määrusest).

Kapitalivajaduse planeerimine toimub regulatiivse **kapitali adekvaatsuse** arvutamise baasil, millele liidetakse juurde kapitalinõuded täiendavate riskide katteks. Selliste otsuste langetamise instrumendiks on kapitali piisavuse stressitestimine Pillar 1 ja Pillar 2 adekvaatsuse kriteeriumite alusel. Kapitali adekvaatsus väljendab panga omavahendite piisavust krediidiriski, tururiski ja operatsiooniriski katmiseks ning vastavust krediidasutuse majandustegevusele.

Alates 2014. aasta algusest Euroopa Liidus kehtib pankadele ühtne kapitali adekvaatsuse miinimumnõue (baasnõue 8%), kuid lisaks sellele Eestis on kehtestatud täiendavad kapitalipuhvri nõuded:

- kapitali säilitamise puhver 2.5%
- süsteemse riski puhver 0% (1% kuni 30.04.2020)
- vastutsükliline puhver 0-2.5% (alates 01.01.2016).

Süsteemse riski puhvri nõue kehtib Eestis alates 1. augustist 2014. Alates 1. augustist 2016 kehtis kõikidele krediidasutustele 1% puhvrimäär, mida kohaldatakse Eestis asuvatele riskipositsioonidele. COVID-19 pandeemia tõttu otsustas Eesti Pank erakorraliselt langetada 1. maist 2020 puhvrimäära ajutiselt 0%le.

Alates 2016. aastast peavad kõik EL krediidasutused hoidma omavahendeid vastutsüklilise kapitalipuhvri nõude täitmiseks. Vastutsüklilise puhvri nõue on krediidasutuse koguriskipositsiooni ja vastutsükliliste kapitalipuhvrite kaalutud keskmise määra korrutis. Vastutsüklilise puhvri määr kehtestatakse geograafilisel põhimõttel riikide lõikes vastava riigi määratud asutuse poolt. Eestis kehtib alates 2016. aastast vastutsüklilise kapitalipuhvri nõue 0%.

Alates 07. detsember 2022 taaskehtestatakse vastutsüklilise kapitalipuhvri määra baasnõude tasemele 1% ehk sama suurena kui COVID-19 kriisi eelselt kehtinud süsteemse riski puhvri nõue, millega taastab Eesti Pank kapitalipuhvri hoidmise nõude, mis COVID-19 pandeemiast lähtuva suure ebakindluse tõttu 1. mail 2020 vabastati. Seega asendatakse varem kasutatud süsteemse riski puhver vastutsüklilise kapitalipuhvri instrumendiga.

Alates 10. jaanuar 2022 arvestades viimaseid kehtivaid SREP kapitalinõudeid on Grupi minimaalseks regulatiivseks omavahendite suhtarvaks 21,16% (kuni 10.01.2022 20,34%), mis tagab, et kaetud oleks nii Pillar 1, Pillar 2 riskid kui ka kombineeritud puhvri nõue.

Omavahendid

Vastavalt pangandusmäärusele koosnevad krediidasutuse või konsolideerimisgrupi omavahendid esimese ja teise taseme omavahenditest.

Esimese taseme omavahendid koosnevad esimese taseme põhiomavahenditest ja täiendavatest esimese taseme omavahenditest.

TBB panga Grupi esimese taseme põhiomavahendite koosseisu kuuluvad:

- a) sissemakstud kapitaliinstrumendid ehk aktsiakapital;
- b) jaotamata kasum;
- c) muud reservid;

Punktides a–c osutatud kirjeid tunnustatakse esimese taseme põhiomavahenditena ainult siis, kui krediidasutus saab neid piiramatult ja viivitamatult kasutada, et katta riskid või kahju kohe, kui need tekivad. Punkti b kohaldamisel võib krediidasutus kajastada aruandeperioodi vahekasumit või aastakasumit esimese taseme põhiomavahendites enne, kui ta on teinud ametliku otsuse, millega kinnitatakse aruandeaasta lõplik kasum, ainult pädeva asutuse eelneval loal.

Täiendavaid esimese taseme omavahendeid ja teise taseme omavahendeid TBB panga Grupp ei oma.

Vastavalt regulatiivnõuetele krediidasutuse omavahendid peavad olema vähemalt 5 miljoni eurot ja koguomavahendite suhe koguriskipositsioonisse (koguomavahendite suhtarv) peab olema vähemalt 10.5% (11.5% kuni 30.04.2020). Grupile kehtivad ka Pillar 1 riskide ja Pillar 2 riskide lisanõuded, mis võtavad arvesse Grupi spetsiifilisi omadusi ja riski profiile (vt *Tegevusaruande osa „2.10 Suhtarvud ja kapitali adekvaatus“*).

Grupi kapitaliks ehk omavahenditeks on esimese ja teise taseme omavahendid nagu need on määratud kapitalinõuete määruses (31.12.2021: 20 336 tuhat eurot, 31.12.2020: 21 756 tuhat eurot). Esimese taseme põhiomavahendite regulatiivse korrigeerimisena on kajastatud immateriaalse vara kogusumma ning jooksva majandusaasta kahjum, milles kajastub vara väärtuse langus ja oodatav kahjum, arvestatud vastavalt IFRS 9 („*Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr.183/2014*“) (vt peatükk 2.10).

Juhkonna hinnangul, Grupp on vastavuses kõikidega välis- ja sisemiste kapitali juhtimise nõuetega seisuga 31.12.2021 ja 31.12.2020.

Kapitalivajaduse leidmiseks prognoositakse bilansipositsioone, võttes aluseks võimalikke muutusi erinevate riskiga kaalutud varade ja omakapitalikirjete lõikes ning soovitud kapitalitasemete hoidmise. Kapitali planeerimisel ja äriplaani koostamisel kesk- ja lühiajalises perspektiivis arvestatakse selliseid näitajaid nagu kapitaliseerituse tase, minimaalne ja soovitav omakapitali määr, omakapitali kordaja (leverage), tähtajaliste hoiuste katmise tase Grupi omavahenditega, kõrglikviidsete aktive summa ning vastuvõetud riski ja likviidsusestrateegiad.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 575/2013 sätestatud avalikustatav teave Grupi omavahendite, kapitalinõuete ja adekvaatsuse normatiivide täitmise kohta on toodud TBB panga 2021. aasta riski ja kapitali (Pillar 3) raportis panga koduleheküljel www.tbb.ee.

Lisa 5. Nõuded keskpangale

Vastavalt Euroopa Keskpanga nõuetele on kehtestatud Eestis tegutsevatele krediidasutustele kohustusliku reservi nõue. Kohustusliku reservi nõude arvestuse baasi hulka kuuluvad kõik krediidasutuse poolt võõrvahendite kaasamise teel saadud bilansilised kohustused ja tingimuslikest kohustustest konsolideerimisgruppi kuuluvate residentsete finantseerimisasutuste kohustuste katteks väljastatud finantsgarantiid. Kohustusliku reservi nõude suurus arvutatakse kuu lõpu bilansi alusel ja peab olema täidetud aruandeperioodil keskmisena. 2021 ja 2020 aasta jooksul oli TBB pank nimetatud nõudega vastavuses. Seisuga 31. detsember 2021 moodustavad nõuded keskpangale 79 501 tuhat eurot (31.12.2020: 57 662 tuhat eurot). Reservenõue 31.12.2021 seisuga oli 1 133 tuhat eurot (31.12.2020: 1 011 tuhat eurot), seega on vabu vahendeid Eesti Pangas seisuga 31.12.2021 78 368 tuhat eurot (31.12.2020: 56 651 tuhat eurot), mis on kajastatud raha ekvivalentidena.

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Arvelduskonto päevalõpu jääk kuu keskmisena	73 170	54 106
Kohustusliku reservi nõue kuu keskmisena	1 136	992
Kohustusliku reservi ületäitmine kuu keskmisena	70 446	51 940

2021. aastal ja 2020. aastal Grupp ei ole saanud intressitulu keskpangas arvelduseks hoitavatelt vahenditelt.

2014. aastast kehtestas Euroopa Keskpank hoiustamise püsivõimaluse negatiivse intressimäära. Negatiivne intressimäär kehtib ka kohustusliku reservi nõudeid ületavatele keskmistele reservihoiustele ja muudele eurosüsteemis hoitavatele hoiustele. Muudatus jõustus 11. juunil 2014. 2021. aastal olid Grupi negatiivse intressimäära kulud 311 tuhat eurot (2020: 224 tuhat eurot).

Lisa 6. Nõuded krediidasutustele

Nõuded krediidasutustele jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)		
	Lisa	31.12.2021	31.12.2020
Nõudmiseni deposiidid:			
OECD maade pankades		14 542	13 781
SRÜ ja muude maade pankades		1 623	408
Nõudmiseni deposiidid kokku		16 165	14 189
Tähtajalised deposiidid:			
OECD maade pankades		8 830	8 150
Tähtajalised deposiidid kokku		8 830	8 150
Kokku nõuded krediidasutustele		24 995	22 339

Tähtajaliste deposiitide lõpptähtajad on 2021. aastal. Seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 oli tähtajaliste deposiitide keskmine intressimäär vastavalt 0,07% ja 0,13%.

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 toodud krediidasutustele nõuete analüüs krediitikvaliteedi järgi Standard and Poor's, Moody's Investors ja Lianhe Credit Rating Co. Ltd reitingute põhjal (nõuded, mis ei ole aegunud ega allahinnatud).

31.12.2021		(tuhandetes eurodes)	
	Nõudmiseni deposiidid	Tähtajalised deposiidid	Kokku
Nõuded krediidasutustele			
- reitinguga AA, A-1	1 072	-	1 072
- reitinguga A-2	15 093	8 830	23 923
Kokku	16 165	8 830	24 995

31.12.2020		(tuhandetes eurodes)	
	Nõudmiseni deposiidid	Tähtajalised deposiidid	Kokku
Nõuded krediidasutustele			
- reitinguga A-2	14 189	8 150	22 339
Kokku	14 189	8 150	22 339

Grupp lähtub vahendite paigutamisel teistesse krediidasutustesse eelkõige varasemast koostööst omandatud kogemustest. Regulaarselt jälgitakse nende krediidasutuste finantsaruandeid, kus vahendeid hoitakse ning jälgitakse nõuete kvaliteeti (vt Lisa 27. „Bilansipäevajärgsed sündmused“).

Lisa 7. Nõuded klientidele

(tuhandetes eurodes)		
Nõude liik	31.12.2021	31.12.2020
Laenud klientidele (AC), neto	50 234	49 197
Laenud juriidilistele isikutele	42 808	44 124
- Investeeringislaenud	38 519	37 641
- Arvelduslaenud	1 360	3 263
- Liisingud	2 103	2 513
- Muud laenud	826	707
Laenud eraisikutele	7 654	7 385
- Eluasemelaenud	6 604	5 975
- Muud laenud ja liisingud	1 050	1 410
Laenude allahindlus	-228	-2 312
Nõuded klientidele (FVTPL)*	316	460
- Muud nõuded	316	460
Kokku nõuded klientidele	50 550	49 657

*vt lisa 2 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“ ja 4 „Riskijuhtimine. Finantsvarade ja kohustuste õiglane väärtus“ (4.8 Finantsvarade ja kohustuste õiglane väärtus)

Juriidilistele isikutele muude laenude ja muude nõuete all on kajastatud:

- Pangas: nõuded finantseerimisasutusele, krediitkaardivõlgnevused, loovutatud nõuded;
- liisingus: faktooring, võlaajutamise lepingud ja liisingu poolt lõpetatud lepingud.

Eraisikutele muude laenude ja liisingute all on kajastatud:

- Pangas: kõik laenud eraisikutele, mis ei ole eluasemelaenud (arvelduslaen, plaaniline laen, krediitkaardivõlgnevus);
- liisingus: kõik muud liisingud, mis ei ole eluasemega seotud (näiteks sõiduautode liisingud).

Finantsvarade krediitkvaliteet laenu liikide ja krediitklasside lõikes

31.12.2021 (tuhandetes eurodes)				
Investeeringislaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediitklass 1	15 163	-	-	15 163
Krediitklass 2	15 320	902	253	16 475
Krediitklass 3	526	3 396	250	4 172
Krediitklass 4	-	290	2 261	2 551
Krediitklass 5	-	-	158	158
Bruto jääkväärtus	31 009	4 588	2 922	38 519
Allahindlus	-16	-54	-70	-140
Bilansiline jääkväärtus	30 993	4 534	2 852	38 379

31.12.2020 (tuhandetes eurodes)				
Investeeringislaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediitklass 1	22 101	-	-	22 101
Krediitklass 2	8 243	151	270	8 664
Krediitklass 3	-	549	535	1 084
Krediitklass 4	-	171	2 307	2 478
Krediitklass 5	-	-	3 314	3 314
Bruto jääkväärtus	30 344	871	6 426	37 641
Allahindlus	-36	-16	-1 157	-1 209
Bilansiline jääkväärtus	30 308	855	5 269	36 432

31.12.2021 (tuhandetes eurodes)				
Arvelduslaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	666	-	-	666
Krediidiklass 2	433	201	-	634
Krediidiklass 3	60	-	-	60
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	1 159	201	-	1 360
Allahindlus	-1	-2	-	-3
Bilansiline jääkväärtus	1 158	199	-	1 357

31.12.2020 (tuhandetes eurodes)				
Arvelduslaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	410	-	-	410
Krediidiklass 2	953	-	-	953
Krediidiklass 3	-	-	-	-
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	1 900	1 900
Bruto jääkväärtus	1 363	-	1 900	3 263
Allahindlus	-4	-	-722	-726
Bilansiline jääkväärtus	1 359	-	1 178	2 537

31.12.2021 (tuhandetes eurodes)				
Liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	1 168	24	-	1 192
Krediidiklass 2	518	-	-	518
Krediidiklass 3	-	291	2	293
Krediidiklass 4	-	21	-	21
Krediidiklass 5	-	-	79	79
Bruto jääkväärtus	1 686	336	81	2 103
Allahindlus	-3	-16	-25	-44
Bilansiline jääkväärtus	1 683	320	56	2 059

31.12.2020 (tuhandetes eurodes)				
Liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	1 335	-	-	1 335
Krediidiklass 2	356	46	15	417
Krediidiklass 3	-	466	19	485
Krediidiklass 4	-	-	37	37
Krediidiklass 5	-	-	239	239
Bruto jääkväärtus	1 691	512	310	2 513
Allahindlus	-13	-79	-195	-287
Bilansiline jääkväärtus	1 678	433	115	2 226

31.12.2021 (tuhandetes eurodes)				
Muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	568	-	-	568
Krediidiklass 2	63	-	-	63
Krediidiklass 3	-	195	-	195
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	631	195	-	826
Allahindlus	-	-3	-	-3
Bilansiline jääkväärtus	631	192	-	823

31.12.2020 (tuhandetes eurodes)				
Muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	669	-	-	669
Krediidiklass 2	-	-	-	-
Krediidiklass 3	-	-	-	-
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	38	38
Bruto jääkväärtus	669	-	38	707
Allahindlus	-	-	-38	-38
Bilansiline jääkväärtus	669	-	-	669

31.12.2021 (tuhandetes eurodes)				
Eluasemelaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	4 271	-	-	4 271
Krediidiklass 2	1 905	-	-	1 905
Krediidiklass 3	77	256	-	333
Krediidiklass 4	-	-	38	38
Krediidiklass 5	-	-	57	57
Bruto jääkväärtus	6 253	256	95	6 604
Allahindlus	-1	-4	-2	-7
Bilansiline jääkväärtus	6 252	252	93	6 597

31.12.2020 (tuhandetes eurodes)				
Eluasemelaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	4 846	-	-	4 846
Krediidiklass 2	1 059	-	-	1 059
Krediidiklass 3	-	-	70	70
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	5 905	-	70	5 975
Allahindlus	-2	-	-3	-5
Bilansiline jääkväärtus	5 903	-	67	5 970

31.12.2021 (tuhandetes eurodes)				
Muud laenud ja liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	448	-	-	448
Krediidiklass 2	363	-	-	363
Krediidiklass 3	9	3	-	12
Krediidiklass 4	-	3	224	227
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	820	6	224	1 050
Allahindlus	-1	-4	-26	-31
Bilansiline jääkväärtus	819	2	198	1 019

31.12.2020 (tuhandetes eurodes)				
Muud laenud ja liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	925	-	-	925
Krediidiklass 2	231	2	-	233
Krediidiklass 3	-	9	-	9
Krediidiklass 4	-	3	240	243
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	1 156	14	240	1 410
Allahindlus	-1	-14	-32	-47
Bilansiline jääkväärtus	1 155	-	208	1 363

Laenud klientidele tagatise liigi järgi

Kui laenul on mitu tagatist, näidatakse allpool toodud tabelites see tagatis, mis on laenuga seotud riskide hindamise seisukohast Panga hinnangul olulisim. Tagatiste olulisuse osas on kokku 3 taset. Grupisiselt rakendatav tagatiste tasemetele jagamine põhineb regulatiivsetel nõuetel. Hüpotek, tagatishoiused ja riigi- ja pangagarantii kuuluvad 1. taseme tagatiste hulka. Kinnisvaraga tagatud laenude puhul esitatakse kinnisvaratagatis alati esimesena, sõltumata selle kvaliteedist võrreldes muu tagatisega. Juhul kui ühe tagatisega tagatakse mitu laenunõuet, jagatakse tagatise väärtus proportsionaalselt nõuete vahel sõltuvalt nõuete jäägist.

31.12.2021 (tuhandetes eurodes)						
Laenu liik	Hüpotek	Käendus	Liising- vara	Tagamata	Muud*	Kokku
Laenud juriidilistele isikutele	35 864	4 837	1 440	557	110	42 808
Investeeringislaenu	34 479	3 940	-	-	100	38 519
Arvelduslaenu	1 360	-	-	-	-	1 360
Liisingud	25	638	1 440	-	-	2 103
Muud laenu	-	259	-	557	10	826
Laenud eraisikutele	7 303	221	33	86	11	7 654
Eluasemelaenu	6 604	-	-	-	-	6 604
Muud laenu ja liisingud	699	221	33	86	11	1 050
Kokku laenud klientidele (bruto jääkväärtus)	43 167	5 058	1 473	643	121	50 462

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Hüpoteek	Käendus	Liising- vara	Tagamata	Muud*	Kokku
Laenud juriidilistele isikutele	40 819	609	2 132	507	57	44 124
Investeeringislaenud	37 585	3	-	-	53	37 641
Arvelduslaenud	3 200	63	-	-	-	3 263
Liisingud	34	385	2 094	-	-	2 513
Muud laenud	-	158	38	507	4	707
Laenud eraisikutele	6 956	238	64	102	25	7 385
Eluasemelaenud	5 975	-	-	-	-	5 975
Muud laenud ja liisingud	981	238	64	102	25	1 410
Kokku laenud klientidele (bruto jääkväärtus)	47 775	847	2 196	609	82	51 509

* Muud nõuete tagatised sisaldavad laekumisi kontole, tagatishoiuseid.

Tagatiste piisavus

Tabelites allpool on avalikustatud laenude tegelik tagatiskate. Tagatiskatte väärtuseks on tagatislepingute alusel Grupile juriidiliselt kuuluvate tagatisõiguste summa kokku. Tagatiste õiglane väärtus on avalikustatud individuaalselt hinnatavate (ehk 3. Faasi) nõuete puhul, vaata tabeleid „Individuaalselt allahinnatud laenude tagatiste õiglane väärtus“.

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatiskattega			Nõuded mittepiisava tagatiskattega		
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tegelik tagatiskate tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid	Nõuete Bilansiline väärtus	Tegelik tagatiskate tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid
Nõuded klientidele, bruto jääkväärtus	49 183	90 217	6 997	1 595	919	914
Investeeringislaenud	37 798	69 632	4 847	721	720	720
Arvelduslaenud	1 360	3 006	-	-	-	-
Liisingud	2 098	4 580	1 891	5	5	5
Muud laenud	585	867	259	557	-	-
Eluasemelaenud						
eraisikutele	6 604	10 457	-	-	-	-
Muud laenud ja liisingud						
eraisikutele	738	1 675	-	312	194	189
Laenude allahindlus	-197			-31		
Nõuded klientidele, neto jääkväärtus	48 986			1 564		

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatiskattega			Nõuded mittepiisava tagatiskattega		
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tegelik tagatiskate tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid	Nõuete Bilansiline väärtus	Tegelik tagatiskate tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid
Nõuded klientidele, bruto jääkväärtus	50 780	104 620	836	729	49	11
Investeeringislaenud	37 641	79 834	3	-	-	-
Arvelduslaenud	3 263	6 166	64	-	-	-
Liisingud	2 449	7 075	385	64	33	-
Muud laenud	150	224	147	557	11	11
Eluasemelaenud						
eraisikutele	5 975	9 029	-	-	-	-

Muud laenud ja liisingud eraisikutele	1 302	2 292	237	108	5	-
Laenude allahindlus	-2 207			-105		
Nõuded klientidele, neto jääkväärtus	48 573			624		

Individuaalselt allahinnatud laenude tagatiste õiglane väärtus

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatisega			Nõuded mittepiisava tagatisega		
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglane väärtus		Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglane väärtus	
		tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid		tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid
Individuaalselt allahinnatud laenud, bruto jääkväärtus	3 098	4 496	100	224	189	189
Investeeringulaenud	2 922	4 328	100	-	-	-
Arvelduslaenud	-	-	-	-	-	-
Liisingud	81	56	-	-	-	-
Muud laenud	-	-	-	-	-	-
Eluasemelaenud eraisikutele	95	112	-	-	-	-
Muud laenud ja liisingud eraisikutele	-	-	-	224	189	189
Laenude allahindlus	-96			-27		
Individuaalselt allahinnatud laenud, neto jääkväärtus	3 002			197		

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatisega			Nõuded mittepiisava tagatisega		
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglane väärtus		Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglane väärtus	
		tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid		tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid
Individuaalselt allahinnatud laenud, bruto jääkväärtus	3 155	4 173	9	5 829	3 842	189
Investeeringulaenud	2 839	3 414	-	3 587	2 443	-
Arvelduslaenud	-	-	-	1 900	1 177	-
Liisingud	246	545	9	64	33	-
Muud laenud	-	-	-	38	-	-
Eluasemelaenud eraisikutele	70	214	-	-	-	-
Muud laenud ja liisingud eraisikutele	-	-	-	240	189	189
Laenude allahindlus	-160			-1 987		
Individuaalselt allahinnatud laenud, neto jääkväärtus	2 995			3 842		

Laenu väljaandmisel Grupp saab kliendilt tagatise õiglase väärtuse hindamise dokumente ning uuendab seda järgnevat aastat jooksul (iga ühe/kolme aasta tagant), sõltuvalt laenuõude suurusest/tagatise tüübist. Tabelis avalikustatud tagatiste õiglase väärtuse määramisel on arvestatud väärtuse allahindlusega (*haircut*) suurusjärgus (10-50%), et arvestada tagatise kvaliteedi muutustega ja likviidsusega realiseerimisel.

Valdav osa Faas 3 nõuetest on piisava ja kvaliteetse tagatisega (1. järjekoha hüpoteegid).

Nõuete allahindluse muutuste analüüs

(tuhandetes eurodes)

Nõuete koond allahindlus	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2020	37	106	1 135	1 278
Liikumised:	-	-12	12	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-
Faasist 2 Faasi 1	1	-1	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-11	11	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	19	-	5	24
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	13	23	1 031	1 067
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-13	-8	-36	-57
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2020	56	109	2 147	2 312
Liikumised:	12	-15	3	-
Faasist 1 Faasi 2	-6	6	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-
Faasist 2 Faasi 1	19	-19	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-9	9	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	7	-7	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	6	19	2	27
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-44	-19	-23	-86
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-8	-11	-206	-225
Mahakandmised	0	0	-1 800	-1 800
Allahindlus seisuga 31.12.2021	22	83	123	228

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise meetodikale“.

(tuhandetes eurodes)

Investeeringislaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2020	28	10	459	497
Liikumised:	-	-1	1	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-
Faasist 2 Faasi 1	1	-1	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	9	-	-	9
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	10	10	697	717
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-11	-3	-	-14
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2020	36	16	1 157	1 209
Liikumised:	4	-8	4	-
Faasist 1 Faasi 2	-5	5	NA	-

Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-
Faasist 2 Faasi 1	10	-10	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-3	3	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	5	13	2	20
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-23	34	-18	-7
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-6	-1	-4	-11
Mahakandmised	0	0	-1 071	-1 071
Allahindlus seisuga 31.12.2021	16	54	70	140

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise meetoodikale“.

(tuhandetes eurodes)				
Arvelduslaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2020	2	-	463	465
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	1	-	-	1
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	2	-	259	261
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-1	-	-	-1
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2020	4	-	722	726
Liikumised:	-1	1	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-1	1	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-1	1	-	-
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-1	-	-	-1
Mahakandmised	-	-	-722	-722
Allahindlus seisuga 31.12.2021	1	2	-	3

(tuhandetes eurodes)				
Liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2020	6	94	163	263
Liikumised:	-	-11	11	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-11	11	-

Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	7	-	3	10
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	1	-	54	55
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-1	-4	-11	-16
Mahakandmised	-	-	25	-25
Allahindlus seisuga 31.12.2020	13	79	195	287
Liikumised:	2	4	-6	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	2	-2	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-1	1	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	7	-7	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	1	1	0	2
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-12	-60	-3	-75
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-1	-8	-161	-170
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2021	3	16	25	44

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2020	-	-	38	38
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-	-	-	-
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-	-
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2020	-	-	38	38
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	-	1	-	1
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-	2	-	2
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-38	-38
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2021	-	3	-	3

(tuhandetes eurodes)				
Eluasemelaenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2020	1	-	3	4
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	1	-	-	1
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-	-
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2020	2	-	3	5
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-1	4	2	5
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-3	-3
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2021	1	4	2	7

(tuhandetes eurodes)				
Muud laenu ja liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2020	-	2	9	11
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	2	-	2	4
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-1	13	21	33
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-1	-	-1
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2020	1	14	32	47
Liikumised:	7	-12	5	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	7	-7	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-5	5	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-

Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	-	4	-	4
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-7	-	-4	-11
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-2	-	-2
Mahakandmised	-	-	-7	-7
Allahindlus seisuga 31.12.2021	1	4	26	31

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

Nõuete muutused bruto jääkväärtustes

Nõuded kokku	(tuhandetes eurodes)			Kokku
	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2020	42 780	2 519	8 481	53 780
Liikumised:				
Faasist 1 Faasi 2	-2 379	-192	2 571	-
Faasist 1 Faasi 3	-236	236	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-2 467	NA	2 467	-
Faasist 2 Faasi 1	324	-324	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-104	104	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	11 206	4	1 033	12 243
Muutused finantsvarade saldodes**	-2 374	-141	-257	-2 772
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-8 105	-793	-2 806	-11 704
Mahakandmised	-	-	-38	-38
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	41 128	1 397	8 984	51 509
Liikumised:				
Faasist 1 Faasi 2	-4 434	3 626	808	-
Faasist 1 Faasi 3	-4 300	4 300	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-648	NA	648	-
Faasist 2 Faasi 1	514	-514	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-181	181	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	21	-21	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	12 495	2 008	100	14 603
Muutused finantsvarade saldodes**	-1 651	-1 238	-725	-3 614
Tagasimaksmine perioodi jooksul	-5 980	-211	-613	-6 804
Mahakandmised	-	0	-5 232	-5 232
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	41 558	5 582	3 322	50 462

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

** tagasimaksed ja kõikuvate saldode muutused (arvelduskrediidid ja krediitkaardilaenud)

Maksejõuetuse mõiste täpsustamise tagajärjel oli makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuete käsitlemine muudetud.

Seisuga 31.12.2020 olid kõik makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded klassifitseeritud esialgselt faasi 3 ja peale paranemisaja möödumist faasi 2 või 1 sõltuvalt kliendi maksedistsipliini, finantsseisundi ja muude asjakohaste asjaolude analüüsi tulemustest, kuid juhtkond on analüüsinud vastava populatsiooni trende ning otsustas muuta hinnangut.

Seisuga 31.12.2021 võivad esialgselt 3-sse faasi klassifitseeritud makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded olla paranemisaja möödumisel klassifitseeritud katseaja perioodiks faasi

2 ning juba peale katseaja lõppu faasi 2 või 1 sõltuvalt kliendi maksedistsipliini, finantsseisundi ja muude asjakohaste asjaolude analüüsi tulemustest. Selliste nõuete ümberklassifitseerimise mõjuks on 0.

(tuhandetes eurodes)				
Investeeringislaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2020	32 911	1 748	4 116	38 775
Liikumised:	-2 259	-156	2 415	-
Faasist 1 Faasi 2	-164	164	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-2 414	NA	2 414	-
Faasist 2 Faasi 1	319	-319	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-1	1	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	7 486	-	1 012	8 498
Muutused finantsvarade saldodes	-1 197	19	56	-1 122
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-6 597	-740	-1 135	-8 472
Mahakandmised	-	-	-38	-38
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	30 344	871	6 426	37 641
Liikumised:	-3 829	3 063	766	-
Faasist 1 Faasi 2	-3 726	3 726	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-595	NA	595	-
Faasist 2 Faasi 1	492	-492	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-171	171	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	9 541	1 903	100	11 544
Muutused finantsvarade saldodes	-469	-1 082	-721	-2 272
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-4 578	-167	-335	-5 080
Mahakandmised	-	-	-3 314	-3 314
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	31 009	4 588	2 922	38 519

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise meetodikale“.

(tuhandetes eurodes)				
Arvelduslaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2020	1 574	-	2 895	4 469
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	320	-	-	320
Muutused finantsvarade saldodes	171	-	-	171
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-702	-	-995	-1 697
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	1 363	-	1 900	3 263

Liikumised:	-201	201	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-201	201	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	517	-	-	517
Muutused finantsvarade saldodes	-121	-	-	-121
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-399	-	-	-399
Mahakandmised	-	-	-1 900	-1 900
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	1 159	201	-	1 360

(tuhandetes eurodes)

Liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2020	2 220	762	642	3 624
Liikumised:	-114	-42	156	-
Faasist 1 Faasi 2	-66	66	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-53	NA	53	-
Faasist 2 Faasi 1	5	-5	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-103	103	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	405	-	15	420
Muutused finantsvarade saldodes	-560	-166	-51	-777
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-260	-42	-452	-754
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	1 691	512	310	2 513
Liikumised:	15	1	-16	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	15	-15	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-5	5	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	21	-21	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	714	49	-	763
Muutused finantsvarade saldodes	-635	-184	-43	-862
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-99	-42	-170	-311
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	1 686	336	81	2 103

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2020	731	-	38	769
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-

Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	559	2	3	564
Muutused finantsvarade saldodes	-781	3	-4	-782
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	160	-5	1	156
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	669	-	38	707
Liikumised:	-110	110	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-110	110	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	4	50	-	54
Muutused finantsvarade saldodes	68	35	-	103
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-38	-38
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	631	195	-	826

(tuhandetes eurodes)

Eluasemelaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2020	4 615	-	313	4 928
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	1 877	-	-	1 877
Muutused finantsvarade saldodes	52	-	-243	-191
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-639	-	-	-639
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	5 905	-	70	5 975
Liikumised:	-303	263	40	-
Faasist 1 Faasi 2	-263	263	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-40	NA	40	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	1 652	-	-	1 652
Muutused finantsvarade saldodes	-309	-7	55	-261
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-692	-	-70	-762
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	6 253	256	95	6 604

(tuhandetes eurodes)				
Muud laenud ja liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2020	729	9	477	1 215
Liikumised:	-6	6	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-6	6	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	559	2	3	564
Muutused finantsvarade saldodes	-59	3	-15	-71
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-67	-6	-225	-298
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	1 156	14	240	1 410
Liikumised:	-6	-12	18	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-13	NA	13	-
Faasist 2 Faasi 1	7	-7	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-5	5	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	67	6	-	73
Muutused finantsvarade saldodes	-185	-	-16	-201
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-212	-2	-	-214
Mahakandmised	-	-	-18	-18
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	820	6	224	1 050

Bilansiväliste riskipositsioonide muutused bruto jääkväärtustes (v.a.Tegevusgarantiid)

(tuhandetes eurodes)				
Nõuded kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2020	4 213	0	4	4 217
Liikumised:	-2	2	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-2	2	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	1 471	-	-	1 471
Muutused finantsvarade saldodes	174	2	-	176
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-3 556	-	-	-3 556
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	2 300	4	4	2 308
Liikumised:	-49	-3	52	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-52	NA	52	-
Faasist 2 Faasi 1	3	-3	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-

Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	4 500	247	-	4 747
Muutused finantsvarade saldodes	-462	27	-56	-491
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-381	-1	-	-382
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	5 908	274	-	6 182

Bilansiväliste riskipositsioonide eraldiste muutuste analüüs

(tuhandetes eurodes)

Nõuete koond allahindlus	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Eraldis seisuga 01.01.2020	1	-	-	1
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	2	-	-	2
Muutused finantsvarade saldodes	-	-	-	-
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-1	-	-	-1
Mahakandmised	-	-	-	-
Eraldis seisuga 31.12.2020	2	-	-	2
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	2	1	-	3
Muutused finantsvarade saldodes	-1	-	-	-1
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-	-
Mahakandmised	-	-	-	-
Eraldis seisuga 31.12.2021	3	1	-	4

Bilansiväliste riskipositsioonide jaotus kohustuse liikide ja laenude klasside lõikes 2021

(tuhandetes eurodes)

Kohustuse liik	Tingimuslikud varad ja kohustused			Kokku
	Tegevusgarantiid	Laenulimiidid	Kasutamata faktooringud	
Kogumipõhiselt allahinnatud	456	5 441	741	6 638
Krediidiklass 1	456	815	235	1 506
Krediidiklass 2	-	4 626	234	4 860
Krediidiklass 3	-	-	272	272
Eraldis	-	3	1	4
Individuaalselt allahinnatud	-	-	-	-
Eraldis	-	-	-	-

2020

(tuhandetes eurodes)

Kohustuse liik	Tingimuslikud varad ja kohustused			Kokku
	Tegevus-garantiid	Laenulimiidid	Kasutamata faktooringud	
Kogumipõhiselt allahinnatud	139	2 139	169	2 447
Krediidiklass 1	139	986	169	1 294
Krediidiklass 2	-	1 148	-	1 148
Krediidiklass 3	-	4	-	4
Eraldis	-	2	-	2
Individuaalselt allahinnatud	-	-	-	-
Eraldis	-	-	-	-

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 esitatud Grupi laenud klientidele lõpptähtaja järgi.

	(tuhandetes eurodes)	
	2021	2020
Nõudmiseni	600	542
Tähtajaks tasumata	2 210	7 389
kuni 3 kuud	480	827
3-12 kuud	1878	1 871
1-2 aasta	2 294	1 172
2-5 aastat	6 312	4 951
üle 5 aasta	37 004	35 217
Kokku laenud klientidele	50 778	51 969

Selles tabelis tähtajaks tasumata laen on laen, mille lõpptähtajaks ei ole tagasi makstud.

Liisingute neto- ja brutoinvesteeringud

Liisingute neto- ja brutoinvesteeringu ning tulevikus teenitava renditulu analüüs seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 on järgnev:

(tuhandetes eurodes)	Nõuete nüüdisväärtus	
	31.12.2021	31.12.2020
Kokku nõuete brutoinvesteeringud	2 581	2 872
Tähtajaga kuni 1 aasta	1 362	1 417
Tähtajaga 1 kuni 2 aastat	583	876
Tähtajaga 2 kuni 3 aastat	300	403
Tähtajaga 3 kuni 4 aastat	238	110
Tähtajaga 4 kuni 5 aastat	98	66
Miinus: Tulevaste perioodide intressitulu	-211	-320
Kokku nõuete nüüdisväärtus	2 370	2 552
Tähtajaga kuni 1 aasta	1 246	1 210
Tähtajaga 1 kuni 2 aastat	530	795
Tähtajaga 2 kuni 3 aastat	272	379
Tähtajaga 3 kuni 4 aastat	226	103
Tähtajaga 4 kuni 5 aastat	96	65

Nõuded klientidele tegevusalade lõikes on esitatud lisas 4 „Riskijuhtimine“.
Nõuded klientidele valuutade lõikes on esitatud lisas 4 „Riskijuhtimine“.
Nõuded klientidele riikide lõikes on esitatud lisas 4 „Riskijuhtimine“.

Lisa 8. Muu vara

Muu vara jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Muud finantsvarad, s.h.	754	660
-rahad teel	585	577
-muu debitoorne võlgnevus	132	46
-väärtpaberid	37	37
Muud varad, s.h.	319	608
-ettemakstud tulevaste perioodide kulud	178	270
-tulumaksuvara	61	215
-ülevõetud vara	-	98
-muud varad	73	15
-mündid	7	10
Kokku	1 073	1 268

Seisuga 31.12.2021 Panga bilansil on kajastatud edasilükkunud tulumaksuvara maksukahjumitelt summas 61 tuhat eurot (seisuga 31.12.2020 oli 215 tuhat eurot). Edasilükkunud tulumaksuvara summa nõutav korrigeerimine tugineb värskest koostatud 2021-2024 prognoosidele. Grupi juhtkonna hinnangul on tõenäoline, et allesjäänud tulumaksuvara summas 61 tuhat eurot realiseerub läbi maksustatava kasumi tekke tulevikus.

Ülevõetud vara

	(tuhandetes eurodes)	
	Kinnisvara	Kokku
Jääk 31.12.2020	98	98
Jääk 31.12.2021	-	-

2021. aasta jooksul Grupp on müünud muu ülevõetud vara summas 98 tuhat eurot. 2020. aasta jooksul Grupp ei ole müünud laenulepingute alusel tagatisena hoitud vara. Ülevõetud varade realiseerimisest saadud vahenditega vähendatakse võlgnetavat summat. Kinnisvara on finantsseisundi aruande koostamise päeval ümber hinnatud sõltumatu eksperdi poolt õiglasesse väärtusesse lähtudes turul tehtud võrreldavatest tehingutest. Ülevõetud varad on Grupi finantsseisundi aruandes kajastatud kirjel „Muu vara“. Kahjumid ümberhindlusest on kajastatud kasumiaruandes.

Lisa 9. Põhivarad

Materiaalne ja immateriaalne põhivara jaguneb järgnevalt:

(tuhandetes eurodes)

	Materiaalne põhivara						Immateriaalne põhivara		Kokku põhivarad
	Paren- dused renditud põhi- varale	Ehitised	Kasutus- õigusega varad	Sõidukid	Kontori tehnika	Ette- maksed	Tarkvara	Ette- maksed	
Soetusmaksumus									
Seisuga 31. detsember 2019	1 335	3 651	362	39	2 314	-	217	684	8 602
Soetamine	-	-	-	-	-	28	-	295	323
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-	-197	-	-43	-	-240
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-	-17	-64	-	-	-	-81
Ümberklassifitseerimine põhivara ettemaksust	-	-	-	-	28	-28	179	-179	-
Seisuga 31. detsember 2020	1 335	3 651	362	22	2 081	-	353	800	8 604
Soetamine	-	-	82	-	-	16	-	240	338
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-	-139	-	-9	-	-148
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ümberklassifitseerimine põhivara ettemaksust	-	-	-	-	2	-16	201	-187	-
Seisuga 31. detsember 2021	1 335	3 651	444	22	1 944	-	545	853	8 794
Akumuleeritud kulum									
Seisuga 31. detsember 2019	-907	-415	-69	-22	-1 410	-	-104	-	-2 927
Perioodi kulum	-36	-72	-76	-3	-354	-	-71	-	-612
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-	197	-	43	-	240
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-	17	60	-	-	-	77
Seisuga 31. detsember 2020	-943	-487	-145	-8	-1 507	-	-132	-	-3 222
Perioodi kulum	-36	-72	-76	-4	-232	-	-76	-	-496
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-	140	-	9	-	149
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Seisuga 31. detsember 2021	-979	-559	-221	-12	-1 599	-	-199	-	-3 569
Jääkväärtus									
Seisuga 31. detsember 2019	428	3 236	293	17	904	-	113	684	5 675
Seisuga 31. detsember 2020	392	3 164	217	14	574	-	221	800	5 382
Seisuga 31. detsember 2021	356	3 092	223	10	345	-	346	853	5 225

Ülalmainitud põhivarad ei ole panditud kolmandatele osapooltele.

Kasutusõiguse varade bilansine väärtus ja aasta jooksul toimunud muutused on avalikustatud lisas 13. Immateriaalne põhivara sisaldab tarkvara ja IT-arenduskulusid.

Lisa 10. Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna on kajastatud TBB pank AS-i, TBB Liising AS-i, TBB Invest AS-i ja Morgan Trade AS-i poolt soetatud kinnistud, mis on kajastatud õiglases väärtuses (vt lisa 25).

Kinnisvarainvesteeringu saldo muutuste analüüs:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Saldo aasta alguses	9 406	10 670
Tagatise realiseerimisel arvele võetud kinnisvara	701	-
Soetatud	70	-
Müüdud	-2 075	-144
Kasum õiglase väärtuse ümberhindlusest	216	16
Kahjum õiglase väärtuse ümberhindlusest	-	-1 136
Saldo aasta lõpus	8 318	9 406

2021. aastal teenis Grupp kinnisvarainvesteeringutelt tulu summas 32 tuhat eurot, kinnisvarainvesteeringu haldamisega seotud otsesed kulud moodustasid 22 tuhat eurot, s.h. renditulu teenivatele kinnisvarainvesteeringutele tehtud kulud summas 22 tuhat eurot. 2020. aastal saadi tulu summas 62 tuhat eurot, ning kinnisvarainvesteeringu haldamisega seotud otsesed kulud moodustasid 37 tuhat eurot, s.h. renditulu teenivatele kinnisvarainvesteeringutele tehtud kulud summas 17 tuhat eurot.

Kinnisvarainvesteeringult saadud renditulud, haldamisega seotud kulusid on kajastatud kasumiaruandes vastavalt kontodel „Muud tegevustulud” ja „Muud tegevuskulud”. Kinnisvarainvesteeringute ümberhindlusest saadud kasumid või kahjumid on kajastatud kasumiaruandes eraldi kontodel.

Kinnisvarainvesteeringud on seisuga 31.12.2021.a. (ka 31.12.2020) hinnatud osaliselt Grupi juhtkonna ja osaliselt sõltumatute kinnisvarahindajate poolt. Grupi juhtkonna poolt läbiviidud hindamise aluseks on olnud varasemate aastate aktsepteeritud kinnisvarabüroode atesteeritud hindajate poolt tehtud hindamisaktid ja täiendavalt viimased Maa-ametis deklareeritud andmed sooritatud kinnisvara tehingute kohta erinevates Eesti piirkondades ning City24 avaldatud andmed müügis olevate analoogsete kinnisvaraobjektide kohta, lisaks ka Grupi poolt sõlmitud müügilepinguid kolmandate osapooltega.

Juhtkond on hinnanud kõiki olulisi sisendeid, mida sõltumatu ekspert on oma hindamisaktis kasutanud ning väärtuse muutuse puhul teinud võrdluses eelmise aastaga ümberhindluse. Grupivälistel kinnisvarahindajatel on hindamiseks vajalik kvalifikatsioon ning eelnev kogemus sarnaste asukohtade ning turusegmentide hindamisel.

Kinnisvarainvesteeringute turuväärtuse tase sõltub üldisest makromajanduslikust olukorrast, nõudluse ja pakkumise suhtest vastavat tüüpi kinnisvarainvesteeringute osas, intressimäärade, vaba kapitali kogusest ning likviidsusest finantsturgudel. Lisaks sellele sõltub konkreetse kinnisvaraobjekti õiglane väärtus vara asukohast, selle kasutusõigustest, võimalikest alternatiividest antud piirkonnas ja konkreetsele kinnisvaraobjektile loodud arendusprojekti kontseptsioonist. Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse hinnang põhineb hinnangutel, eeldustel ja ajaloolisel kogemusel korrigeerituna kehtivate turutingimuste ja teiste faktoritega, mida juhatus pidevalt oma parimate teadmistega ja olemasoleva informatsiooni baasil ümber

hindab. Seetõttu on juba tulenevalt definitsioonist ja võttes arvesse, et hinnangute tegemisel on lähtutud reast eeldustest, mis ei pruugi kõik hinnatud moel realiseeruda, tegemist olulise riskiga. See võib kaasa tuua olulise muudatuse kinnisvarainvesteeringute bilansilise väärtuse osas tulevastel perioodidel.

Grupi kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse määramisel on nii Grupi juhtkonna kui ka sõltumatute kinnisvarahindajate poolt kasutatud peamiselt võrreldavate tehingute meetodit. Tulenevalt Eesti kinnisvaraturu vähesest likviidsusest on kõikide hindamiste puhul hindajad vähemal või rohkemal määral pidanud kasutama olulisi turul mitteaadeldavaid sisendeid, mistõttu on kogu kinnisvarainvesteeringu õiglane väärtus määratud õiglase väärtuse hierarhia tasemel 3. 2021. aasta jooksul ei ole kinnisvarainvesteeringuid muudele õiglase väärtuse hierarhia tasemetele klassifitseeritud.

01.02.2021.a. Grupile kinnisvarainvesteeringuna kuuluva objekti osas Viimsi vallas, sõlmiti võlaõiguslik müügileping (VÕL) ning selle müügihinna võeti arvesse objekti õiglase väärtuse määramisel seisuga 31.12.2020 ja ka 31.12.2021 (tegemist on mitme-etapilise lepinguga, mistõttu objekti realiseerimine kestab mitu aastat). Kinnistu müügilepingu sõlmimisel tugines juhtkond kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määramisel eelkõige müügiobjekti spetsiifikale ja objekti võimalikule parimale kasutusviisile. VÕL'ist tulenevalt on tegemist mitme-etapilise lepinguga, seetõttu on seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2021 kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määramisel arvestatud raha ajaväärtusega ning lepingu rahavood on diskonteeritud nüüdisväärtusse, kasutades diskontomäära 2.1%. 15.04.2021.a. toimus sõlmitud VÕL raames I etapi müügitehing summas 978 tuhat eurot. Seoses diskonteerimise perioodi lühenemisega suurendati aasta lõpus Viimsis paikneva arendusprojekti bilansilist väärtust 86 tuhat eurot võrra.

Peale bilansipäeva sama objekti osas Viimsi vallas sõlmiti graafikust ees II, III ja osaliselt ka IV ja V etapi müügileping summas 2,6 mln eurot, ning seoses diskonteerimise perioodi lühenemisega suurendati Viimsi arendusprojekti bilansilist väärtust 199 tuhande euro võrra. Muudatus leidis aset 2022. aastal.

2021. aastal tagatise realiseerimisel arvele võetud kinnisvarainvesteeringuna summas 701 tuhat eurot (õiglane väärtus seisuga 31.12.2021: 701 tuhat eurot) on kajastatud vastavalt 08.09.2021 kinnisvara arestimise kohtuotsusele Grupi oksjonil ostmisel saadud tagatis (kinnistu suurusega 3 168m², asukohaga Prantsusmaal).

Võrdlustehingute meetodil kasutatud ruutmeetri hinna sisendi määramisel on lähtutud turutingimustel toimunud sarnaste objektidega tehingutest.

2021		(tuhandetes eurodes)			
Piirkond	Sihtotstarve	Bilansiline väärtus	Väärtus (eur/m ²)	Võimalik muutus	Mõju väärtusele
Viimsi vald, Harjumaa	Elamumaa, ärimaa, tootmismaa, transpordimaa, üldkasutatav maa	3 922	15.51	+10%	392
				-10%	-392
Tallinn	Ärimaa (hoonestatud)	3 530	2 086.29	+10%	353
				-10%	-353
Rae vald, Harjumaa	Maatulundusmaa	165	1.01	+10%	17
				-10%	-17
Prantsusmaa	Elamumaa	701	221.20	+10%	70
				-10%	-70
Kokku		8 318			

2020

(tuhandetes eurodes)

Piirkond	Sihtotstarve	Bilansiline väärtus	Väärtus (eur/m ²)	Võimalik muutus	Mõju väärtusele
Viimsi vald ja Lääne-Harju vald (Laulasmaa küla)	Elamumaa, ärimaa, tootmismaa, sotsiaalmaa, transpordimaa, üldkasutatav maa	4 957	15.77	+10% -10%	496 -496
Tallinn	Elamumaa, ärimaa	3 786	2 161.00	+10% -10%	379 -379
Harjumaa (Harku ja Rae vald)	Maatulundusmaa	330	0.74	+10% -10%	33 -33
Saaremaa	Elamumaa, maatulundusmaa	73	0.26	+10% -10%	7 -7
Raplamaa	Maatulundusmaa	145	0.62	+10% -10%	15 -15
Pärnumaa, Võrumaa	Elamumaa, maatulundusmaa	115	0.22	+10% -10%	12 -12
Kokku		9 406			

Lisa 11. Võlgnevus klientidele

Võlgnevus klientidele jaguneb sektorite kaupa järgnevalt:

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020
Juriidilised isikud	89 657	68 194
Eraisikud	48 940	47 715
Kokku	138 597	115 909

Järgnevalt on toodud hoiuste analüüs tähtajalisuse järgi:

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020
Nõudmiseni hoiused	93 524	73 060
Tähtajaga kuni 3 kuud	13 064	10 464
Tähtajaga 3 kuud kuni 1 aasta	16 424	14 731
Tähtajaga 1 aasta kuni 5 aastat	15 585	17 654
Kokku	138 597	115 909

Lisa 12. Muud võlad

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020
KredEX	34	55
MES	8 537	6 012
Kokku	8 571	6 067

Muude võlgadena on kajastatud Maaelu Edendamise Sihtasutustelt (MES) saadud laenud põllu-majandusettevõtete sihtfinantseerimiseks Panga kaudu.

2021. aastal teostab Pank jätkuvalt 2014. aastal alustatud koostöö KredEx Sihtasutusega stardilaenude väljastamiseks. Koostöö eesmärgiks on alustavate ettevõtjate finantseerimisvõimaluste ühine parandamine. Pank finantseerib Sihtasutuselt saadavate rahaliste vahendite arvelt ettevõtja äritegevust.

Järgnevalt on toodud muude võlgade analüüs tähtajalisuse järgi:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Tähtajaga kuni 3 kuud	52	-
Tähtajaga 3 kuud kuni 1 aasta	60	86
Tähtajaga 1 aasta kuni 5 aastat	1 807	773
Tähtajaga üle 5 aasta	6 652	5 208
Kokku	8 571	6 067

Maaelu Edendamise Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud sisemine intressimäär oli seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 vastavalt 0,77% ja 0,91%. KredEx Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud efektiivne intressimäär oli seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 vastavalt 4,00% ja 4,00%.

Lisa 13. Muud kohustused ja viitvõlad

Muud kohustused ja viitvõlad jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Finantskohustused, s.h.	2 010	1 618
-maksed teel	1 726	1 359
-muud võlad	50	35
-rendikohustused	230	222
-eraldised	4	2
Muud kohustused (viitvõlad)	281	313
Kokku	2 291	1 931

Lisaks vt lisa 4.

Grupp rendib kontoriruumide. Kuni 31. detsembrini 2018 kajastati kontoriruumide renti kasutusrendina. Alates 1. jaanuarist 2019 kajastab Grupp rendilepinguid kasutusõiguse varana ja vastava kohusena kuupäeval, mil renditav vara on kasutamiseks saadaval. Juhtkond on rakendanud enda parimad teadmised ja hinnangud lepingute perioodi (kaasa arvatud katkestamise ja pikendamise optsioonidega arvestamine) ning diskontomäära määramisel. 2021. aasta jooksul kajastati uute rendipindadega seonduvalt kasutusrendi varasid ning rendikohustusi lisaks summas 82 tuhat eurot (diskonteeriti tulevased tühistamatud rendimaksed summas 83 tuhat eurot, kasutades Grupi alternatiivse laenuintressimäära 0,76%). Kasutusõiguse varade jääk 31.12.2021. seisuga on avalikustatud lisa 9. Rendikohustuste intressikulud olid 5 tuhat eurot (lisa 17) ja kasutusõiguse varade kulum oli 76 tuhat eurot (lisa 9). Rendikohustuse põhiosa tagasimaksed olid 2021.aastal summas 88 tuhat eurot. Tulevaste rendimaksete miinimumsumma vastavalt ühepoolsele tühistatavatele rendimaksetele järgmistel perioodidel seisuga 31.12.2021 on välja toodud järgnevas tabelis.

Kasutusõiguse rendikohustused

	(tuhandetes eurodes)		
31.12.2021	Kuni 1 aasta	1 kuni 5 aastat	Kokku
Mittetühistatavad rendimaksed	80	160	240
31.12.2020	Kuni 1 aasta	1 kuni 6 aastat	Kokku
Mittetühistatavad rendimaksed	45	192	237

Lisa 14. Aktsiakapital

Seisuga 31. detsember 2021 koosnes TBB panga aktsiakapital 25 500 000 lihtaktsiast nimiväärtusega 1 euro aktsia kohta (31.12.2020: 25 500 000 lihtaktsiat).

Vastavalt Krediidiasutuste seadusele peavad krediidiasutuse omavahendid olema vähemalt 5 miljonit eurot. TBB panga aktsiakapital vastab toodud nõuetele.

Reservkapital (1 005 tuhat eurot seisuga 31.12.2021 ja 31.12.2020) on Eesti Äriseadustikuga ette nähtud kohustuslik reserv, mida võib üldkoosoleku otsusel kasutada kahjumi katmiseks, kui seda pole võimalik katta aktsiaseltsi vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitali moodustatakse kasumieraldistest ning seda ei saa jaotada aktsionäridele.

Lisa 15. Tingimuslikud varad ja kohustused

	(tuhandetes eurodes)			
	31.12.2021		31.12.2020	
	Nõuded	Kohustused	Nõuded	Kohustused
Tühistamatud ja tühistatavad tehingud, s.h.	-	6 638	-	2 447
Tegevusgarantiid ja muud sarnased tühistamatud tehingud	-	456	-	139
Krediidiliinide ja arvelduskrediitide kasutamata osa	-	5 228	-	1 941
Muud tühistamatud tehingud*	-	213	-	198
Kasutamata faktooringud	-	741	-	169

*Muude tühistamatute tehingute all on kajastatud krediitkaardi limiitide kasutamata jäägid.

Kohtuvaidlused

Endine juhatuse liige esitas hagiavalduse Panga vastu nõudega mõista Pangalt välja juhatuse liikme tasu, juhatuse liikme lepingu lõpetamisest vähem etteteatamise hüvitise ja lahkumishüvitise nõudes. Kogu hagihind on 22,6 tuhat eurot. 28.02.2022 on tsiviilasjas 2-20-12958 endise juhatuse liikme hagi AS TBB pank vastu juhatuse liikme tasu, hüvitise ja viivise väljamõistmise nõuetes tehtud otsus rahuldada hagi osaliselt ning mõista välja endise juhatuse liikme kasuks 22 tuhat eurot (s.h. menetluskulu) ning lisaks viivis põhinõudelt kuni põhinõude täitmiseni. AS TBB pank kavatseb esitada apellatsioonikaebuse ringkonnakohtusse.

Ühest lõpetatud arvelduslaenulepingust tulenevast nõudest tagatiseks olev endine omanik esitas Prantsusmaa Kassatsioonikohtule kassatsioonikaebuse, mille kohus võttis menetlusse. Vaidluse esemeks on apellatsioonikohtu otsuse tühistamine.

Muud kohtuvaidlused on seotud Grupi tavapärase tegevusega, mille eesmärgiks on välja nõuda lepingupoolelt laekumata nõudeid ja säilitada tagatise. Toodud kohtumenetluste tulemusena ei kanna Grupp märkimisväärsed kahjusid.

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused

Panga Grupi suhtes ei ole maksuhaldur 2020. ja 2021. aastatel maksurevisjoni teostanud. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtja maksuarvestust kuni 5. aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahvi. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõtjale olulise täiendava maksusumma.

Potentsiaalne tulumaksukohustus dividendide jagamisest

Grupi jaotamata kahjum seisuga 31. detsember 2021 moodustas -4 970 tuhat eurot (-3 728 tuhat eurot seisuga 31. detsember 2020). Dividendide väljamaksmist ei toimu.

Lisa 16. Intressitulu

Intressitulu jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	2 394	2 496
Laenudelt	2 365	2 350
Deposiitidelt	11	102
Muud	18	44
Muu samalaadne tulu	268	328
Liisingtegevusest	236	314
Muud	32	14
Kokku	2 662	2 824

Väljastatud laenude keskmine efektiivne intressimäär seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 oli vastavalt 4,55 ja 4,58%.

Seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 oli tähtajaliste deposiitide keskmine efektiivne intressimäär vastavalt 0,07% ja 0,13%.

Kapitalirendilepingute keskmine efektiivne intressimäär seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 oli vastavalt 7,46% ja 8,95%.

Lisa 17. Intressikulu

Intressikulu jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Deposiitidelt	-814	-781
Negatiivne hoiuseintress pankadele	-332	-252
Laenudelt	-68	-63
Kapitalirendi intressikulu	-5	-6
Kokku	-1 219	-1 102

Klientide tähtajaliste deposiitide keskmine efektiivne intressimäär seisuga 31 detsember 2021 ja 2020. aastal oli 1,61% ja 1,77%.

Maaelu Edendamise Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud efektiivne intressimäär oli seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 vastavalt 0,77% ja 0,91%.

KredEx Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud efektiivne intressimäär oli seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 vastavalt 4,00% ja 4,00%.

Lisa 18. Nõuete väärtuse langus

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Tagasipööratud laenude allahindused	913	835
Laenude allahindlused (Lisa 3, 4, 7)	-716	-1 923
Kokku	197	-1 088

Lisa 19. Teenustasutulu

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Ülekanded	785	707
Laenude ja liisingu teenindamine ja tegevusgarantiid	183	188
Pangakaardid	183	175
Konto hooldustasu	161	219
Väärtpaberite tehingu- ja haldamistasu	15	14
Sularahatehingud	6	7
Muud	59	53
Kokku	1 392	1 363

Lisa 20. Teenustasukulu

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Andmetöötuse tasud	-543	-474
Ülekannete teostamine	-343	-229
Kaarditeenused	-322	-284
Laenude teenindamine ja tegevusgarantiide tasud	-44	-35
Inkassatsioon ja sularahateenused	-1	-14
Muud	-86	-133
Kokku	-1 339	-1 169

Lisa 21. Neto kasum/kahjum finantstehingutelt

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Valuutavahetustehingute puhastulu	850	800
Dividenditulu	5	6
Kokku	855	806

Lisa 22. Palga- ja sotsiaalmaksu kulu

Palga- ja sotsiaalmaksu kulud jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Juhtkonna palk	-305	-432
Töötajate palk	-1 856	-1 952
Sotsiaalmaksud	-728	-801
Kokku	-2 889	-3 185

2021. ja 2020. aastal töötas Grupis keskmiselt vastavalt 74 ja 79 töötajat.

Lisa 23. Muud halduskulud

Muud halduskulud jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Turvateenused	-69	-121
Rent	-22	-17
Kommunaalteenused	-62	-56
Hooldus ja remont	-89	-91
Transport	-3	-9
Kommunikatsiooni ja side kulud	-24	-23
Bürootarbed	-6	-12
Turundus	-34	-32
Esinduskulud	-	-3
Koolituskulud	-10	-9
Muud kulud	-93	-83
Kokku	-412	-456

Lisa 24. Muud tegevustulud

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Kinnisvarainvesteeringult saadav muu tulu ja renditulu (lisa 10)	63	62
Trahvid* ja viivised	32	366
Muud tegevustulud	384	214
Kokku	479	642

*s.h. 2020. aastal ühe kliendi poolt makstud trahv summas 250 tuhat eurot 2018. aastal sõlmitud lepingu täitmata jätmise eest.

Lisa 25. Muud tegevuskulud

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2021	31.12.2020
Tagatisfondi osamaksed	-68	-71
Finantsinspektsiooni järelvalvetasud	-74	-77
Kinnisvara haldamisega seotud kulud (lisa 10)	-45	-37
Kahjum ülevõetud vara ümberhindlusest (lisa 8)	-30	-17
Muud tegevuskulud	-492	-402
Kokku	-709	-604

Lisa 26. Seotud osapooled

Grupi aastaaruande koostamisel on seotud osapoolteks:

- olulist mõju omavad aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted;
- juhatuse ja nõukogu liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud, siseauditi osakonna juht;
- eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted.

Seisuga 31. detsember 2021 moodustas AS-i Leonarda Invest osalus 48,45% Panga aktsiatest (31.12.2020: 48,45%). Ülejäänud aktsionäride individuaalne osalus oli seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 alla 10%. Ükski omanik ei oma kontrolli Grupi üle.

Tehingud seotud osapooltega toimuvad turuväärtuses. Seisuga 31.12.2021 ja 31.12.2020 ei ole mõlema perioodi jooksul Panga nõudeid seotud osapoolte vastu individuaalselt alla hinnatud.

Panga juhatuse liikme tagasikutsumisel enne volituste tähtaja lõppu, volituste tähtaegsel lõppemisel ja lepingu ülesütlemisel juhatuse liikme pooltel algatusel maksab Pank juhatuse liikmele hüvitisena sellel ajal juhatuse liikme kehtiva kaheksakuulise tasu summa. Väljamakstavat summat on nõukogul oma otsusega õigus vähendada või väljamaksmist ajatada, võttes arvesse Panga jooksvat majandusseisu, sh väljamaksmise mõju Panga omavahendite tasemele ja likviidsusele ning juhindudes mõistlikkuse põhimõttest. Panga Grupi kuuluvate teiste äriühingute juhatuse liikmete teenistuslepingute ülesütlemisel aktsiaseltsi poolt või lepingu ülesütlemisel juhatuse liikme poolt maksab aktsiaselts juhatuse liikmele ühekordse hüvitisena 2 (kahe) kuu tasu. Kompensatsiooni summad ei ole märkimisväärsed ning ei avalda mingit mõju Grupi majandusnäitajatele.

Seotud osapooltega 2021. ja 2020 aastatel toimunud tehingud ja saldod on kajastatud järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)			
	Olulist mõju omavad aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted	Juhatus ja nõukogu liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud, siseauditi osakonna juht	Eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted	Kokku
Laenuõuete saldo 31.12.2021	0	213	1 197	1 410
Antud laenud	10	76	5 321	5 407
Laenude tagasimaksed	173	357	4 313	4 843
Saadud intressitulud	1	8	41	50
Hoiuste saldo 31.12.2021	1 511	819	1 266	3 596
Makstud intressikulud	-	-	1	1
Osutatud teenused	4	1	28	33
Ostetud teenused	87	-	62	149
Muud bilansivälised kohustused	10	51	459	520
Aruandeperioodil makstud palgad	-	354	-	354
Kinnisvara müük	-	-	325	325

2020

(tuhandetes eurodes)

	Olulist mõju omavad aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted	Juhatus ja nõukogu liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud, siseauditi osakonna juht	Eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted	Kokku
Laenuõuete saldo 31.12.2020	163	494	189	846
Antud laenud	217	469	5 560	6 246
Laenude tagasimaksed	286	138	5 776	6 200
Saadud intressitulud	8	8	42	58
Hoiuste saldo 31.12.2020	68	34	2 212	2 314
Makstud intressikulud	-	2	4	6
Osutatud teenused	4	1	23	28
Ostetud teenused	42	-	63	105
Muud bilansivälised kohustused	13	52	392	457
Aruandeperioodil makstud palgad	-	481	-	481

Lisa 27. Bilansipäevajärgsed sündmused

Geopoliitilise olukorra muutus

2022. aasta veebruari lõpus algas Ukraina territooriumil Ukraina ja Venemaa vaheline sõjaline konflikt. Geopoliitiline risk kogu Euroopa Liidu finantsüsteemile on transformeerunud majanduslike tagajärgede riskiks Euroopa Liidu ja Venemaa poolt kehtestatud sanktsioonide tõttu. Sanktsioone on rakendatud Venemaa suurte finantsasutuste, kaasa arvatud Venemaa Keskpanka ning määratud füüsiliste isikute suhtes. Grupi omanike struktuuris pole sanktsioneeritud isikuid, lisaks on Grupis tõhusaid kontrollmehhanisme veendumiseks, et Grupp ei teeninda sanktsioneeritud isikuid.

Realiseerunud geopoliitilise riski teiseks komponendiks on saanud majandussanktsioonide rakendamine, mis on suunatud Venemaa majanduse isoleerimisele globaalsest finants- ning tootmis- ja turundusahelast. See tekitab vältimatult probleeme ja ebamugavust Panga klientidele, kellel on kaubandusalaseid ja ärikontakte kontragentidega Venemaal, Valgevenes või Ukrainas. Peale Venemaa ja Ukraina vahelise konflikti algust teostab Pank plaanipäraselt arveldusi. Venemaale või Valgevenesse saab makseid sooritada pankadesse, mis ei kuulu sanktsioneeritud pankade nimekirja. Venemaa-Ukraina konfliktist tulenevalt võib oodata arvelduste mahtude langust. 2021. aasta lõpu seisuga moodustavad Venemaa, Ukraina ja Valgevene residentidest klientide hoiused 4,7% kõikidest hoiustest. Võimalike raskuste ületamiseks makseteenuste osutamisel otsib Pank aktiivselt uusi partnereid korrespondentkontode avamiseks nii Euroopa Liidus kui ka väljaspool seda.

Muud sündmused

Peale bilansipäeva ühe Grupile kinnisvarainvesteringuna kuuluva objekti osas Viimsi vallas (vt Lisa 10) sõlmiti graafikust ees II, III ja osaliselt ka IV ja V etapi asjaõiguslik leping summas 2,6 mln eurot, ning seoses diskonteerimise perioodi lühenemisega suurendati Viimsi arendusprojekti bilansilist väärtust 199 tuhande euro võrra. Muudatus leidis aset 2022. aastal.

Majandusaasta aruande kinnitamise hetkel on Grupi likviidsuse ja kapitali positsioonid tugevad ning ei erine oluliselt 31.12.2021 seisust. Grupi tegevus on jätkusuutlik. Juhatus ei näe hetkel indikatsioone, et Grupp rikub regulatiivseid normatiive: kapitali ja likviidsuse puhvrid on piisavad ning kõik normatiivid on täidetud.

***Lisa 28. Emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruanne,
koondkasumiaruanne, omakapitali muutuste aruanne ja rahavoogude aruanne***

AS-i TBB PANK FINANTSSEISUNDI ARUANNE

	(tuhandetes eurodes)	
AKTIVA (VARAD)	31.12.2021	31.12.2020
Sularaha	807	466
Nõuded	161 973	138 220
Nõuded keskpangale	79 501	57 662
Nõuded krediitiasutustele	24 995	22 339
Nõuded klientidele	57 477	58 219
Muu vara	904	1 064
Kuld	525	504
Aktsiad ja muud väärtpaberid	1 077	1 007
Materiaalne põhivara	4 023	4 333
Immateriaalne põhivara	1 199	1 021
Kinnisvarainvesteeringud	701	-
AKTIVA(VARAD) KOKKU	171 209	146 615
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPIAL)	31.12.2021	31.12.2020
Võlgnevus	147 421	121 976
Võlgnevused klientidele	138 849	115 909
Muud võlad	8 572	6 067
Muud kohustused ja viitvõlad	2 261	1 902
KOHUSTUSED KOKKU	149 682	123 878
Aktsiakapital	25 500	25 500
Reservid	992	992
Akumuleerunud kasum/ (-kahjum)	-4 965	-3 755
OMAKAPITAL KOKKU	21 527	22 737
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU	171 209	146 615

AS-i TBB PANK KOONDKASUMIARUANNE

	(tuhandetes eurodes)	
	2021	2020
Neto intressitulu	1 424	1 742
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	2 643	2 844
Intressikulu	-1 219	-1 102
Kasum/ kahjum tütarettevõtetesse tehtud investeeringu ümberhindamisest	70	-1 095
Neto teenustasu tulu	36	185
Teenustasutulu	1 375	1 354
Teenustasukulu	-1 339	-1 169
Neto kasum finantstehingutelt	855	806
Administratiivkulud	-3 191	-3 523
Palgakulu	-2 101	-2 317
Palgaga seonduvad maksud	-708	-779
Muud halduskulud	-382	-427
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum	-470	-568
Nõuete väärtuse muutus	169	-1 026
Kasum	890	812
Kahjum	-721	-1 838
Neto kasum kulla ümberhindlusest	21	65
Muud tegevustulud ja -kulud	-124	-131
Muud tegevustulud	395	249
Muud tegevuskulud	-519	-380
Kasum enne maksustamist	-1 210	-3 545
Aruandeperioodi tulumaksu kulu(-)/tulu(+)	-	-
Aruandeaasta puhaskasum/ kahjum	-1 210	-3 545
Aruandeaasta koondkasum/ kahjum	-1 210	-3 545

AS-i TBB PANK RAHAVOOGUDE ARUANNE

	(tuhandetes eurodes)	
	2021	2020
Rahavood äritegevusest		
Kasum enne maksustamist	-1 210	-3 545
Korrigeerimised:		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	470	568
Realiseerimata kasum/kahjum tütarettevõtete investeringu ümberhindamisest	-70	1 095
Puhasintressitulu	-1 424	-1 742
Nõuete krediitdiasutustele ja klientidele muutus	-735	3 977
Muude äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	139	-413
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	25 688	-6 236
Saadud intressid	2 617	2 833
Makstud intressid	-1 014	-1 059
Kokku rahavood äritegevusest	24 461	-4 522
Rahavood investeerimistegevusest		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	-339	-323
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-339	-323
Rahavood finantseerimistegevusest		
Rendikohustuste põhiosa tagasimaksed	-88	-74
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-88	-74
Rahavood kokku	24 034	-4 919
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	71 306	76 225
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	95 340	71 306

Raha ja raha ekvivalendina käsitletakse käesolevas aruandes sularaha, korrespondentkontot Eesti Pangas, nõudmiseni hoiuseid ja üleöölaenusid teistes pankades.

	2021	2020
<i>Sularaha</i>	807	466
<i>Korrespondentkonto Eesti Pangas</i>	78 368	56 651
<i>Nõudmiseni hoiused ja üleöölaenud pankades</i>	16 165	14 189
Raha ja raha ekvivalendid kokku	95 340	71 306

AS-i TBB PANK OMAKAPITALI LIIKUMISE ARUANDED 2021. JA 2020. AASTA KOHTA

			(tuhandetes eurodes)	
	Aksia- kapital	Reservid	Jaotamata kasum /akumuleerunud kahjum	Kokku
Lõppsaldo 31.12.2019	25 500	992	-210	26 282
Aruandeaasta koondkahjum	-	-	-3 545	-3 545
Lõppsaldo 31.12.2020	25 500	992	-3 755	22 737
Aruandeaasta koondkahjum	-	-	-1 210	-1 210
Lõppsaldo 31.12.2021	25 500	992	-4 965	21 527
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus				-1 040
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil				1 048
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2021				21 535

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

AS-i TBB pank aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i TBB pank (*Ettevõtte*) ja selle tütarettevõtete (koos *Kontsern*) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2021 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomiteele 31. märtsil 2022 esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2021;
- konsolideeritud koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali liikumise aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

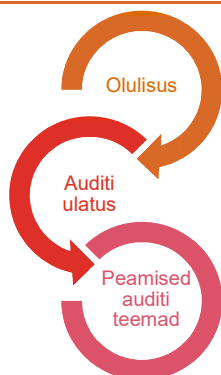
Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Ettevõttele ja tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigis kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse §-i 59¹ poolt.

Meie poolt perioodi 1. jaanuar 2021 - 31. detsember 2021 jooksul Ettevõttele ja tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on avalikustatud tegevusaruandes.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

- Kontserni auditi olulisus on 215 tuhat eurot, mis on määratud kui 1% Kontserni omakapitalist.
- Kontserni auditi meeskond teostas täismahus auditi kõigis kontserni kuuluvates ettevõtetes.
- Klientidele antud laenuväärtuse langus.

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatuse on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste mõju raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni auditi olulisus	215 tuhat eurot
Kuidas me selle määrasime	1% Kontserni omakapitalist
Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus	Arvutasime olulisuse lähtudes omakapitalist, kuna see on oluliseks finantsmõõdikuks, millest sõltub Kontserni väärtus ning mida jälgivad juhatuse ja aktsionärid.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema	Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis
<i>Klientidele antud laenude väärtuse langus</i> (detailsem informatsioon on toodud lisas 2 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“, lisas 3 „Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud“, lisas 4 „Riskijuhtimine“, lisas 7 „Nõuded klientidele“ ja lisas 18 „Nõuete väärtuse langus“). Seisuga 31. detsember 2021 moodustas klientidele antud laenude neto bilansiline väärtus kokku 50 550 tuhat eurot, mis sisaldas nende väärtuse langusest tulenevat allahindlust summas 228 tuhat eurot. Keskendusime sellele valdkonnale, kuna juhtkond kasutab krediitkahjumite kajastamise ajastuse ja allahindluse summade hindamisel subjektiivsete sisenditega kompleksseid mudeleid. Peamised valdkonnad, mis vajavad olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid ja modelleerimist ECL arvutamisel, sisaldavad: - krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamine ja laenude klassifitseerimine faasi 1, 2 või 3; - ECL arvutamise meetodika koostamisel kasutatud raamatupidamislike tõlgenduste, sh lihtsustamiste, hindamine. Peamisi lihtsustusi on tehtud sellistes valdkondades nagu: - ühiste (kaalutud) eluaegsete PD koefitsientide määramine erinevate nõuete gruppide lõikes, mis arvestavad gruppides olevate toodete erineva elueaga; - stsenaariumite rakendamine ECL-i prognoosimisel. - ECL mudelis kasutatavate olulisemate parameetrite arvutamine, sealhulgas maksejõuetuse tõenäosus (PD), kahjumäär	Hindasime, kas Kontserni arvestuspõhimõtted ja rakendatud metodoloogia klientidele antud laenude väärtuse languse arvutamise osas on kooskõlas IFRS 9 nõuetega. Hindasime ECL arvestuse alusandmete ja arvutustega seotud peamiste kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust, sealhulgas: - üldised kontrollid vastavate IT-süsteemide üle; - laenude saldodega seotud IT-süsteemide rakenduslikud kontrollid; - klientide riskiklasside üle vaatamine ja kinnitamine. Viisime läbi detailsed auditi protseduurid testimaks järgmisi valdkondi: - ECL kalkulatsioonis kasutatud alusandmete täielikkuse ja korrektsuse testimine; - ECL kalkulatsioonis kasutatavate oluliste sisendite vastavus IFRS 9 metodoloogiale; 12 kuu ja kogu eluea ECL arvutuste korrektsus ning vastavus IFRS 9 metodoloogiale; - laenude faasidesse määramisel kasutatud alusandmete korrektsus ja täielikkus (sealhulgas olulise krediidiriski suurenemise kriteeriumite ning kohustuse täitmata jätmise definitsiooni korrektne rakendamine); - laenusaajatele sisemiste riskiklasside määramine, mis on sisendiks nende laenude ECL mudelis; - tagatiste ja nende väärtuste kohta sisalduva informatsiooni korrektsus laenusüsteemis, mida kasutatakse sisendina ECL mudelites;

- maksejõuetuse korral (LGD) ja laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD);
 - makromajanduslike indikaatorite valik ja tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine ECL mudelisse, sealhulgas nende usaldusväärtuse prognoosimine tulevikuperioodideks ning erinevate stsenaariumite kaalutud mõju arvestamine; ja
 - ECL-i prognoosimine faasi 3 individuaalselt hinnatavatele laenudele.
 - tagatiste sisemiste riskiklasside määramine, mis on sisendiks nendega seotud laenude ECL mudelis; ja
 - faasi 3 laenude nimekirja täielikkus ja nende ECL arvutamine.
- Hindasime oluliste ECL mudeli sisenditeks olevate juhtkonnapoolsete eelduste mõistlikkust, nagu näiteks erinevate stsenaariumite osakaalud, laenude klassifitseerimine faaside vahel, oluliste makromajanduslike prognooside ning erinevate stsenaariumite kordajate osas.

Kuidas me kujundasime oma auditi ulatuse

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning tööstusharu, milles Kontsern tegutseb.

Kontserni kuuluvad AS TBB pank ning tütarettevõtted AS TBB liising ja Aktsiaselts TBB Invest, mis tegutsevad Eestis. Viisime läbi täismahus auditi kõigis Kontserni ettevõtetes, kattes sisuliselt kogu Kontserni konsolideeritud finantsseisundi ja koondkasumiaruande.

Muu informatsiooni, sealhulgas tegevusaruande, aruandlus

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab Sissejuhatust ja Tegevusaruannet (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni, sealhulgas tegevusaruannet.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Tegevusaruande osas teostasime ka audiitortegevuse seaduses sätestatud protseduurid. Nimetatud protseduuride hulka kuulub kontroll, kas tegevusaruanne on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning on koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Tuginedes auditi käigus tehtud töödele, on meie arvates:

- tegevusaruandes toodud informatsioon olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega selle aasta osas, mille kohta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud; ja
- tegevusaruanne koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Pidades silmas auditi käigus saadud teadmisi ja arusaamu Kontsernist ja selle keskkonnast, oleme lisaks kohustatud avaldama, kui oleme tuvastanud olulisi väärkajastamisi tegevusaruandes ja muus informatsioonis, millest saime teadlikuks enne käesoleva audiitori aruande kuupäeva. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väaresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;

- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel ohtude kõrvaldamiseks rakendatud meetmete või kaitsemehhanismide kohta.

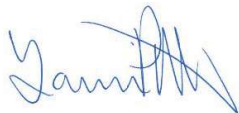
Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt AS-i TBB pank audiitoriks 31. detsembril 2009 lõppenud majandusaasta suhtes. Meid on uuesti audiitoriks määratud vastavalt vahepealsetel aastatel toimunud konkurssidele ja aktsionäride otsustele; meie audiitorteenuse katkematu osutamise periood AS-ile TBB pank on kokku 13 aastat. Vastavalt Eesti Vabariigi audiitortegevuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi AS-i TBB pank audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2028 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

Lauri Past
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 567

31. märts 2022
Tallinn, Eesti

5. JUHATUSE KAHJUMI KATMISE ETTEPANEK

AS-i TBB pank 2021. aasta auditeeritud Grupi kahjum on -1 242 tuhat eurot, Panga kahjum -1 210 tuhat eurot.

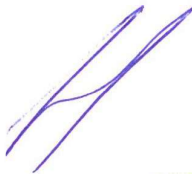
Juhatuse ettepanek:

1. Kinnitada AS-i TBB pank 2021.a majandusaasta aruanne.
2. Kanda 2021. aasta panga kahjum bilansireale „Akumuleerunud kahjum“.
3. Esitada käesolev ettepanek AS-i TBB pank nõukogule läbivaatamiseks.

Allkiri

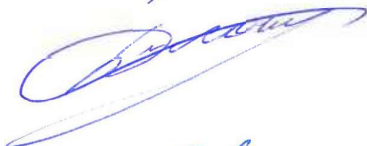
Kuupäev

Igor Novikov
juhatuse esimees

31.03.2022

Sergei Elošvili
juhatuse liige

31.03.2022

Evi Tānak
juhatuse liige

31.03.2022

6. NÕUKOGU AVALDUS 2021. MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Juhatus on koostanud AS-i TBB pank tegevusaruande ning konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2021.a. lõppenud majandusaasta kohta.

AS-i TBB pank nõukogu on juhatuse poolt esitatud majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, juhatuse ettepaneku kahjumi katmise kohta ning sõltumatu audiitori aruande läbi vaadanud ja üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

Madis Kiisa
nõukogu esimees

Veiko Veskiväli
nõukogu liige

Rene Salumäe
nõukogu liige

Sergey Gornyy
nõukogu liige

Aleksander Larionov
nõukogu liige

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Krediidiasutused (pangad)	64191	5289942	100.00%	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6688000
Faks	+372 6688001
E-posti aadress	info@tbb.ee